

NASLOV

Leto XXXIII

Št. 18

Murska Sobota,

6. marca 1981

CENA 4 DIN

VESTNIK

»Pošiljam vam sestavek, ki je nastal, ko sem se spomnila vsakoletne slike osmega marca. Če se vam zdi primeren za objavo... me podpišite samo z začetnicami imena...«

Potem sem začel slediti za N. G. (kratica imena in priimka). Sled me je pripeljala do njenega delovnega mesta — in sem si premislil. Čemu, bom povedal kasneje. Izbral pa sem nekaj odlomkov iz njenega pisanja.

Zenska v tovarni, na traktorju, za pisalnim strojem, v operacijski sobi, ženska pred zahtevnim računalnikom; povsod jo srečujemo... Včasih pozabljamo, da ima svoja hotenja, ustvarjalnost... V naši družbi je še žena premalo priznana kot aktiven soustvarjalec naše sedanosti in prihodnosti. Se prav posebej premalo priznana je tista žena, ki stoji nekoliko ob strani, a vestno izpolnjuje naloge na svojem delovnem mestu, kot mnoge njene tovarišice po svetu... Dan kot vsak drug, vendar smo ga naredili za »praznik«, da bi vsaj nekoliko utišali svojo vest... Šopki, darila, proslave, žareči obrazi in zabave vsepovsod kamor stopiš ta dan... Morda sem preopra, ampak s tem razmišljanjem sem hotela opozoriti na ta dan, ki ga vsi skupaj kar preveč praznujemo...

In tako naprej...

Zakaj torej nisem poskušal nagovoriti N. G., da bi objavili njena razmišljanja ob osmemu marcu z njenim polnim podpisom? Če bi to storil in dosegel, bi pravzaprav odvzel celotnemu pisanju enega od pomembnih sestavnih delov: anonimnost. In prav ta se mi zdi, da je še zelo rada prisotna, kadar gre za družbeni smisel načel osmega marca. Saj ne pozabljamo na revolucionarno spremembo, ki je o tem vprašanju pridobitev nove Jugoslavije, smemo pa se nenehno spraševati, koliko s prakso potrjujemo pridobitve osmega marca.

Delovno ženo razbremeniti tistih njenih skrbi, ki jih povzroča nalepka materinstva. Pri otroškem varstvu, pri sodobni šoli, pri delovnih pogojih, tu je smisel šopkov osmega marca — dneva žena, ki je predvsem zato, da napravimo bilanco, da ocenimo, ali naši delovni ženi ustvarjamo pogoje, da bo družbeno aktivna.

Stopnja naših skupnih prizadevanj v tej smeri pogojuje tudi takšno ali drugačno anonimnost naše delovne žene v tovarni, na traktorju, za pisalnim strojem, v operacijski sobi, za zahtevnimi računalniki — pri samoupravnem odločanju.

Juš Makovec

MURSKA SOBOTA

O ekonomskih odnosih s tujino

V sredo je soboško občino obiskal predsednik republiškega komiteja za ekonomske odnose s tujino Jernej Jan s sodelavci. S predstavniki skupščine občine, izvršnega sveta ter gospodarstveniki se je pogovarjal o aktualnih vprašanjih s področja ekonomskih odnosov s tujino, s katerimi se vsakodnevno srečuje tudi gospodarstvo soboške občine. Ob nekaterih konkretnih problemih, ki soboško in tudi pomursko gospodarstvo zadevajo predvsem pri uvozu, so bila izpostavljena še nekatere nejasnosti pri uresničevanju politike uvoza, stimuliranja izvoza, dohodkovnega povezovanja in pridobivanja deviznih pravic. Te so v glavnem, je v pogovoru poudaril tovariš Jan, posledica neuresničevanja sprejetega sistema ekonomskih odnosov s tujino, kajti sistemsko so ti zdaj jasno zastavljeni.

V drugem delu pogovora pa so spregovorili še o obsejnim gospodarskem sodelovanju s sosednjo Madžarsko.

**NAVITE CENE
IN DVOMLJIVA
HIGIENA**

stran 3

OD 1. DO 8. MARCA

Teden boja proti raku

Ker letos nimamo uradnega gesla za teden boja proti raku, menimo, da je nujno še in še opozarjati občane na zdrav način življenja, kajti s tem zagotovo tudi preprečujemo nastanek sodobnih bolezni kot je rak.

Da bi to bolje doumeli, si pozkusimo predstaviti, kaj vse vsak dan vpliva na naše zdravje. Ločimo pozitivne in negativne vplive na zdravje.

Človek navadno začne razmišljati o zdravju šele takrat, ko začuti, da se z njim nekaj dogaja, oz. takrat, ko se začne kazati znaki bolezni, največkrat pa šele tedaj, ko se znajde v postelji in ne more več delati. Bolezen se običajno izenačuje s pojavom bolečine, oziroma bolečina je največkrat vzrok, da poiščemo zdravniško pomoč. Kje se začne bolezen in konča zdravje, se ne more natančno določiti. Lahko bi rekli, da se pri polnem zdravju dogajajo v človeku tudi takšne spremembe, ki sodijo med bolezenske, enako pa pri težko bolnem človeku mnoge funkcije delujejo popolnoma normalno, zdravo. Zato se pogosto uporabljajo izrazi za vrednotenje zdravstvenega stanja kot odlično dobro ali slabo.

Za zdravje oziroma bolezen obstajajo različne definicije. Najbolj sprejemljiva je definicija Svetovne zdravstvene organizacije, ki pravi, da je zdravje stanje popolne telesne, duševne in socialne urejenosti in ne samo odsotnosti bolezni in onemoglosti. V tej definiciji so zajeti vsi pomembnejši činitelji človekovega zdravja, ki izhajajo iz dejstev, da je človek ne samo biološko ampak tudi družbeno bitje. Človek živi v družbi, ki na različne načine vpliva na njegovo počutje in zdravje.

Bolezen pojasnjuje kot stanje ali način reagiranja organiz-

ma na različne vplive s spreminjenim počutjem, s spreminjenim opravljanjem rednih življenjskih dejavnosti in sposobnostjo za delo. Odstopanje od zdravja pa je proces, ki se razvija skozi mnoge faze in se v začetku ne kaže z jasnimi znaki, ampak šele tedaj, ko je premagana obrambna moč organizma. Bolezensko stanje lahko privede do trajne invalidnosti ali celo smrti. Zdravje in bolezen sta ozko povezani med seboj. Pogosto pa se prepletata, kar je odvisno od številnih pozitivnih in negativnih vplivov. Prav je, da se seznanimo vsaj z osnovnimi činitelji, ki vplivajo na zdravje človeka.

Človek živi v določenem okolju in je nenehno pod vplivom tega okolja. Odstopanje od zdravja je povzročeno s spremembami, ki nastopijo v človeku samem ali s spremembami, ki so povzročene z delovanjem okolja in škodljivih agensov, ki obkrožajo človeka. Ločimo tri osnovne činitelje, ki vplivajo na zdravje človeka oziroma na pojav bolezni: človek z vsemi svojimi dednimi lastnostmi, živi in ne živi agensi in okolje človeka. Medsebojni odnos med temi činitelji je odločilen za odstopanje od pojava normalnega zdravja. Človek se prilagaja okolju in škodljivim vplivom, ustvarja se določeno ravnotežje. Spremembe v ravnotežju pa privedejo do odstopanja od normalnega počutja in tako tudi zdravja. Zaradi teh sprememb nastopajo razna bolezenska stanja. To so lahko komaj opazne spremembe ali pa najtežje, to je do smrti. Človek je biološko in družbeno bitje. V vsem svojem življenju aktivno sodeluje v ustvarjanju ravnotežja z agensi — povzročitelji bolezni in okoljem. Sposobnost ohranitve ravnotežja pa je odvi-

sna od že prej navedenih treh osnovnih činiteljev.

Dednost je pojav, ki usmerja osnovni človekov razvoj in se kaže v usmerjanju razvoja telesa kot celote. (konstitucija, barva, oblika glave, obraza in vseh drugih lastnosti posameznih organov in telesa kot celote), usmerjanje normalnih funkcij posameznih organov in funkcije celotnega organizma in usmerjanje duševnega razvoja. Znano je, da se z dedno zasnovano staršev prenašajo na potomstvo tudi določene bolezni.

Škodljivi agensi so lahko živa bitja ali neživa substanca oziroma sila, ki lahko privede do bolezenskega stanja človeka. Delimo jih v fizikalne, kemične in v biološke agense.

— med fizikalne štejemo: toploto, mraz, žarčenje, mehansko silo.

— med kemične agense sodijo razne kemične substance, ki škodljivo vplivajo na zdravje človeka. V organizem človeka pridejo skozi dihalo, prebavila, druge telesne odprtine, preko kože ali sluznic. Kemični agensi so lahko: plini, tekočine ali trdne snovi. Izredno veliko je kemičnih snovi, ki so nevarne za človekovo zdravje in neštete so možnosti izpostavljenosti škodljivemu delovanju in zastrupitvam. Z velikim razvojem kemične industrije so možnosti zastrupitev iz dneva v dan večje. Uporaba raznih strupov v kmetijstvu za uničevanje rastlinskih in živalskih škodljivcev. Lahko ogroža večje število prebivalstva. Posebno obliko zastrupljanja pa predstavljajo zastrupitve z vojnimi strupi. V posebno skupino zastrupitev sodijo tudi zastrupitve s strupenimi rastlinami (gobe) in zastrupitve z živili.

— med biološke agense spadajo v glavnem mikroorganizmi,

ki povzročajo okužbo ter nalezljive bolezni. Sem sodijo: bakterije, virusi, glivice, prazivalice, črevesni zajedavci in nekateri insekti ali mrčes.

Okolje človeka je vse tisto, kar obkrožja človeka od spočetja do smrti. Poleg fizikalnega in biološkega okolja je za ohranitev zdravja pomembno socialno okolje. Človek živi v določeni družbi, ki določa njegov družbeni položaj, način življenja, odnos do drugih ljudi, do družine, do dela, določa njegov življenjski položaj. V družbi pride občasno do različnih družbenih pretresov, ti pa so: ekonomske krize, vojne, migracije prebivalstva itd. Razvitost določene družbe posredno ali neposredno vpliva na zdravje posameznika in celotnega prebivalstva. Instrumenti, s katerimi družba vpliva na zdravje so: zdravstvena vzgoja prebivalstva, zdravstvena služba (kadri in ustanove), monumentalno-higienška ureditev naselij, šolstvo, kultura, telesna vzgoja, socialno varstvo, zakonodaja in posebna skrb za prizadete skupine prebivalstva. Urejenost vseh teh vprašanj pozitivno vpliva na ohranitev človekovega zdravja oziroma neurejenost socialnega okolja ogroža zdravje posameznih skupin prebivalstva ali celotnega prebivalstva.

Za ohranitev zdravja je potrebno osnovno ravnotežje med človekom in škodljivimi agensi v določenem okolju. Vsi faktorji se med seboj dopolnjujejo oziroma prepletajo, pri čemer se lahko ravnotežje ohrani ali poruši. Ko se ravnotežje poruši, pride do pojavnosti bolezni. Vse to nas spodbuja, da spoznavamo nanizane činitelje, ki vplivajo na naše zdravje in jih skušamo aktivno spreminjati v svojo korist — to je v pozitivno zdravje.

mgr. dr. Stefan Gruškovnjak

Kdo je kriv za železnico?

Na zveznem komiteju za promet so se pogovarjali o težavah v našem železniškem prometu. Ugotovili so, da na železnicah ni bilo v zadnjih dvajsetih letih nobenega vidnega napredka. Statistika o izkupičkih kaže, da imajo namesto velikega deviznega priliva velik odliv deviz, ker si sposojajo vagoni v tujini. Železničari so ugotavljali, da jim slabo

gre, saj žanjejo le izgube. Razprava je pokazala, da so na področjih, kjer so povezani v samoupravne interesne skupnosti, boljše gospodarili kot tam, kjer se še vedno oklepajo administrativnega načina reševanja problemov. Neposredna povezanost z gospodarstvom naj bi bila zanesljiv izhod iz sedanjih zagat.

Ugotavljali so tudi, da je na

železnici še veliko neracionalnega dela, vendar tega v analizi, ki so jo predložili komiteju, niso prikazali. Zaradi tega so prišli do zaključka, da ne bo držala trditev o krivdi širše družbene skupnosti za stanje na železnici.

O predloženi analizi bodo razpravljali tudi na zveznem izvršnem svetu, v centralnem komiteju ZKJ in zvezni skupščini.

Peking proti Haagu

Spet novi primer, kako gospodarsko razvite zahodne države poskušajo reševati svoje gospodarske probleme s prodajo orožja. Približno štiri mesece je potekal bolj ali manj srdit diplomatski boj med Kitajsko in Nizozemsko zaradi tega, ker je neka nizozemska firma želela prodati Tajvanu dve podmornici.

Parlament je s pičlo večino predlog zavrnil, vlada pa je vendarle izdala dovoljenje za prodajo.

Po kitajskem mnenju je ta kupčija kršenje kitajsko-nizozemskega sporazuma, ki Tajvan priznava kot del ozemlja LR Kitajske in prodaja orožja eni od »provinc« pomeni vmešavanje v kitajske notranje zadeve. Kitajci so odpoklicali svojega veleposlanika v Haagu, isto želijo od Nizozemcev. Poleg tega so pričeli bojkotirati amstrdamsko pristanišče, ki je bila doslej glavna luka kitajskih ladij v Zahodni Evropi.

Nekaterim velikim nizozemskim družbam so prepovedali delovanje na Kitajskem. To je najbolj prizadelo naftno družbo Royal Dutch, ki je na Kitajskem raziskovala možnost za črpanje nafte. V roterdamskem pristanišču bodo morali zaradi kitajskega bojkota odpustiti precej delavcev.

Kupčija s podmornicami bi sicer dala okoli pol milijarde dolarjev izkupička, toda Nizozemci se danes sprašujejo, ali si s to kupčijo vendarle niso napravili več škode kot haska.

Posredniki v Salvadoru

Predsednika socialistične internacionale Willyja Brandta so izbrali, da bo posredoval med salvadorskimi uporniki ter salvadorsko vojaško hunto. To so sklenili na sestanku komiteja socialistične internacionale za Latinsko Ameriko, ki je za zaprtimi vrati zasedala v Panami. Socialistična internacionala je ponovno obsodila salvadorski režim, ki ga obravnava kot izključnega krivca za dogodke v Salvadoru. Sestanka se je udeležilo 20 predstavnikov socialdemokratskih strank iz 12 latinskoameriških držav in Evrope. Med tem je Mehiko, Venezuelo, Brazilijo, Argentino in Čile obiskal posebni odposlanec ameriškega predsednika, da bi voditelje omenjenih držav seznanil z ameriškim pogledi na razvoj dogodkov v Salvadoru. Kolikor je znano, nobena od teh držav, razen Čila, katerega stališče ni znano, ni podprla ameriške vojaške intervencije v Srednji Ameriki.

KREPITEV OBRAMBE

Centralni komite ZKJ je ocenil dosedanja prizadevanja o splošni ljudski obrambi in družbeni samozasčitni ter pri tem poudaril tesno povezanost prizadevanj za gospodarsko stabilizacijo z vprašanji obrambe in zaščite.

Tako kot velja, da je gospodarska stabilizacija pogoj nadaljnjega razvoja in ohranitve temeljev jugoslovanskega socialističnega samoupravnega sistema, samostojnosti, neuvrčenosti, velja to v enaki meri tudi za nadaljnje utrjevanje in uresničevanje zasnove najbolj množičnega obrambnega gibanja.

Zvezni sekretar za ljudsko obrambo Nikola Ljubičić je v svojem referatu omenil, da bodo vojaški izdatki v tekočem finančnem letu po vsem svetu dosegli 1,5 milijarde dolarjev na dan. Ves naš povojni razvoj je pokazal, da smo tolikanj varnejši, kolikor smo močnejši in bolje pripravljeni na obrambo — je dejal Ljubičić. Sredstva, ki jih družba daje za JLA, so veliko breme za skupnost in družbo v celoti. V zdajšnjih mednarodnih razmerah ni drugačne

rešitve, poleg tega si ne moremo dovoliti, da bi zaostajali v tehnični opremljenosti in borbni pripravljenosti. Teritorialna obramba je prerasla v milijonsko oboroženo silo in njene enote, katerih obseg z ničemer ni omejen, pokrivajo danes celotno ozemlje naše

države. Tako kot želi dobre odnose z vsemi, se je Jugoslavija odločila upreti slehernemu pritisku. Pri opremljanju naših oboroženih sil se dosledno opiramo na lastne sile, materialne možnosti naše države in na lastne znanstvene kadre.

Boj proti špekulantom

Delavski protesti na Poljskem so sprožili neizprosno boj proti špekulantom in kršiteljem, zlasti se proti ljudem, ki so zlorabljali svoje visoke položaje v partijskem ali državnem aparatu. Na zahtevo delavskih komisij v Szlonsku so na primer uvedli kontrolo v 17 večjih premovalnikih. Pokazalo se je, da so ponarejali podatke o odkupu premoga, zato da bi dobili premije, da so namerno poslabševali kvaliteto rude, da so izkoriščali sredstva in delovno silo za graditev zasebnih vil in počitniških hišic vodilnega osebja, da so iz »socialnih skladov« podjetij finansirali vzdrževanje reprezentativnih »rezidenc« in opremljanje zasebnih stanovanj itd.

Nedavno se je pred sodiščem končala faza, ki je dvignila veliko prahu in katere »glavni junak« je direktor zunanjetrgovinske centrale »Minex« Tiranski, ki si je nagrabil več kot 4 milijone dolarjev.

KOMU UMETNA GNOJILA?

Republiški izvršni svet je pred komite za kmetijstvo in komite za mednarodno sodelovanje postavil zahtevo, da storita vse za preskrbo kmetijstva z vsemi potrebnimi ključnimi reprodukcijskimi materiali za spomladansko setev in za načrtovano kme-

tijsko proizvodnjo v letu 1981. Izvršni svet hkrati zahteva, da je treba ob razdeljevanju umetnih gnojil dosledno preverjati, kako so uporabniki teh izpolnjevali in izpolnjujejo sprejete obveznosti glede oskrbe domačega trga s hrano oziroma sprejete obveznosti

glede izvoza.

Za uvoz potrebnih surovin za proizvodnjo umetnih gnojil, različnih sredstev in drugega reprodukcijskega materiala, ki ga potrebuje kmetijstvo, je moralo zagotoviti devize celotno gospodarstvo. Zato je po sodbi slovenskega izvršnega sveta upravičena zahteva, da zagotovimo potreben reprodukcijski material predvsem tistim proizvajalcem, ki izpolnjujejo svoje pogodbene obveznosti glede oskrbe domačega trga s hrano in so pripravljeni zagotoviti delavcem in občanom redno oskrbo s kmetijskimi pridelki in živili, začeni od mleka in mesa do sladkorja. Izvršni svet je tudi opozoril na to, da je bila odločitev gradnje sladkorne tovarne v Ormožu sprejeta na osnovi sporazuma, s katerim so se kmetijske delovne organizacije zavezale, da bodo zagotovile potreben pridelek sladkorne pese.

Hess še v zaporu

Vrhovno civilno sodišče ZR Nemčije je zavrnilo prošnjo vojnega zločinca Rudolfa Hessa, naj Bonn pri mednarodnih organizacijah začne postopek, da bi ga oprostili nadaljnjega prestajanja kazni. Hessa, enega najožjih sodelavcev Hitlerja, so na mednarodnem procesu v Nürnbergu obsodili na dosmrtno ječo. Kot zadnji zapornik — vojni zločinec je še vedno v kaznilnici Spandau v Zahodnem Berlinu — je star 86 let.

Vrhovno civilno sodišče ZR Nemčije je sprejelo sklep, da bo Hess še ostal v zaporu, ker Bonn nima pravice, da bi od Združenih narodov, evropskega in mednarodnega sodišča zaprosil, naj ga izpustijo iz zapora. Kot je omenjeno sodišče sporočilo, so v Hessovem primeru storili doslej vse, kar je bilo mogoče storiti.

Predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović se je med svojim nedavnim obiskom v Nišu, kjer se je s predstavniki družbenopolitičnega življenja regije pogovarjal o aktualnih vprašanjih današnjega časa, pomudil tudi v proizvodnih obratih Elektroindustrije Niš.

POSTAVIMO SE NA NOGE!

V splošnem združenju gozdarstva, lesne, celulozne in papirne industrije so ugotovili, da delavci v tozdih ne morejo bistveno vplivati na cene, zlasti pa ne na zaježitve podražitev, ki niso posledica zainteresiranih skupin delavcev raznih dejavnosti, temveč samo posameznih dejavnosti, ki vidijo le svoje koristi, ne pa tudi probleme, ki jih s tem povzročajo gospodarjenju vseh drugih organizacij združenega dela. Na očitke, da se je preveč uveljavil samo stroškovni princip gospodarjenja, so odgovorili, da cene nastajajo pač na podlagi stroškov in drugače ne more biti, da pa je pomembno, kako ravnamo s stroški nasploh, da ne bi cene prekipemale, kakor se nam zdaj dogaja.

Vprašanje je torej, kaj lahko storijo delavci v posameznih organizacijah združenega dela? Lahko se odločijo za strpnost s cenami in razgrajevanje vseh stroškov, da bi lahko vzdržali pri istih cenah z najnujnejšimi stroški. Lahko pa tudi opozarjajo na nemoralno in nekorektno ravnanje v drugih organizacijah, tudi v družbeno-političnih organizacijah, kjer tudi preradi skrbijo le za svoje dohodke, a na račun gospodarnosti v organizacijah združenega dela.

Ko so o tem govorili s stališča ohranjanja cen v teh dejavnostih, kljub povečanim stroškom, so se dogovorili, da bodo storili v tozdih, kar lahko, in da bodo opozarjali na vse nesprejemljive stroške tiste organizacije, brez dela katerih ne gre, a to delo je zelo precejeno. Opozorili so na špediterje, ki so podražili svoje storitve čez 100 odstotkov, na elektrogos-

PISMO IZ BEOGRADA

spodarstvo, ki tudi preti s povečanjem cen čez 60 odstotkov, da bi doseglo podražitev za čez 30 odstotkov, in na podobne organizacije.

Prav tako pa so opozorili tudi na ambicije družbenopolitičnih skupnosti, da bi se lastniško obnašale do porabe lesa. V mnogih občinah so namreč ukazali gozdnim gospodarstvom, da morajo poskrbeti najprej za drva za kurjavo, šele potem pa za les za industrijo. Ob tem pa se povsem naravno dogaja, da gozdarji skrbijo za zmerne cene lesu le v svojem okolju, trikrat dražje pa ga ponujajo v prodajo v drugih regijah in republikah. Les pa je, od gozdov naprej, naše naravno bogastvo, s katerim ne smemo niti brezobzirno ravnati niti brezobzirno trgovati.

Nekaj podobnega so ugotovili tudi za surovinske zaloge. Menijo, da imamo lesnih surovin za našo industrijo dovolj, če lesa ne bi izvažali nepredelane ali napol predelane. Toda, to je že vprašanje odnosov znotraj teh dejavnosti, ki jih ni lahko razreševati, če so še prisotni odnosi, o katerih smo govorili.

To pa že zveni podobno, kot so ugotovili obrtniki v stalni konferenci mest in občin Jugoslavije, da bi namreč drobno gospodarstvo lahko mnogo hitreje napredovalo, če bi mu veliko gospodarstvo podajalo roko. Tako pa se zdi, kot da obrtniške zadruge nastajajo zato, da bi bilo obrtno delo nadaljevanje organizacije velikega gospodarstva, ne pa način združevanja dela in sredstev, ki sprošča sposobnosti vseh delovnih ljudi. Nihče pač ne bi več podaljšana roka nekoga drugega, temveč hoče biti vsakdo enakopraven v delu in ustvarjanju odnosov dela.

Obrtne zadruge, kot vsake druge zadruge, imajo pač tradicijo, po kateri zadržnik nekaj pomeni s svojim in ravnanjem med zadržniki. To tradicijo velja negovati, in sicer tako kot so se lotili gospodarskih problemov v gozdarskih in lesarskih krogih: od delavcev navzgor je treba graditi, pa pridemo do racionalnega gospodarjenja. To pa pomeni, da se moramo postaviti na svoje noge, kajti če stojimo na glavi, vidimo svet narobe in — narobe tudi ravnamo.

Praktično to pomeni, da smo še tako navajeni na star način življenja, da pač za nas misli nekdo drug, da se v samoupravljanju še prav ne najdemo. Prejšnji teden so naftarji to odkrili pri sebi, ko so spoznali, da se nekaj mesecev neuspešno ukvarjajo s samoupravnim sporazumom, ker jim ni prav jasna, osnova, od katere se velja sporazumevati in so potem zahtevali pojasnila ustreznih družbenih dogovorov. Da, samoupravljati je treba tudi znati.

Viktor Širec

Telegrami

PEKING — Kitajska bo dobila prvo jedrsko elektrarno leta 1990, če bo šlo vse po načrtu. Jedrsko elektrarno nameravajo kupiti v Franciji.

ŽENEVA — Tu so pred kratkim odprli prvo kitajsko trgovino, ki bo prodajala kitajske umetniške izdelke in izdelke ljudske obrti.

PARIZ — Francoska vlada je sklenila, da Libiji zaradi njenih posegov v Čadu ne bo prodala patrolnih ladij. Podobno je tudi s pogodbami v sodelovanju neke francoske naftne družbe pri iskanju nafte v Libiji.

NEW DELHI — Svetovna banka je Indiji odobrila 314 milijonov dolarjev. Denar bodo porabili za izboljšanje telekomunikacijskih zvez.

STOCKHOLM — Okoli 1.300 demonstrantov je protestiralo proti ameriškem vmešavanju v salvadorske notranje zadeve.

ATENE — Predstavniki Rdečega križa SR Makedonije je v Atenah organizaciji grškega Rdečega križa predal prvo pomoč jugoslovanskega RK, namenjeno prizadetim zaradi nedavnega potresa.

KAIRO — V minulih štirih mesecih so izraelske oblasti na zasedenem zahodnem bregu reke Jordan razlstile približno 12 tisoč hektarov zemlje, ki jo nameravajo priključiti sedanjim in bodočim naseljem.

SEUL — Južnokorejska vlada je sklenila pomilostiti 5221 zapornikov.

DUNAJ — Lani so v Avstriji spili za dva odstotka manj piva kot leto poprej.

ADIS ABEBA — Zunanji ministri afriških držav so se na sestanku dogovorili, da bodo afriške države same, brez tujih posredovanj, urejale svoje probleme in navzkrižja.

MOSKVA — Na 26. kongresu sovjetske partije so sprejeli sklep, s katerim so vlado obvezali, da pripravi predlog načrta za novo petletko.

BONN — Zahodnonemški predsednik Carstens se mudi na šestdnevni obisku v Indiji.

Telegrami

Nepotešena delegatska zvedavost

Na ponedeljkovem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine v Gornji Radgoni so delegati zastavili številna, sicer že nekajkrat postavljena vprašanja, in po tvorni in živahni razpravi sprejeli letošnji občinsko resolucijo in plan zaposlovanja za leto 1981. Seznanjeni so bili s podatki, da je bilo na zadnjih štirih skupščinskih zasedanjih postavljenih 11 delegatskih vprašanj in predlagane tri pobude, na kar je bilo danih 5 odgovorov in eden nepopoln odgovor.

Poglejmo nekatere vsebinske dopolnitve, ki so jih na resolucijo posredovale organizacije združenega dela Avtoradgona, Gorenje-Elrad, Murin toz Modra, občinski izvršni svet in svet za planiranje pri občinskem sindikalnem svetu. Gre namreč za tehtne dopolnitve, ki zadevajo med drugim smotrnejšo izrabo odpadnih surovin in možnosti za njihovo predelavo, organizacijo in delovanje razvojnih služb in poleg tega še druge številne kazalce. Tako recimo produktivnost, ki naj bi z ozirom na rasti družbenega proizvoda in zaposlenost znašala 1,2 odstotka, sredstva za zadovoljevanje osebnih potreb naj bi rasla za 5 odstotkov, skupnih potreb za 10 in splošnih potreb za 30 odstotkov počasneje od rasti dohodka. Gornjeradgonsko gospodarstvo bo moralo letos realno povečati izvoz za 9 odstotkov, uvoz pa zadržati na ravni rasti družbenega proizvoda. Dokončno bo potrebno sanirati nastalo škodo, predvsem v Apaški dolini, za kar je potrebna širša družbena pomoč.

Pri naložbah so delegati soglašali z dopolnitvijo, po kateri bodo v opekarniškem delovnem kolektivu začeli z izgradnjo obrata betonarne v Gornji Radgoni in Konjišču.

Ob resoluciji in planu zaposlovanja pa so — kot že povedano — delegatska vprašanja kar deževala. Med njimi je bilo veliko takih, ki so bila že kar nekajkrat postavljena, kar priča, da je bilo nanje zgolj pavšalno odgovorjeno ali pa sploh ne. V največ primerih pa so delegati sicer dobili zadovoljiv odgovor, a ga pristojni potlej niso praktično uresničili. Najbolje se je to pokazalo pri občinski komunalni skupnosti, ki na številna vprašanja sploh ni odgovorila in torej tudi ne zadovoljivo opravila svojega dela. Sklep delegatov je bil kratek in odločen: SKIS (samoupravna komunalna interesna skupnost) se mora čimprej sestati in temeljito pretehtati svoje dosedanje in prihodnje delo.

Br. Žunec

Večja aktivnost sindikatov v KS

Na skupni seji predsedstva občinske konference SZDL Lendava in občinskega sveta Zveze sindikatov so podrobneje spregovorili o delovanju in organiziranosti zveze sindikatov v krajevnih skupnostih. Razpravljali pa so tudi o realizaciji dela in smernic v akciji Nič nas ne sme presenetiti. Ugotovitev, da je delovanje sindikatov v krajevnih skupnostih lendavske občine šibko, je gotovo točno, saj razen redkih izjem to delovanje ni bilo ne plodno in ne organizirano. Potrebe pa so seveda drugačne, v krajevni skupnosti se namreč čedalje bolj uresničujejo vse potrebe občanov, torej tudi delavcev. Ker pa je sindikat predvsem organizacija delavcev, se mora bolj zavzeto kot doslej uveljaviti v delovanju krajevnih skupnosti. Ponekod v Sloveniji že obstojajo posebni koordinacijski odbori, v katerih se sindikat in socialistična zveza dogovarjata o razvoju krajevnih skupnosti. Takšne koordinacijske odbore bi kazalo ustanoviti tudi v lendavski občini, in to čim prej, da bi lahko v tem srednjeročnem

obdobju s skupnimi močmi že veliko storili za razvoj. Glede realizacije dela in smernic v akciji NNPP pa so menili, da v vseh organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih akcija poteka po predvidenih programih, kar dokazuje visoko stopnjo od-

govornosti vseh dejavnikov. V tem času so se začele različne oblike usposabljanja v narodni zaščiti, civilni zaščiti in za nerazporejeno prebivalstvo. Sekretariat akcije NNPP 81 bo v kratkem izdelal konkreten načrt za zaključno akcijo, ki bo že ta mesec. Jani D.

In žena mi pravi — BODI STABILIZACIJSKI, NAJLEPŠE DARILO SO ROŽE...

...potem pa mi (starih seveda) trgovec za to lončnico zaračuna 40 jurjev

Evidentirati tudi mlade

Ko je predsedstvo občinske konference ZSMS Lendava sprejemalo program aktivnosti v pripravah na 3. kongres samoupravljalcev, je med drugim izrazilo svojo željo, da bi ob evidentiranju možnih kandidatov za delegate kongresa upoštevali tudi mlade, saj je primernih v organizacijah združenega dela veliko. Lendavsko občino bosta na kongresu zastopala dva delegata, eden naj bi bil torej iz vrst mladih.

Občinska konferenca ZSMS Lendava bo v pripravah na kongres izdelala program tematskih razprav skupaj z drugimi družbeno-političnimi organizacijami, organizirala razprave o kongresnih dokumentih v vseh osnovnih organizacijah, se zlasti pa aktivirala delo konference mladih delavcev, ki naj bi postala koordinator vseh priprav in razprav. Mladi lendavske občine imajo veliko koristnih pobud, to so med drugim dokazali na nedavni problemski konferenci, na kateri so kritično ocenili delovanje osnovnih organizacij, pa tudi drugih družbeno-političnih organizacij in organov samoupravljanja. Kritika je bila usmerjena v slabo razreševanje nekaterih problemov mladih,

med katerimi so v ospredju zaposlovanje, stanovanjska problematika in štipendiranje. Mladi so opozorili tudi na slabe samoupravne odnose v nekaterih delovnih organizacijah, na nekatera nestabilizacijska obnašanja in še na vrsto problemov. O teh bodo v predkongresnem obdobju ponovno razpravljali. Na seji predsedstva občinske konference ZSMS Lendava so sprejeli tudi predlog samoupravnega sporazuma o razvoju prostovoljnega dela v občini in program aktivnosti občinske konference na področju mladinskih delovnih akcij v letošnjem letu. Jani D.

Navite cene in dvomljiva higiena

Pred nedavnim je medobčinska tržna in sanitarna inšpekcija Pomurja v vseh večjih trgovskih poslovalnicah po občinah opravila izreden pregled nad sanitarno-higienskimi razmerami in cenami tistih izdelkov, ki so se v zadnjem času občutno podražili.

Pokazalo se je, da so na tem področju še najbolj tankeznostni gornjeradgonski trgovci, saj inšpekcijski organi v tamkajšnji samopostrežni trgovini Potrošnja trgovskega podjetja Mercator-Sloga in Emona Marketu niso zasledili posebnih pomanjklivosti. Zato pa so jih toliko več našli v trgovskih poslovalnicah Univerzala v Lendavi. V tamkajšnji samopostrežni blagovnici so ugotovili pri kilogramu sadja (recimo hrušk) in zelenjave tudi 2 do 3 dinarje razlike na škodo kupca, podobno pa tudi v sosednji samopostrežbi. V obeh primerih je bila poslovodjem izrečena mandatna kazen v višini 1000 dinarjev. Znatno bolje je bilo v Marketu in samopostrežni v Črenšovcih.

V blagovnici v Beltincih je inšpekcija ugotovila, da so sendviči dražji za 20 do 60 par. liter mineralne vode Donat pa je morala stranka plačati tudi za 55 par več kot je dovoljena cena. Inšpekcija je poslovodju izrekla 1000 dinarjev mandatne kazni.

V ljutomerskih poslovalnicah Vesne in trgovini Koloniala iz Maribora so inšpekcijski organi našli večje številne izdelkov široke potrošnje,

ki sploh niso bili označeni s cenami ali pa so bile različne. Zaradi prekoračitve dovoljenih cen za predpakirano kislino repo je moral poslovodja v murskosoboškem »šopingu« odšteti 500 dinarjev, prav toliko pa tudi sama poslovalnica. V potrošnikovi blagovnici je bilo s cenami sicer vse v najlepšem redu, ne pa tudi s kakovostjo nekaterih živil, ki

jim je pretekel rok trajanja. Na račun preležanih cigaret v samopostrežni trgovini v Moravcih je morala odgovorna oseba plačati 1900 dinarjev. Po 200 in 100 dinarjev mandatne kazni pa sta odštela poslovodja Potrošnikove samopostrežbe na Tišini in prodajalec mesnih izdelkov trgovine trgovskega podjetja Koloniale v Radencih. V

prvem primeru zaradi dvomljive kakovosti točene sladke smetane in v drugem zaradi nehigienskih razmer v poslovalnici. Na medobčinski tržni in sanitarni inšpekciji zagotavljajo, da ta izredni pregled ni prvi in spriču ugotovljenih pomanjklivosti gotovo ne tudi zadnji.

Br. Žunec

Telefon v vsako krajevno skupnost

Število telefonskih priključkov na sto prebivalcev se bo leta 1985 v Pomurju povečalo s sedanjih 4,5 na 10,1 kar je lanskoletno slovensko povprečje. Na ta način bo omogočeno povečanje števila novih naročnikov za 7400, ureditev 30 javnih medkrajevnih govorilnic, zmogljivosti avtomatskih telefonskih central za 146 odstotkov, pri čemer bo največja investicija — stavba za glavno avtomatsko telefonsko centralo v Murski Soboti, za kar bodo odšteli več kot 300 milijonov dinarjev.

Te in druge razvojne programe predvideva samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja ptt prometa in združevanju sredstev območne samoupravne interesne skupnosti Murska Sobota za srednjeročno obdobje 1981—1985, ki so ga na skupščini sprejeli delegati iz vseh štirih pomurskih občin. V sklop del

za rešitev pomembnih nalog, ki jih čakajo na področju nadaljnjega pospešenega razvoja poštne, telefonskih in telegrafskih storitev, sodi tudi zagotavljanje delovanja celotnega sistema zvez in povečanje njegove učinkovitosti. Kot so poudarili v razpravi na skupščini območne skupnosti, so pri tem dosegli določene uspehe že v preteklem srednjeročnem obdobju 1976—1980, ko so finančni plani presegle. Na ta način so lahko zadovoljevali številne zahteve gospodarskih organizacij in krajevnih skupnosti v celotnem Pomurju. Ker pa nekaterih kreditov poslovnih bank niso dobili, so morali izgradnjo določenih objektov prenesti v to srednjeročno obdobje do leta 1985. Med njimi zlasti kasni postavitev koaksialnega kablanskega sistema med Mursko Soboto in Radenci, ki bo omogočil ustreznejšo povezavo z ostalimi predeli Slovenije in Jugoslavije.

Ceprav je območna interesna skupnost za ptt promet v temeljnih načrtu za sedanje srednjeročno obdobje predvidela združevanje denarja za širitev telefonskega omrežja v Pomurju — obveza je, da dobi telefon vsaka krajevna skupnost — pa naloge ne bodo zmogli brez dodatnih vlaganj. Računajo, da bo treba za razvoj ptt prometa v naslednjih petih letih izločiti nekaj nad 533 milijonov dinarjev; od tega bo 32 odstotkov sredstev zagotovila PTT organizacija iz lastnih virov, 31 odstotkov bo združenih sredstev uporabnikov ptt storitev, ostanek pa bodo pokrili s posojili poštne hranilnice, poslovnih bank in iz komercialnih kreditov. Po zaslugi teh zbranih sredstev jim bo uspelo uresničiti zastavljene načrte razvoja ptt prometa v Pomurju v srednjeročnem obdobju 1981—1985.

M. Jerše

90 milijonov za občinski proračun

Delegati vseh zborov občinske skupščine Lendava so tokratno, po dnevnem redu dokaj obilno sejo, posvetili v glavnem razpravi o letošnjih proračunskih dohodkih in odhodkih. V skladu z osnutkom odluka bodo sredstva za splošno porabo v globalu porasla za 18 odstotkov v primerjavi z lanskim letom, tako naj bi znašala skupna vsota občinskega proračuna za letošnje leto nekaj nad 90 milijonov dinarjev. Okoli 66 milijonov dinarjev bi bilo namenjeno za izvajanje nalog organa družbeno-politične skupnosti, 4 milijone dinarjev za dvojezično poslovanje in 20 milijonov dinarjev za blagovne rezerve in kompenzacije.

Prihodki od davka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja bodo seveda odvisni od gibanja osebnih dohod-

kov, računa se, da se bodo leti z ozirom na sprejete stabilizacijske ukrepe povečali za 16 odstotkov. Prihodki od davka iz kmetijskega naj bi se povečali za 10 odstotkov. Porast občinskega davka od prometa proizvodov je ocenjen za 20 odstotkov, prometnega davka od alkoholnih pijač pa za 29 odstotkov na realizacijo v preteklem letu, seveda pa je ta prihodek odvisen od gibanja cen in potrošnje. In kam naj bi usmerjali sredstva občinskega proračuna?

Poglaviti delež bo seveda namenjen dejavnosti organov družbeno-politične skupnosti, za delovanje skupščine, izvršnega sveta, upravnih in pravosodnih organov, milice in drugih služb. Dokajšnja sredstva bodo namenjena ljudski obrambi in delovanju družbeno-političnih organi-

zacij. Za negospodarske investicije bo na voljo le 37 odstotkov od lanske realizacije, za dejavnost krajevnih skupnosti pa je planirano 15 odstotkov na realizacijo v lanskem letu. Za intervencije v gospodarstvu je namenjeno 47 odstotkov od lanske realizacije, seveda pa je pri tem potrebno odšteti sredstva za kompenzacije in blagovne rezerve, ki so tokrat izkazane posebej. Na prvi pogled se zdi, da je letošnji proračun dokaj visok, toda zadoščal bo le za najnujnejše potrebe, zato proračun, kot so poudarili na seji, ne more prevzemati nobenih novih obveznosti. Delegati so poudarili, da vsi porabniki proračunskih sredstev morajo le-te trošiti racionalno, ob tem pa izboljšati organizacijo in metode dela, in tako doseči večji učinek dela.

Jani D.

RAKIČAN

KROŽEK

Delovanje marksističnega kluba na TKŠ v Rakičanu je iz dneva v dan bolj razgibano. Septembra bo že dve leti od ustanovitve. Zahvala, da se je klub sploh ustanovil, gre predvsem mentorici profesorici Jasminki Kurnjek. Zadala si je precej zahtevno nalogo, vendar moram priznati, da je popolnoma uspela.

Klub že drugo leto vodi dijak četrtega letnika Boris Hofman. Prirejamo predavanja o družbenopolitičnem stanju pri nas v Jugoslaviji in po svetu. Predavajo nam dijaki iz našega kluba in tovariš Kuzmič. V načrtu imamo tudi predavanja, ki jih bodo pripravili zunanji sodelavci. Razen tega pripravljamo veliko zanimivih razstav.

V dveh letih se je število članov podvojilo, saj nas je prvo leto bilo 25, letos pa nas je že čez petdeset. Kljub temu, da je delo v klubu zanimivo in pestro že sedaj, se bomo potrudili, da bo še boljše.

Olga Kegl

gorenjevarstroj

Industrija in montaža n. sol. o. Lendava
Industrijska cesta
Telefon: h. c. (069) 75 271
Telex: 35-238 YU Varle
Telegram: Varstroj Lendava
Žel. postaja Lendava

Ob 8. marcu —
mednarodnem dnevu
žena iskreno
čestitamo!

Uveljaviti svete ZK v KS

Svete zveze komunistov v organizacijah združenega dela so po osmem kongresu Zveze komunistov Slovenije ukinili, ker je praksa pokazala, da so mnogokje stali nad osnovnimi organizacijami in so bili premalo povezani z neposrednimi interesi komunistov v bazi. Kot oblika oziroma metoda dela pa se svete zveze komunistov vse bolj uveljavljajo v krajevnih skupnostih, kjer sta vsaj dve ali več osnovnih organizacij zveze komunistov. Paje možno, da funkcijo sveta zveze komunistov opravlja sekretariat osnovne organizacije zveze komunistov v določeni krajevni skupnosti.

V soboški občini je doslej deloval le en krajevni svet zveze komunistov, in sicer v krajevni skupnosti Beltinci. Izkušnje iz funkcioniranja tega sveta zveze komunistov so vsekakor spodbudne, saj je omenjeni svet ZK v mno-

gočem pripomogel k uspešnemu izvajanju nalog in ciljev, ki so stali pred osnovnimi organizacijami oziroma člani zveze komunistov v tem velikem naselju. S koordiniranjem in usklajevanjem aktivnosti je svet zveze komunistov v krajevni skupnosti Beltinci pripomogel k doslednemu in pravočasnemu izpolnjevanju usmeritev, ki sodijo v metodo njegovega dela.

Da bi poživili delovanje komunistov v okviru osnovnih organizacij, ki jih v krajevnih skupnostih povezuje svet zvez komunistov, so v občinski organizaciji zveze komunistov v Murski Soboti že dalj časa razmišljali o nujnosti ustanovitve več takšnih svetov zveze komunistov. Komisija za organiziranost in razvoj zveze komunistov pri komiteju občinske konference zveze komunistov se je zato za-

vzela za to, da bi tudi v vseh šestih krajevnih skupnostih v mestu Murska Sobota ustanovili svete zveze komunistov. Ta pobuda je dobila svojo potrditev tudi med člani občinske konference zveze komunistov, ki so na nedavni seji sprejeli sklep o ustanovitvi omenjenih svetov zveze komunistov v vseh šestih krajevnih skupnostih mesta Murska Sobota ter v krajevnih skupnostih Beltinci. To lahko storijo tudi v ostalih krajevnih skupnostih soboške občine, toda predlog morajo predložiti občinski konferenci zveze komunistov, ki ima pri tem odločilno besedo. Sicer pa se kaže velika potreba, da bi tudi v nekaterih drugih krajevnih skupnostih ustanovili svete zveze komunistov, ki so se doslej očitno obnesli. Učinkovitost dela svetov ZK namreč jasno govori v njihovo prid.

M. Jerše

MURSKA SOBOTA

Več skrbi tehnični kulturi

Zveza organizacij za tehnično kulturo Murska Sobota, ki vključuje osnovne organizacije: aeroklub, radio-TV klub, AMD Štefan Kovač, vse iz M. Sobote, klube mladih tehnikov osnovnih sol občine M. Sobota, brodersko

društvo Mura iz Kroga ter društvi LT Rogaševci in Cankova, deluje v dokaj težkih pogojih. To je potrdila tudi letna skupščina, na kateri so ocenjevali štiriletno obdobje in se dogovarjali o bodočih nalogah.

Največji problem je vsekakor pomanjkanje finančnih sredstev, primanjkuje pa tudi potrebnih kadrov, zlasti mladih. Kljub temu pa so bili v preteklih letih doseženi vidni tehnološki dosežki ne le v republiki, temveč tudi v državi. Imena pomurskih padalcev, traktoristov, radioamaterjev, kajakašev, jadralcev, modelarjev, mladih tehnikov in še bi lahko naštevali, so znana širom države. Seveda so vsi ti rezultati bili doseženi s skromnimi materialnimi sredstvi in velikim intuizmom. Tudi v tehnično vzgojo so vložili veliko naporov.

V živahni razpravi so na letni skupščini dali vrsto pobud, hkrati pa izpostavili večjo skrb družbe za tehnično kulturo. Zavzeli so se za namestitev profesionalnega sekretarja, ki so ga pred leti že imeli in je svoje poslanstvo solidno opravljal. Samo tako lahko pričakujemo boljše rezultate. Poudarjeno je tudi bilo, da je v organizaciji tehnične kulture potrebno pritegniti združeno delo in vnesti več nalog s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite. To bi morali storiti prav sedaj, ob sprejemanju srednjeročnih planov. Če tega ne bomo storili, se lahko zgodi, da bo ta družbena dejavnost stagnirala.

Jani D.

F. Maučec

MLADI IN ZAPOSLOVANJE

V razpravah je velikokrat slišati, da je treba določeni kadrovski primanjkljaj iskati tudi v štipendijski politiki. To je še kako pomembno vprašanje, ki mu tudi v soboški občini namenjajo vse več pozornosti. Zlasti pa so za njeno dosledno uresničevanje v praksi zainteresirani mladi ljudje, ki končujejo šolanje ali so tik pred zaposlitvijo. Dejstvo je, da je bila v preteklosti štipendijska politika nemalokrat dokaj šibka, če se ozremo v posamezne organizacije združenega dela. Zlasti bi lahko to trdili za manjše temeljne organizacije združenega dela, kjer očitno niso namenili ustrezno skrb vprašanjem v zvezi z uveljavljanjem štipendijske in kadrovske politike.

Brez dolgoročne in jasno opredeljene štipendijske politike, ki je tesno povezana s kadrovanjem, ki edina lahko prinese pričakovani uspeh, namreč ni mogoče storiti odločnejšega koraka naprej.

Tega dejstva bi se morali v organizacijah združenega dela še posebej zavedati, ne pa da na mlade strokovnjake gledajo tudi z nezaupanjem.

Le-ta bo svoje bogato teoretično znanje lahko koristno združil s prakso šele čez nekaj časa, zato ne kaže biti nestrpen. Da ne govorimo posebej o nujnosti tesnejše povezave štipenditorja s štipendiranim kandidatom, da bi se le-ta že med samim študijem lahko tesneje navezal na bodočo delovno organizacijo, kjer bo dobil zaposlitev. Niso bili tudi redki primeri, da so v združenem delu podeljevali kadrovske štipendije brez slehernega nadzorstva, kar seveda vodi v drugo skrajnost.

VELIKA POLANA

Letos z bogatejšo vsebino

V Veliki Polani pravijo, da se je z letno sejo v krajevni organizaciji Rdečega križa začelo novo delovno obdobje, kajti vsebinsko bogatejši program dela je zaživel na različnih področjih v vseh treh vaseh krajevnih skupnosti: Veliki in Mali Polani ter Brezovici. Sicer si namenoma niso zadali velikih nalog, so pa trdno odločeni, da uresničijo vse sprejete, da bi tako ne le med članstvom, ampak tudi pri ostalih občanih vzbudili zanimanje za to človekoljubno organizacijo, kar Rdeči križ prav gotovo je, saj vztrajno posega na različna področja človekovega življenja in dela. Tako tudi KO RK v Veliki Polani v zadnjem času posveča posebno skrb starejšim krajanom, njihovim vsakdanjim velikim in malim skrbem. V ta prizadevanja se pridno vključujejo tudi podmladkarji in mladi člani. Organizacija Rdečega križa sicer ne more nuditi gmotne pomoči, ker pač nima sredstev, je pa pomembno, da na potrebe opozarja pristojne, ki ponavadi tudi dokaj hitro ukrepajo.

Na nedavni letni konferenci Rdečega križa v Veliki Polani so samokritično priznavali, da niso dovolj propagirali dajanja krvi za potrebe transfuzijskih postaj oziroma bolnikov. Ena izmed prihodnjih nalog je torej navdušiti čimveč krajanov obeh Polan in Brezovice, da bi tako bližnja krvodajalska akcija kar najbolj uspela. Po drugi strani pa so v krajevni organizaciji Rdečega križa v Veliki Polani zadovoljni, ko so ocenjevali aktivnosti na pod-

Ob skrcenju možnosti za zaposlitev se seveda pojavlja aktualen problem, kam bomo zaposlili vse mlade, ki končajo eno izmed oblik bodočega usmerjenega izobraževanja. Po zadnjih podatkih je v murskosoboški občini brezposelnih 468 mladih ljudi; med njimi večina mladih delavcev, nekaj pa jih je tudi s srednješolsko in višješolsko izobrazbo. Zlasti pa bode v oči podatek, da je od skupnega števila kar 48 nezaposlenih invalidov. In to navzlic dejstvu, da se na vseh nivojih zavzemajo za njihovo vključitev v delovni proces. K izboljšanju stanja na tem področju bo prav gotovo svoje pridala

ustanovitev invalidske delavnice v Murski Soboti, vsega pa vsekakor ne. V zvezi s tem pa ne moremo mimo zaposlovanja mladih Romov, med katerimi je že skoraj 80 odstotkov uspešno končalo obvezno osnovnošolsko šolanje. Nobena skrivnost ni, da bolj težko dobijo kakšno zaposlitev. Nekateri resda, kot ugotavljajo tudi člani osnovne organizacije zveze socialistične mladine na Püšči, kaj kmalu zapustijo delovno mesto, vendar je takih primerov iz leta v leto vse manj. Zato ne bi kazalo ocenjevati Rome zgolj po nekaterih slabših zgledih.

M. Jerše

DOBROVNİK

Dobro pripravljeni na NNNP

V krajevni skupnosti Dobrovnik, tej največji skupnosti prebivalcev madžarske narodnosti v lendavski občini, so veliko postorili, da jih akcija Nič nas ne sme presenetiti, res ne bo presenetila. Vse strukture ljudskega odpora in družbene samozaščite, in to je najbolj pomembno, dobro delujejo, še posebej pa je aktiven komite za ljudski odpor in družbeno samozaščito. Pred dnevi so začeli usposabljanje enote narodne zaščite, te so poprej dopolnili, enote civilne zaščite, pripravili pa so tudi predavanja za nerazporejeno prebivalstvo. Posebej velja omeniti posvetovanje o spoznavanju alarmnih znakov, ki naj bi jih poznalo čim več ljudi. Da bi okrepili varnost, so se povezali tudi z bližnjo karavlo v Žitkovcih, saj si tako pri samozaščitnem delovanju pomagajo tako graničarji kot krajan. V vseh dosedanjih akcijah uspešno sodeluje tudi krajevna organizacija ZB. Skrb za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pa so uspešno vgradili v vse akcije osnovne šole, ki bo letos tekmovala v znanju z drugimi šolami, saj bo tekmovaljevala na ljudskem odporu organizirala posebna komisija pri občinski konferenci SZDL.

Jani D.

CERTUS MARIBOR, n. sol. o., turistično, gostinsko in prometno podjetje
TOZD

AVTOBUSNI PROMET b. o.

69000 MURSKA SOBOTA
Štefana Kovača 23
Telefon: (069) 21-884
Prometna operativna: (069) 21-459

Odbor za medsebojna razmerja
CERTUS TOZD Avtobusni promet Murska Sobota

objavlja

prosto delovno nalogo

obračun OD

Pogoji: — srednja šola — ekonomska ali sorodna
— 2 leti strokovne prakse

Prijave sprejema 15 dni po objavi:
CERTUS TOZD Avtobusni promet Murska Sobota, Štefan Kovača 23

Hotel "RADIN" Radenci

vas vabi na **PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA**

v soboto, 7. 3. 1981, s pričetkom ob 20. uri.

Zabaval vas bo ansambel ČUDEŽNA POLJA in pevka Lenka PINTARIČ.
Vstopnina z aperitivom 100. — dinarjev.

Rezervacije sprejema recepcija hotela RADIN, telefon 069/73 006.

HOTEL RADIN

Literarni večer

V soju reflektorja je minuli petek potekal v novi soboški galeriji literarni večer, na katerem so se poleg domačih kovcev verzov, ki sodelujejo v literarni skupini pri občinski zvezi kulturnih organizacij, predstavili tudi trije že potrjeni literati.

Imeni Franca Laiščeka—Ferijs in Milana Vincetića namreč ljubiteljem poezije pri nas nista neznan, prav tako pa je pozornosti vredna proza Vlada Žabota. Dela vseh treh so izmenoma predstavili: igralka Jana Habsjan in študenta akademije za gledališče, radio, film in televizijo Igor Sombor ter Bojan Umek medtem, ko sta ustvarjalnost domačih pesnikov predstavila Darinka Zorec in Vlado Tkalec.

Kar prijeten večer je bil, njegovo harmonijo med slikami iz novejših smeri likovnih prizadevanj na gorenjskem je motila le najstniška objestnost izražena z nepozornostjo in glasnim govorjenjem v zadnjih vrstah svojstvene dvorane, čeprav je pohvalno, da je petkov večer pritegnil prav mlade. bb

Gradiška srečanja

V Gradišču je imelo tamkajšnje kulturno umetniško društvo Ernestek Golob Peter volilno in programsko konferenco, na kateri so pregledali dosedanje in načrtovani delo v bodoče, obenem pa izvolili novo vodstvo. Za predsednika društva je bil izvoljen Drago Lipič. Gradišče v Slovenskih goricah je živahno kulturno središče, v katerem je odzivna predvsem dramska dejavnost, poleg te je uspešna tudi kinosekcija, ki je pred kratkim praznovala 25-letnico svojega delovanja.

Najbolj pa je Gradišče znano po republiškem srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov, za katerega zveza kulturnih organizacij Slovenije ravnokar objavlja razpis. Iz njega je razvidno, da bo 10. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov v znamenju poštastive stopetdesetletnice rojstva Frana Levstika. Na njem lahko sodelujejo tisti literati, ki še niso izdali (razen v samozaložbi) nobenega svojega dela. Poleg omenjenega sodi med razpisne pogoje določilo, da so prispevki napisani s strojem in v treh izvodih, organizatorji pa bodo upoštevali le tista prozna dela, poezijo in dramska besedila, ki bodo do 1. maja prispela na naslov: ZKO Slovenije, 61000 Ljubljana, Kidričeva 5, za 10. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov. Na istem naslovu dobe vsi zainteresirani tudi dodatne informacije o poteku že tradicionalnega preskusa mladih literatov.

Letos pestra kulturna ponudba

Lastna ustvarjalnost na kulturnem področju bo prej ali slej osnovno vodilo kulturnega razvoja lendavske občine v tem srednjeročnem obdobju. To pomeni, da bo kulturna skupnost Lendava posvetila kar največ pozornosti delovanju kulturnih društev v občini, ki jih je čedalje več. Letos naj bi jih ustanovili še v Kapci in Bistricah, v njih pa naj bi bolj zaživela ljubiteljska kulturna dejavnost. Seveda bodo kulturni utrip občine dopolnjevali še v obiski gledališč iz Budimpešte, Subotice in nekaterih slovenskih hiš, ki že več kot 15 let bogatijo kulturno življenje v lendavski občini. Kulturna skupnost bo posvetila pozornost tudi razvoju knjižničarstva, galerijsko-muzejski dejavnosti in spomenišnemu varstvu. Knjižnici naj bi dobili v Petišovcih in Bistricah, obnovljen pa bo tudi Copekov mlin v Mali Polani. Letošnje leto naj bi bilo bogato tudi na folklornem področju, v ta namen bodo pripravili revijo folklorne, mladi pevci se bodo predstavili na svoji reviji pevskih zborov, ne bo pa manjkalo tudi živahne amaterske dramske dejavnosti. Pomembne kulturne akcije v občini bodo še 9. mednarodna likovne kolonija in 6. likovnih razstav, ki jih bo lendavska galerija prevzela od drugih galerij. V letošnjem letu naj bi spodbudili tudi kulturno dejavnost v organizacijah združenega dela, o čemer so se pred nedavnim pogovarjali tudi na občinskem svetu zveze sindikatov občine Lendava.

Jani D.

PREDSTAVLJAMO VAM NAGRAJENCE

MILAN ZRINSKI

Vsestranskega kulturnega delavca, ki si je priznanje občinske zveze kulturnih organizacij prav gotovo zaslužil, pozna večina Pomurcev. Če ne osebno, vsaj po glasu, ki prihaja po radiu na domove iz soboškega studia. Znan pa je tudi kot eden glavnih organizatorjev zanimivejših poletnih prireditve v Pomurju — beltiškega folklornega festivala, na katerem nastopa v dvojni vlogi: Kot plesalec v beltiški folklorni skupini in povezovalac programa. Tovrstno delo mu gre odlično od rok, zato velikokrat priskoči na pomoč, kadar je potrebno kakšno prireditev voditi. Ni le spiker ampak resnični povezovalac — moderator, ki mu nikoli ne zmanjka besed.

Tudi sicer je Milan Zrinski zgovoren, tih pa le takrat, ko je pri svojih knjigah. Tem je namenil svoj prosti čas, v zadnjem letu pa se poklicno ukvarja z njimi kot knjižničar. Živi v Beltincih, izvira iz Puconec, najti pa ga je po-

vsod, kjer se odvija kakšna kulturna prireditev. Posebej, če je folklorno obarvana, saj brez folklorne očitno ne bi znal več živeti. Nagrade, ki jo je prejel za svoje delo na kulturnem področju je bil iskreno vesel, kar pa ne pomeni, da se ne bo tudi v naprej potrjeval. O tem priča njegova vna pri organizaciji letošnjega festivala folklorne v Beltincih. bb

Veseloigre ob dnevu žena

Dolgi zimski večeri na vasi, so poleg različnih opravil, ki priskoči sosed na pomoč sosedu, označeni tudi s kakšno drugo dejavnostjo. Kulturno na primer, če se najde dovolj zagretili ljubiteljev gledališča in je med njimi še kakšen režiser-amater. Ta potem poskuša upoštevati želje in zmožnosti, po vztrajnem delu pa uspeh ne izostane. Upriporitve se vesele tako nastopajoči kot obiskovalci in obisk na primer sploh ni vprašljiv, kot je to često v večjih naseljih ali mestih, kjer ni več tiste prvinske povezanosti med ljudmi. Prav ta povezanost in odnos, ki ga imajo prebivalci manjših naselij do tistega, kar so ustvarili njihovi sovaščani, pa je veliko. Pravzaprav največ, ker primarnost v hitrem tempu življenja izginja in daje vsakdanjosti vse bolj pečat odtujenosti. Tudi pri kulturi, saj velikokrat pišemo o praznih dvoranah ob prireditvah in so le izjemni nastopajoči ali pa dobri organizatorji poplačani za trud z večjim obiskom.

V Beznovcih, Strukovcih in Zenkovcih se ne boje, da za predstave, ki jih pripravljajo ob dnevu žena, ne bi bilo obiskovalcev. Med njimi ne bodo le ženske, čeprav bodo premiere na njihov dan, ampak tudi moški. Ti so vključeni tudi v amatersko dejavnost in v Zenkovcih na primer, so bili po vaji pripravljeni ponovno stopiti na oder in demonstrirati odlomek iz komedije, ki jo pripravljajo. Dva para se ženita je njen naslov, avtor po besedah Marije Jošar, ki veseloigro pripravlja, neznan, tema pa za sredino v kateri nastaja igra, prav privlačna.

Upriporitev iger je v Zenkovcih že tradicija. »Skoraj vedno posegamo po veseloigrah, ker je nanje pač največji

odmev na vasi.« je dejala tovarišica Jošarjeva in pripomnila, da so njeni sodelavci vztrajni in radi prihajajo na vaje. Tista, ki smo jo zabeležili, je bila ena zadnjih, vseh skupaj pa je bilo več kot trideset. V zimskih večerih je več časa kot poleti, zato pripravljamo igro sedaj, pa tudi običajno je tako, da se predstavimo pred pomladjo, prav na 8. marec. Tako je dejal Emil Hodošček, pritrtili pa so mu še preostali nasto-

lahko pomislili, da ženske ne nastopajo. Pa ni tako. Le pozne večerne ure so bile krive, da so odšle domov preden je bila popravljena okvara na avtomobilu in nam je uspelo prispeti do gasilskega doma v Zenkovcih, kjer potekajo vaje. Zvedeli pa smo, da si tako Ivanka Sinic, kot Irma Banfi, Branka Baler in Marjeta Rajsar prizadevajo, da bi komedija bila kar najbolje odigrana. Ob prizadevanju vseh uspeh gotovo ne bo

Od desetih amaterjev, ki se bodo ob dnevu žena predstavili v komediji Dva para se ženita na odru v zenkovskem gasilskem domu, je na sliki le moški del ansambla: Matija Gabor, Ludvik Hodošček, Emil Hodošček in Karel Kuzmič.

Foto: Štefan Celec

pajoči. Za Ludvika Hodoščka je vloga, ki jo igra, prva v življenju, trdi, da ne zadnja in verjetno ga bo ljubiteljska gledališča Marija Jošar prišla za besedo, ko bo potrebno sodelovati pri pripravi kakšne druge igre. V tej pa sodelujeta še Matija Gabor in Karel Kuzmič. Prvi je na odru že domač, saj je velikokrat nastopil, drugi pa kljub temu, da je na njem prvič, nima treme.

Po tem, da predstavljamo le moške interprete vlog, bi

izostal, želja enega nastopajočih, da bi se z veseloigro Dva para se ženita predstavili poleg domače tudi v drugih pa bo verjetno uresničena, če bo pri organizaciji gostovanja priskočila na pomoč občinska zveza kulturnih organizacij. V njeno domeno namreč dogovarjanje sodi in glede na to, da poleg predstav po omenjenih goriških vaseh, v soboški občini premiere ljubiteljev gledališča še ni bilo, to ne bo težko izvesti.

Brigita Bavčar

Knjižnica v Domanjševcih

Domanjševci so vas z okrog 500 prebivalci ob meji z Madžarsko, oddaljeni od Murske Sobote 27 kilometrov, kjer živijo prebivalci slovenske in madžarske narodnosti.

Leta 1969 je bila v tej vasi ustanovljena tudi vaška knjižnica. Do ustanovitve je prišlo pravzaprav tako, da je v tujini živeči univerzitetni profesor dr. Prágy Dezső poslal novosadski založbi Forum za prvi nakup knjig denar in finančni nabavo knjig še nekaj let. Knjižnica je bila v prostorih vaškega doma, in sicer v slačilnici. Omare so prinesli iz osnovne šole. Odprta je bila tedensko enkrat. Imela je, okoli 40 stalnih obiskovalcev. Ljudje so si največ izposojali pozimi, nekateri tudi po 20 knjig.

Prva knjižničarka je bila učiteljica Rozsa Kerčmar in sicer vse do leta 1973, nato Irena Adanič, za njo Katarina Halas in nato Geza Šanca.

Leta 1979 so knjige v Pokrajinski in študijski knjižnici pregledali in na novo obdelali po sodobni mednarodni univerzalni decimalni klasifikaciji.

V tem času so krajani Domanjševci uredili v vaškem domu nove prostore za

Izposojevalcev knjig v domanjševski knjižnici ne manjka.

Foto: Jože Graj

krajno knjižnico in čitalnico. Kupili so tudi nove sodobne knjižne police, ki obiskovalcem omogočajo prost dostop.

Novourejena knjižnica je bila svečano odprta 21. decembra lani.

Knjižnica je imela do konca leta 1980 inventariziranih 443 knjižnih enot v slovenskem jeziku in 1729 v madžarskem jeziku, skupaj torej 2172 knjižnih enot.

Na policah so obiskovalcem na voljo strokovne, poljudnoznanstvene in leposlovne knjige. Mladi rod ima veliko slikanic in knjig, primernih za različno starost.

Precej je tudi klasične in moderne literature.

Knjižni fond je dar posameznikov in družbenopolitičnih organizacij doma in iz tujine (Madžarska). Nekaj knjig dobijo tudi iz vsakoletne zamenjave z Madžarsko, pretežni del pa je iz nakupa, ki ga financira republiška kulturna skupnost za knjižnice, posebej pa tudi za knjižnice na narodnostno mešanem območju.

Knjižnico sedaj vodi mladinec Josip Šebök iz Domanjševca. Odprta je dvakrat tedensko, in sicer ob torkih in petkih zvečer.

F. Kuzmič

Kulturni koledar

PETEK, 6. MARCA

LJUTOMER — Ob 9. uri se na osnovni šoli Ivana Cankarja pričanja kulturni program v okviru katerega bo nastopil znani slovenski igralec Dare Ulaga, z monodramo Šolska naloga. V ljutomerskem kulturnem domu bo koncert pihalnega orkestra kulturno-umetniškega društva Ivan Kaučič. Prireditev pod naslovom Šopek želja za dan žena, se bo pričela ob 19.30.

MURSKA SOBOTA — Ob 18. uri bo v novi galeriji pri kulturnem centru otvoritev razstave ročnih del s področja likovnih zvrsti, ki so jih pripravile članice sekcije za družbeno aktivnost žena krajevnih skupnosti Murska Sobota.

SOBOTA, 7. MARCA

MURSKA SOBOTA — V dvorani kina Park bo ob 18. uri predstavitev kulturne dejavnosti največjega pomurskega delovnega kolektiva — tovarne oblačil in perila Mura. Prireditev v počastitev dneva žena organizira krajevna skupnost.

NEDELJA, 8. MARCA

PREDANOVCI — V počastitev dneva žena je ob 13. uri v gosteh Jaka Šraufciger, v gasilskem domu pa se bo predstavil tudi beltiški tamburaški orkester in moški pevski zborček.

ZDENKOVCI — Na odru prostornega gasilskega doma bo ob 13. uri nastopila domača skupina amaterjev, ki se predstavlja z veseloigro Dva para se ženita.

RADENCI — V Kongresni dvorani hotela Radin bo ob 17. uri nastop opernih solistov, ki bodo predstavili odlomek iz treh dejanj opere Antona Fürstera: Gorenjski slavček. Nastopili bodo: Vilma Bukovec, Vanda Gerlovič, Sonja Hočevar, Rajko Koritnik, Stane Koritnik, Marcel Ostashevski, Drago Čuden in Tone Kozlevčar.

V času od 19. do 20. ure bo v Razstavnem salonu hotela Radin otvoritveni ogled ročnih del Marte Bregar iz Gornje Radgone in Bena Kolariča iz Maribora.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V Pokrajinski in študijski knjižnici je na ogled razstava o življenju in delu Nikole Tesle, velikega rojaka — izumitelja.

Kinematografi

Sočasno z razstavo prihaja na platno soboškega kinematografa domači film o slavnem izumitelju, ki nosi naslov **TAJNA NIKOLE TESLE**. Režiral ga je Krsto Papič, v naslovni vlogi nastopa Petar Božovič, med ostalimi imeni pa je zaslediti tudi taka kot Orson Welles, Dennis Patrick in druga znana iz velikega in malega ekrana. No, tudi brez njih je film dovolj zanimiv, saj obravnava aktualno temo odkrivanja in izkoriščanja električne energije, iz njega pa je razbrati, da je največjo tajno — brezžično prenašanje električne energije — znanstvenik zaradi nerazumevanja okolice, odnesel s sabo v grob.

Knjige

USPEŠNICE tega tedna v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so: Janeza Vipotnika delo o **EDVARDU KARDELJU**, ki ga je izdala Mladinska knjiga; roman **MARILYN FRENCH: Ženske** je izšel pri koprski založbi Lipa, knjigo **THOMASA GWYNA JONESA** Harfa na vodi pa je prav tako založila Mladinska knjiga.

POGOVORI PRED PRAZNIKOM

MILEVA VEREN IZ MURSKE SOBOTE

Žena težje do položaja

V naši družbi je ženi zagotovljen enak položaj kot moškemu. Pripadajo ji celo nekatere posebne pravice, kot so pet let krajša delovna doba, odpravljanje nočnega dela povsod tam, kjer je to možno... V vsakdanjem življenju pač radi pravimo, da imajo ženske prednost, ki jim jo velikokrat tudi izkazuje. Pa vendarle je še veliko slabosti v naših medsebojnih odnosih. Kaj radi razmišljamo, da to in ono delo ni primerno za žensko ali obratno za moškega. In tako se v praksi tudi obnašamo.

Zelo težko je, denimo, najti žensko na vodilnem delovnem mestu, kot da bi bila le-ta rezervirana za moške. Tako v Pomurju ni niti ena žena vodja ali direktorica kakšne proizvodne temeljne organizacije združenega dela. Najdemo jih le kot ravnateljice osnovnih ali srednjih šol in zavodov, kot računovodkinje, vodje enot, kadrovskih služb ipd. Zakaj je temu tako, je težko odgovoriti, kajti vzrokov je več.

O položaju in življenjskih izkušnjah žene na odgovornem delovnem mestu smo se pogovarjali z inženirko organizacije dela MILEVO VEREN, ki je zaposlena kot vodja splošne kadrovske službe v delovni organizaciji Mesna industrija Murska Sobota, kjer je istočasno tudi vodja delovne skupnosti.

Kakšne so vaše odgovornosti, naloge?

»Moje delovne naloge so, da vodim delo kadrovske službe in splošne pravne zadeve, da sodelujem v dograjevanju samoupravnih organiziranosti delovne organizacije, tudi socialna služba je v naši pristojnosti in še več drugih nalog opravljam.«

Kako pa se počutite na delovnem mestu?

»Se kar dobro. Dela je res veliko. Večkrat moram prijeti tudi za tisto, za kar so zadolženi drugi; celo zapisnike pišem na delavskih svetih. Zato pa mi zmanjkuje časa za organizacijske in druge naloge. Mislim, da sem preveč obremenjena, kljub vsemu pa sem zadovoljna.«

Ali je v vaši delovni organizaciji več žensk na odgovornih delovnih mestih in kakšen je vaš vpliv?

»Da, tudi vodenje finančne službe in laboratorijev je

zaupano ženskam.«

Kaj pa v neposredni proizvodnji?

»Mislim, da je tam težje za ženske in težko si predstavljam, da bi katera imela pod svojo 'komando' mesarje v klavnici.«

MILEVA VEREN, vodja splošne kadrovske službe v Mesni industriji Murska Sobota.

Ali kljub vsemu ugotavljate, da imate enakopravno besedo z moškimi?

»Imamo jo seveda zagotovljeno. Bolj pa smo v ospredju zlasti na tistih področjih, kjer neposredno delamo. Včasih se je treba pač odločno postaviti za svoje stališče in se zavzemati za njegovo uresničevanje.«

Zaposleni ste že 35. leto. Ste se ves čas počutili enakopravno?

»Včasih tudi ne. Ženska se težje uveljavlja, zlasti tedaj, kadar se zaradi družinskih ali drugih vzrokov ne more toliko posvetiti poklicu kot moški. Če hoče uspeti, se mora stalno izpopolnjevati in svoje naloge dosledno uresničevati, moški pa so, tako se mi vsaj zdi, lahko bolj komot.«

Pa v družini?

»Četudi me doma čaka več dela, mislim, da sem vseeno enakopravna. Še bolj se mi zdi, da je to vprašanje rešeno pri mlajših družinah. Tako vidim, da moške hodijo po nakupih, vodijo otroke v vrtec ali na sprehod in opravljajo dela, ki so bila nekoč nekako pristojna samo za ženske. To mi je zelo všeč.«

Vemo, da ste precej angažirani tudi zunaj delovnega kolektiva?

»Ja, funkcij imam kar preveč. Najbrž sem premalo odločna, kadar me za kaj predlagajo, včasih pa enostavno dobim dopis ali vabilo, da so me imenovali za to in ono funkcijo. Zato sem večkrat odsotna z delovnega mesta in dodatno obremenjena. Včasih tudi delo trpi ali pa moram delati še doma, tako da zase skoraj nimam časa. Kdajpakdaj razmišljam, da morda preveč resno jemljem službo in vse ostale zadolžitve, toda taka sem pač. Enostavno me griže, če mi kaj ne gre tako, kot bi rada. Področja pa so kar precej različna, zato se je treba v vsako posebej poglabljati.«

Katero najpomembnejše funkcije pa ste že opravljali in kakšne so vaše sedanje zadolžitve na področju družbeno-političnega delovanja?

»Mislim, da sem imela najvišjo funkcijo, ko sem bila poslanka republiškega družbeno-političnega zbora za občino Murska Sobota, mnogo pa sem delala tudi v organih zveze komunistov. Tako sem bila članica komiteja in občinske konference ZK, tudi sekretarka osnovne organizacije sem bila več let in tudi v organih samoupravljanja pa v sindikatu v delovni organizaciji sem imela posebne naloge. Opravljala sem še funkcijo predsednice izvršnega odbora skupne komisije za štipendiranje v občini Murska Sobota in predsednice sveta za socialno skrbstvo. No, zdaj pa sem predsednica skupščine samoupravne stanovanske skupnosti soboške občine, vodja delovne skupnosti v naši delovni organizaciji in delam še v različnih odborih.«

Vaša delovna doba se izteka. Kako si zamišljate svoj vsakdan, ko ne boste več zaposleni?

»Upam, da bom veliko manj obremenjena in da se bom lahko naposled več posvetila svoji družini, branju, ročnemu delu, urejanju doma...«

Najbrž pa se ne nameravate izključiti iz družbeno-političnega življenja?

»Ne, če mi bodo zaupali, bom delala, kolikor bom mogla. Vendar mislim, da se bo to malo pogojevalo, kajti treba je dati priložnost mlajšim.«

JOŽE GRAJ

ge družbenopolitične funkcije.

Bolezen jo je za dobrih pet let primorala, da je nekoli-kanj »popustila.« da bi se nato s še večjim žarom predala aktivističnemu delu v kmetijskem kombinatu v Gornji Radgoni, kjer je bila zaposlena 7 let, vse do upokojitve leta 1966.

Vseh družbenopolitičnih nalog, ki sem jih v življenju opravljal, se niti ne morem spomniti, vem le, da sem se poskusila na takorekoč vseh področjih. V socialistični zvezi kot predsednik te frontne organizacije v Lutvercih, v isti funkciji v krajevni odboru Rdečega križa, prizadevno pa sem se tudi vključevala v uveljavljanje borbevske organizacije. Že drugo mandatno obdobje sem tudi delegat v družbeno-političnem zboru občinske skupščine, je naštevala Flandijeva.

Za tem je kar odkrito menila, da grmadenje funkcij ne pelje daleč, kvečjemu, da si posameznik sicer poskuša razdeliti dela in naloge, vendar pa niso več tako pestre in kar je bistveno — niso opravljene tako, kot bi morale biti. Poleg že omenjenih nalog me je doletelo vodenje osnovne organizacije ZK v krajevni skupnosti Apače in tukajšnjega komiteja za SLO in družbeno samožaito. In to ravno v času smrti našega ljubljene predsednika in maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita. Koliko smo pretrpeli ob tej nenadomestljivi izgubi! Saj ni, da bi govorila, »je tiho in zaskrbljeno pripovedovala.

Ko je nanek beseda na vprašanja solidarnosti delavcev, delovnih ljudi in občanov tega dela Pomurja, se je vnovič razživila. »Poglejmo resnici v oči in povejmo, da smo v odročnejših krajih in zaskrbljenih prav upokojenci in ženske tisti, ki se največ ukvarjamo z družbenopolitičnim delom. Tako je tudi v Lutvercih, kjer so, zlasti mlajši, zvečine zaposleni po delovnih organizacijah in skupnostih in se vračajo domov šele v popoldanskem času.«

Zaustavila sva se pri referendumu. »Tokrat smo dali vse od sebe. To se nam je bogato obrestovalo in refe-

rendum je jasno da lepo uspel. Poudarim naj, da so za uspešno izvedbo referenduma zaslužni prav vsi, kajti lastna hvala bi v tem primeru na nek način zvedenila delo in napore ostalih.«

Kako pa je sploh s solidarnostjo v današnjih časih in razmerah, nas je zanimalo. »Veste, mi smo bili skromna generacija. Danes se — priznajmo si — veliko gleda na denar in nagrajevanje funkcij, kar mi ni ravno povšeči. Naj samo spomnim na udarniške akcije, gradnje zadržnih in kulturnih domov in številna druga solidarnostna dejanja, ki smo jih opravljali z mladostno vne-mo in svojstvenim žarom.« je obujala spomine na nekdanje dni Marija Flandijeva iz Lutverc.

Ob 100-letnici Rdečega križa v Gornji Radgoni je dobila Marija Flandija pismeno priznanje za dolgoletno delovanje v tej organizaciji.

Da bi takoj za tem nadaljevala: »Drži, da nismo bili obremenjeni s tolikšnimi težavami in problemi, kakršni se danes zgrinjajo nad nas — razumljivo, da jih sploh ne želim dramtizirati — vendar se še kako pozna, da nismo polnoštevilni. V mislih imam, kot sem že prej dejala, dejstvo, da smo razmetani. Eni doma na kmetijah, drugi po delovnih kolektivih in le redkokdaj nam uspe, da pridemo skupaj. Brez pretiravanja vam zagotavljam, da je svojčas v domala vsaki partijski organizaciji, a tudi mladinski organizaciji in odborih socialistične zveze, družbeno-politično, aktivistično delovanje dobesedno vrvelo in kipelo. Nekaj tega

manjka danes in prepričana sem, da bi se to dalo doseči.«

Seveda nas je zanimalo, kako neki. »Vsem nam je bolj ali manj znano, za kaj se borimo. Da ne bom splošna in načelna, naj omenim naše vaške gasilce. Mislim, da so zelo prizadevni in delavni, toda le stežka uspevajo reševati določene materialne težave. Kaj, ko bi jih bolj in češče priskočila na pomoč širša družbeno-politična skupnost, v tem primeru občina, kajti velja naglasiti, da so prav gasilci, drugje pa nemara katero drugo društvo, gibalno napredka v vasi. Gre torej za to, da se prek družbenih organizacij in društev na podeželju ponovno razvivi in razplami družbeno-politično delo in aktivnost. Bržčas to ni neiz-

vedljivo,« je prav aktivistično menila Marija Flandija.

Preprosta in skromna kmečka žena potemtakem še danes ne miruje. Zna združiti domače kmečke opravke z družbeno-političnim delovanjem. Njen trud je veljalo pohvaliti. Javno seveda. Obenem pa tudi zapisati, da je dobil apaški komite za SLO in družbeno samožaito pod njenim vodstvom republiško priznanje, da je lani dobila priznanje, ob občinskem prazniku in da ji je bil že pred leti podeljen zvezni red dela s srebrnim vencem. Vojaških priznanj in pohval pa tako ne kaže naštevati, saj je Marija tako tudi sama želela.

Branko ŽUNEC

ANICA BREZOVAC IZ LJUTOMERA

Vzorno urejeno življenje

Sogovornice za intervju mi sploh ni bilo težko najti. Vsi v njeni delovni organizaciji so jo enoglasno predlagali in menili, da je najboljša delavka, pridna, prizadevna in vestna. Sicer pa to potrjujejo delovne izkušnje. Letos avgusta bo točno 20 let, kar je zaposlena v Mariborski tekstilni tovarni obrat Ljutomer. Letos pa bo tudi 20 let, odkar se je priselila iz Stanečinec v Medjimurju v Ljutomer. Kdo je to? Anica Brezovac, tkalka v ljutomerskem obratu Mariborske tekstilne tovarne. Pogovor z njo je tekkel o čisto vsakdanjih stvareh; o družini, delu, prostem času...

Tovarišica Anica, o vas gre glas, da ste najboljša delavka v MTT. Zakaj?

»Pravzaprav ne vem kaj. Delam kot vsaka druga. Vzroke je treba iskati verjetno v odnosu do dela, pa tudi 20 let delovnih izkušenj za strojem da nekaj prakse in kvalitete.«

Kaj mislite s tem — odnos do dela?

»Vsak zaposlen človek opravlja svoje delo z večjim

ali manjšim veseljem. Če dela tisto, kar ga veseli, dela z večjo zavzetostjo, se bolj trudi, teži za tem, da se vsak dan izpopolnjuje na delovnem mestu. V tekstilni industriji (vsaj na mojem delovnem mestu) je to še posebej pomembno. Stroji tečejo, in če nisi pozoren in z »dušo in telesom« pri delu, potem kvaliteta niha. Tekstil pa mora imeti stalno kakovost. Jaz na delovnem mestu si prizadevam, da je ta kvaliteta vedno najboljša. Mogoče je to tisto.«

Kakšno pa je vaše delo?

»Skrbeti moram za dve vrsti tkalnih strojev. Paziti moram na nešteto stvari hkrati. Od strgane niti do gostote tkanja...«

Ali ni takšno delo naporno?

»Vsekakor je naporno. Dnevno prehodim skoraj toliko kot moj mož, ki je poštar. Potem je tu še koncentracija, hrup in še marsikaj.«

Vendar pa imate svoje delo radi.

»Tako je. Rada ga imam. Vedno je kaj novega. Vedno

se nekaj dogaja. In sčasoma se človek privadi na hrup, na hojo gor in dol, na vse.«

MTT je edina delovna organizacija v Ljutomeru, ki ima še tretjo izmeno. Delo je tudi nočno.

»Tedensko menjamo delo. Zjutraj, popoldne, zvečer. To je del napora, na katerega smo se že vse navadile. Do leta 1985 bi morali preiti na dvoizmenski delovni čas.«

Na račun zmanjšanja delovne sile?

»Ne, do takrat bo zgrajen prizidek k tovarni. Preusmeritev na dvoizmenski delovni čas torej ne bo težaven. Za nas delavke pa bo ukini-

MARIJA FLANDIJA IZ LUTVERC

Skromnost — vrlina kmečke aktivistke

Kot številne druge družbeno-politične aktivistke ima tudi Marija Flandija, 54-letna upokojenka iz Lutverc pri Apačah, ki zadnja leta kmetuje na 5-hektarski kmetiji, za sabo dolgo in bogato pot, polno izkušenj in spoznanj. Rojena Belokranjka se je že v svojem rojstnem kraju izkazala kot vneto prizadevna mladinka, z dobršno mero posluha za težave in probleme mladi na tamkajšnjem območju. Udarniško se je prekalila na progi Šamac-Sarajevo, med

NOB pa se dokončno opredelila za »stvar« partije. V. Vrste ZK je bila sprejeta marca 1945, kmalu za tem pa se preselila v Apaško dolino.

Mirno in zbrano zre Marija Flandija sogovorniku v oči. »Veste, raje bi ostala neznana, kajti človek ima nekak duševni mir, razkriti se pred javnostjo pa pomeni dokajšnjo moralno obveznost in odgovornost. Vrh tega si ljudje marsikaj izmišljajo in natolcujejo, kar ni ravno prijetno.«

Redka in iskana je vrlina skromnosti, ki se zdi preprosti kmečki aktivisti samoumevna. Tiste skromnosti, ki je vsa prepojena s prizadevnostjo, a obenem odločnostjo in pripravljenostjo, da poprime, kjer je treba. Marija Flandija je takoj po vojni zares poprijela. Najprej v kmetijsko-delavski zadrugi v Lutvercih, po njeni likvidaciji pa v tamkajšnji kmetijski zadrugi. Hkrati je zaposliti jo je opravljala naloge sekretarke partijske organizacije in številne dru-

tev tretje izmene veliko olajšanje.

Ze prej sva govorila o pretežno ženskem kolektivu. Vodstvo pa je v moških rokah. Vpliva to nesorazmerje na odnose?

»Kje pa. Ze prej sem povedala, da so odnosi v tovarni dobri. Kljub »moškemu vodstvu« ni opazna kakršnakoli nadvlada. Odnosi so zelo dobri in korektni.«

Doma imate tudi družino.
»Tako je. Poročena sem in imam dva otroka. Prvi je star deset let, drugi pa leto in pol.«

Kaj pa triizmenski delovni čas?

»Mislim, da smo ta problem rešili zelo dobro. Tudi moj mož, ki je poštar, dela včasih dopoldne, včasih popoldne. Potem pa kombiniramo. Če delava zjutraj, potem daja otroka v varstvo, ko grem z dela, ga spotoma vzamem. Potem skuham kosilo, nakar preživimo popoldan skupaj.

Če pa delam popoldne, potem pa sploh ni problema. Dopoldne pazim na otroka, skuham kosilo, popoldne pa prevzame delo mož. Podobno je, če delam v nočni izmeni. Seveda mora tudi moj desetletni fant včasih popaziti na našega najmlajšega člana družine.«

Najmlajši gre torej v varstvo. V vzgojnovarstveni zavod?

»Ne. Je v zasebnem varstvu. V vrtec bo šel pozneje, ko bo starejši.«

Kaj pa prosti čas?
»Verjetno kot večina poročenih žena z otroki. Kuhanje, pospravljanje, šivanje...«

Bliža se osmi marec, ta dan imenujemo dan žena. Se ta dan loči od ostalih dni v letu?

»Zame osebno je ta dan podoben vsem ostalim. Drugačen je mogoče samo zato, ker je nekoliko drugače v službi in doma. Majhna pozornost v delovni organizaciji, prav tako pa tudi doma. Sicer pa je vse podobno prejšnjim dnevom. Ne vem tudi, zakaj bi moral ta dan biti kaj posebnega. Žene smo si izborile enakopravnost in tudi smo enakopravne.«

Kljub temu pa vam verjetno ne bi bilo všeč, če na ta dan ne bi bilo drugačne kot ponavadi?

»No, ja, res je, da je to že tradicija, ki smo je navajeni od nekdaj. Mislim, da lahko ta tradicija ostane še naprej. Pa ne zaradi nas kot žensk. Če že hočete, potem naj bo tako vsak dan. Osmi marec

pa naj ostane kot pomnik na tisto, kar je bilo. Na tista dekleta in žene, ki si to zaslužijo. Me, ki delamo in živimo dalje, pa bomo ta dan praznovali delovno.«

Tako sva se pogovarjala z Anico Brezovac. Nič posebnega, vsakdanje stvari.

Hitro je minil čas pogovora. Odšla je nazaj na delovno mesto, med stroje, v hrup, med svoje sodelavke. Novi metri blaga so prišli iz stroja. Nove metre iste poti je morala prehoditi. In ta zgodba se ponavlja iz dneva v dan. Enkrat popoldan, enkrat zvečer, pa zopet zjutraj. Vsak teden znova, vsak teden drugače. Minil bo ta osmi marec, minili bodo prihodnji osmi marci. Vse bo teklo po starem. Iz dneva v dan, iz tedna v teden. Dušan Loparnik

ZORA ŠABJAN IZ KOBILJA

Prvi „vojak“ krajevnih skupnosti

Vloga žena v sistemu splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite postaja čedalje večja, sicer pa so žene imele pomembno mesto tudi v narodnoosvobodilni borbi. Čedalje več žena je v pomembnih organih ljudskega odpora in družbene samozaščite, zlasti v krajevnih skupnostih pa tudi v organizacijah združenega dela. Ena izmed redkih v lendavski občini, Šabjan Zora, pa je celo predsednik komiteja za ljudski odpor in družbeno samozaščito v krajevni skupnosti Kobilje.

Da, malce neobičajno je, da ima žena takšno funkcijo, vendar pa to ni nič novega, verjetno je na takem položaju v manjših delovnih organizacijah, več žena, zlasti v ženskih kolektivih. Zora Šabjan, zmotili smo jo sredi pouka v osnovni šoli Edvard Kardelj v Kobilju, je že vrsto let aktivna na vseh področjih dela v krajevni skupnosti, bila je ena izmed najodgovornejših članov štaba civilne zaštite v krajevni skupnosti, vodje ekipe prve pomoči, ki je dosegla zavidljive rezultate na številnih tekmovanjih. Za svoje delo na tem področju je dobila tudi zlato značko civilne zaštite. Povedati moram, da je Zora tudi ena izmed redkih žena, ki so članice lovskih družin, v lanskem letu je opravila tudi »zeleni krst« in postala lovka. Večjih uspehov, kot sama pravi, še ni imela, a kaj, ko za vse zmanjkuje časa.

Obremenjuje jo delo v šoli, pa skrb za družino, otroke, pa še delo v krajevni skupnosti, delo z mladino in še in še. Za dosedanje delo v krajevni skupnosti je prejela več priznanj, eno izmed teh pa je nedvomno to, da so jo postavili za predsednika komiteja za ljudski odpor in družbeno samozaščito, torej za prvega »vojaka« krajevnih skupnosti. Že v letu 1979 so kobiljske žene pokazale izredno prizadevnost v akciji NNNP, poskrbele so za prehrano otrok, ki so bili razmeščeni po hišah, poma-

gale so v ekipah civilne zaštite pa tudi pri gašenju požarov. Dodati je potrebno, da je vas obmejna in zaradi tega toliko bolj občutljiva in njeni prebivalci močno zavzeti za samozaščitno delovanje. »Za delovanje komiteja za ljudski odpor in družbeno samozaščito, pa je najbolj pomembno,« pravi Zora, da dobimo pomoč občinskega štaba, da smo z njim v neprestanih stikih. »Zlasti pa pri izdelavi dokumentov, saj gre za strokovne zadeve, ki so vojaškega značaja, izkušenj na tem področju pa nimamo veliko, še zlasti pa ne me žene. Pri vsem tem je seveda izredno pomembno tudi pomoč komunistov, ki so najbolj odgovorni za krepitev varnosti.« »V Kobilju se lahko pohvalimo,« pravi, »da komunisti delujejo res uspešno, to pa je v veliko pomoč komiteju za ljudski odpor in družbeno samozaščito.« V krajevni skupnosti Kobilje se tako kot v drugih v lendavski občini sedaj pripravljajo na letošnjo akcijo Nič nas ne sme presenetiti. Predsednica komiteja ima zaradi tega veliko dela, potrebno je veliko postoriti, da bi vse strukture ljudskega odpora in družbene samozaščite delale dobro, potrebno je koordinirati delo in izobraževati članstvo najrazličnejših enot. Velika je tudi pomoč obmejne karavle, saj vojaki le-te prihajajo v šolo in krajevno skupnost, pomagajo pri izobraževanju šolske mladine in krajanov.

navsezadnje pa mora vas tesno živeti s karavlo, saj smo vsi odgovorni za varnost.

Čas za to delo je pač potrebno najti in naša sodelavica si ga najde. Še enkrat se povrneva k delo-

da se občani seznanijo z vsem, kar bodo potrebovali v primeru nesreč ali drugih nevarnosti.

Poseben pomen dajejo krepitvi enot civilne zaštite, gasilec, še posebej uspešno pa vključujejo v sistem

vanju žena v krajevni skupnosti, zakaj žene v Kobilju so aktivne tudi na drugih področjih, še zlasti na kulturnem. V okviru mladinske organizacije deluje dokaj uspešno kulturno društvo. To društvo pa bo tudi letos skupaj s krajevno skupnostjo pripravilo praznovanje ob dnevu žena. »Kaj pa sedanja akcija Nič nas ne sme presenetiti, kaj si obetate od nje?« jo pobaram. »Doseči moramo boljše rezultate kot v letu 1979, in to na vseh področjih. Sedaj že veliko več vemo, kaj in kako se kateri stvari streže, na minulih napakah smo se učili in teh gotovo ne bomo več ponovili,« mi pravi in dodaja, da sistem izobraževanja, ki ga sedaj uresničujemo, daje velike možnosti.

ljudske obrambe in družbene samozaščite žene. »Veste kako je,« mi pravi, »žene so nekakšno uho vasi, ki vse zve, vse sliši, iz drobcev informacij pa se lahko ustvari celovita podoba varnostne situacije v vasi. Za razvoj vasi, kar se tiče varnosti, pa je pomembno tudi dejstvo, da smo začeli graditi nov gasilski dom, ob njem in v njem se bodo vzgajale nove generacije mladih pa tudi žena, vse to pa bo še bolj okrepilo varnost.«

Tako torej razmišlja Zora Šabjan iz Kobilja o svojem odgovornem delu, ki je za mater in ženo dokaj naporno in za nekatere ljudi neobičajno, čeprav to nikakor ne bi smelo biti.

Jani D.

LENDAVA

PREMALO MLADIH

Lendavsko gasilsko društvo je bilo ustanovljeno v letu 1873 in je eno izmed najstarejših v Sloveniji. Te dni so na delovni letni konferenci pregledovali svoje delo v lanskem letu, dogovorili pa so se tudi za letošnji program dela. Največje težave so pri vključevanju mladih v gasilske vrste, ki že nekaj let stagnira, sedanjí člani pa seveda starijo. Pomlajevanje društva bo zatorej glavna naloga letos in v prihodnjih letih. Pri vključevanju mladih v gasilske vrste pa nikakor ne bi smeli ostali gasilci sami, pri tej pomembni akciji bi potrebovali pomoč družbeno-političnih organizacij Lendave pa tudi krajevnih skupnosti. Zavedati se namreč moramo, da je z naglim razvojem industrije, ta je v lendavskem kotu še posebej nevarna, saj gre za petrokemijo, povečana tudi nevarnost pred požari, to nevarnost pa lahko krotijo le dobro pripravljena gasilska društva, tako z dobrim članstvom kot tehniko, ki jim je na voljo. Kar se tiče tehnike, velja povedati, da so v lanskem letu po zaslugi samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom dobili kombinirano gasilsko vozilo, eno najsodobnejših, ki jih je ta hip mogoče dobiti. Z nakupom potrebne druge opreme so torej povečali varnost pred požarom, vendar pa bo vsa ta sodobna tehnika koristna le takrat, ko bodo imeli na voljo usposobljen, predvsem mladi kader. Lendavske gasilce pa seveda pestijo še druge težave. Streha v 1973. letu zgrajenega gasilskega doma pušča, obnoviti bi jo bilo potrebno že letos, da bi zavarovali dragoceno opremo. Na letni konferenci so se dogovorili, da bodo ta problem skušali odpraviti že letos.

Jani D.

TESNEJŠI STIKI Z NIZOZEMCI

Na povabilo Komiteja za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo so v nedeljo dopotovali v Pomurje pomočnik nizozemskega ministra za kmetijstvo dr. Vos, kmetijski ataše v Beogradu Leenert Hartman in direktor sektorja za odnose s tujino pri nizozemskem ministrstvu za kmetijstvo Gronnevelt.

Govorili so v času bivanja v Jugoslaviji preverili, kako naše delovne organizacije realizirajo proizvodnjo na osnovi kooperacije z nizozemskimi partnerji. Proučili pa so tudi možnosti razširitve sedanega sodelovanja, ki vključuje proizvodnjo brezvirusnih sadnih sadik, okrasnega grmičevja, semen in prasičerejo na nova področja.

V Pomurju so si nizozemski kmetijski ogledali novo Pomurkino farmo za vzrejo prasičev, živinorejsko veterinarski zavod, nasade sadnih sadik, ki jih kmetje kooperanti KZ Panonka vzgajajo v kooperaciji z Nizozemsko, pogovarjali pa so se tudi s predstavniki ABC POMURKA. Pogovore so nadaljevali v Radenih s predsednikom Republiškega komiteja za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo Ivom Marenkom. V ponedeljek so obiskali mariborsko TIMO, kjer so si ogledali sadne nasade, v katerih so zasajene pri nas vzgojene nizozemske sadne sadike. V Beogradu pa jih je sprejel tudi zvezni predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo Milovan Zidar, s katerim so se dogovarjali o skupni realizaciji programa izobraževanja za kmetijske kadre iz dežel tretjega sveta v Jugoslaviji. V SFRJ naj bi z nizozemsko finančno pomočjo in kadri odprli več izobraževalnih centrov za kmetijce.

Boris Hegediš

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
OBČINA GORNJA RADGONA
Komisija za izvedbo komasacije zemljišč
v k. o. Slaptinci in k. o. Lomanoše

OBVESTILO!

Komisija za izvedbo komasacije zemljišč v k. o. Slaptinci in k. o. Lomanoše obvešča, da je na sedežu krajevnih skupnosti Videm ob Ščavnici in Spodnja Ščavnica razgrnjena idejna zasnova ureditve komasacijskega območja k. o. Slaptinci in k. o. Lomanoše. Idejna zasnova bo razgrnjena od 1. marca do 31. marca 1981.

Komisija poziva komasacijske udeležence in druge, ki imajo v komasacijskem postopku kakšen na zakon oprt pravni interes, da dajo pripombe in predloge na idejno zasnovo.

Pripombe in predloge sprejema komisija za izvedbo komasacije najkasneje do 15. aprila 1981.

INDUSTRIJSKO MONTAŽNO PODJETJE LJUBLJANA

TOZD BLISK
n. sol. o. MURSKA SOBOTA, n. sol. o.

61001 LJUBLJANA, TITOVA 37

Po sklepu delavskega sveta IMP PMI TOZD BLISK Murska Sobota **razpisuje** dela in naloge

direktorja tehničnega sektorja

(reelekcija)

Poleg splošnih pogojev kandidat mora izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da ima visoko ali višjo izobrazbo tehnične smeri ter 5 let delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo vlogo z vsemi potrebnimi dokazili KADROVSKI SLUŽBI PRI IMP PMI TOZD BLISK MURSKA SOBOTA, Bjedičeva 3, najkasneje 15 dni po objavi v Vestniku.

LENDAVA

PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA V KS

V lendavski občini so se že v lanskem letu odločili, da naj bi bilo praznovanje dneva žena čim manj manifestativno in čim bolj usmerjeno v zagotavljanje boljših delovnih in drugih pogojev. Kljub temu pa seveda v krajevnih skupnostih ta dan pripravijo proslave, ki jih organizirajo mladi in vodstva krajevnih skupnosti. Letos bo kulturna skupnost Lendava za dan žena pripravila tudi nekaj kulturnih prireditev. Ženam skupščine občine Lendava in delovne organizacije Gorenje-Varstvo se bo z monodramo »Nekoč in danes« predstavil gledališki igalec Dare Ulaga, slovenska dramska skupina iz Lendave pa se bo predstavila

ženam v Kobilju in delovni organizaciji INA—Nafta v Lendavi. Osnovne organizacije ZSMS v krajevnih skupnostih lendavske občine pripravljajo kulturne programe in pogostitev žena, krajše praznovanje pa bodo pripravili tudi v vseh organizacijah združenega dela. In če je pravi pomen praznika res zagotovitev boljših pogojev dela in življenja ženam, naj povem, da se v Lendavi gradi otroški vrtec, gradnjo pa načrtujejo tudi v nekaterih drugih krajih, to pa bo nemara prispevek k prazniku, želeli bi, da bi bilo takih in podobnih več, pa ne samo na področju otroškega varstva.

Jani D.

Nekatera vprašanja vloge in delovanja zveze komunistov v političnem sistemu

3. VODILNA VLOGA, ODGOVORNOST IN DELOVANJE ZVEZE KOMUNISTOV

Za naše razmišljanje pa je prioritarna predvsem vloga in delovanje zveze komunistov v našem političnem sistemu. Predvsem za našo zvezo komunistov izrazito veljajo besede o razmerju med komunistično avantgardo in delavskim razredom, zapisane v drugem poglavju Komunističnega manifesta: „Komunisti niso nobena posebna stranka nasproti drugim delavskim strankam. Nimajo nobenih interesov, ločenih od interesov vsega proletariata. Ne postavljajo nobenih posebnih principov, po katerih bi hoteli modelirati proletarsko gibanje. Komunisti se razlikujejo od drugih proletarskih strank le po tem, da po eni strani podpirajo skupne interese vsega proletariata, neodvisno od narodnosti, in jih uveljavljajo po drugi strani s tem, da v razvojnih stopnjah, prek katerih gre boj med proletariatom in buržoazijo, vedno zastopajo interes celotnega gibanja. Komunisti so torej praktično najodločnejši del delavskih strank v vseh deželah, del, ki žene vedno dalje... Njihova teoretska prednost pred ostalo množico proletariata je vpogled v pogoje, tok in splošne rezultate proletarskega gibanja“.

Očitno gre v našem sistemu za drugačno vlogo zveze komunistov, ki se razlikuje od prakse vseh drugih komunističnih partij v svetu predvsem zaradi drugačnega družbenoekonomskega položaja delovnega človeka v naši družbi. Vlogo ZK in drugih subjektivnih sil razumemo tako, da morajo vsi dejavniki delovati v smeri zagotavljanja in uresničevanja dolgoročnega zgodovinskega cilja delavskega razreda, v smeri človekove enakopravnosti, družbene osvoboditve dela in človeka. V naši družbi, ki je na prehodu od kapitalizma h komunizmu, obstoje različni interesi, ki so tudi med seboj v nasprotju in v takem pluralizmu samoupravnih interesov gre tudi za drugačno, bolj odprto in demokratično delovanje zveze komunistov. Vodilna vloga zveze komunistov torej mora prispevati k ustvarjanju takih odnosov, v katerih bo posamezni delovni človek lahko usklajeval svoje osebne interese, interese svoje delovne organizacije, poklica, svoje neposredne okolice z dolgoročnim zgodovinskim interesom delavskega razreda in družbe kot celote. Tega ne more nihče mimo in namesto njega, vsakdo mora biti v tem procesu sam aktivno prisoten in vključen.

Na eni strani nam zgodovina Komunistične partije Jugoslavije daje dovolj dokazov, da je bila partija v svoji revolucionarni akciji uspešna samo takrat, kadar je s svojo politiko in aktivnostjo znala najti pot do najširših množic delavnega ljudstva in kadar se je znala povezati s celotno progresivno in demokratično strukturo družbe. Na drugi strani pa to velja enako tudi v današnjih razmerah. V našem sistemu samoupravljanja mora po mnenju tovariša Kardelja zveza komunistov biti takšna, da bo prisotna vedno tam, kjer poteka samoupravna in politična aktivnost množic. Kot je že dobro znano, namreč naš politični sistem ni več zgrajen niti na abstraktnem političnem državljani niti na abstraktnem političnem pojmu delavskega razreda, temveč temelji na samoupravljanju, delegatskem sistemu in odločujoči vlogi delovnih ljudi. Zveza komunistov kot idejna in politična avantgarda delavskega razreda in kot faktor socialistične zavesti samoupravnih delovnih množic ne more pošiljati direktiv telesom delegatskega sistema kot nekakšen zunanji faktor, ampak mora biti sestavni del delegatskega sistema. Bojevati se mora za to, da komunisti dobijo zaupanje svojih samoupravnih skupnosti in da so voljeni v delegacije teh skupnosti. Zveza komunistov mora biti prisotna in aktivna na konferencah delegacij, v družbenopolitičnih in drugih telesih demokratično integriranih samoupravnih skupnosti. Prav tu, v demokratičnih delegatskih telesih, skupaj s samoupravljalci in vsemi socialističnimi silami, v odgovornem demokratičnem boju

mnenj in svobodnem dajanju alternativ se mora zveza komunistov bojevati za afirmacijo svoje politike in svojih stališč.

Tako se torej postavlja pred zvezo komunistov in vse komuniste zahteva, da mora biti notranja vodilna in avantgardna gibalna sila večine ljudstva, ki z delavskimi svetili, drugimi samoupravnimi telesi, delegatskimi skupščinami neposredno upravlja z združenim delom. To pomeni, da naša zveza komunistov nima namena, da bi vladala namesto ljudi, temveč hoče ustvarjati pogoje, da bi ljudje sami, na podlagi svojih sprotnih in dolgoročnih interesov upravljali — odločali o vseh družbenih zadevah. V vsakem trenutku se sicer moramo zavedati, da partija, ki bi vladala „v imenu delavskega razreda“, lahko sčasoma začne vladati „nad delavskim razredom“, s tem pa bi naša ZK bila tudi ločena od množic, ozka, zbirokratizirana manjšina nad delavskim razredom in množicami.

Zveza komunistov opravlja med svojim članstvom in znotraj političnega sistema svojo vodilno, avantgardno in usmerjevalno vlogo predvsem s svojim idejnim delovanjem, v vzgledom, moralno-političnem vlogo in ustrezno organiziranostjo.

Tako mora zveza komunistov pri svojem boju za uresničevanje socialističnega samoupravljanja, vodilno vlogo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, vedno izhajati iz določene socialno-razredne in interesne strukture družbe, konkretnega razmerja sil v svojem okolju, pri tem pa mora računati in izhajati tudi iz določene konkretne stopnje in strukture družbene zavesti in vrednot, ki vplivajo na ravnanje in aktivnost ljudi; bistveno je, da je zveza komunistov prisotna, aktivna povsod tam, kjer je aktivnost množic, kjer so osnovni družbeni tokovi, v vseh fazah izražanja, soočanja in uresničevanja interesov.

Temeljna vodilna vloga komunistov pri uresničevanju njenih družbenih funkcij so predvsem:

— da je zavestni nosilec teženj in interesov delavskega razreda in s tem dejanski nosilec interesov vseh delovnih ljudi in družbene osvoboditve človeka;

— da nastajanje novih odnosov v naši družbi ne more biti samo stvar spontanosti dejavnosti delovnih ljudi, ampak tudi zavestne organizirane idejne in politične akcije socialističnih sil, zlasti ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij;

— da sta razvoj in utrjevanje socialističnih samoupravnih odnosov možna z novimi metodami in načini delovanja znotraj političnega sistema.

Obstajata dva načina uresničevanja družbene vloge zveze komunistov. Najprej se komunisti — člani ZK kot posamezni vključujejo v vse oblike družbenopolitičnega in samoupravnega delovanja kot enakopravni državljani in delavci, na temelju zaupanja, ki ga uživajo pri ljudeh, ki jih volijo v razne organe in kjer se samostojno, svobodno opredeljujejo do posameznih predlogov in rešitev, kjer enakopravno in skupaj z drugimi delovnimi ljudmi iščejo najboljše rešitve, ki vodijo v napredek. Pri tem se seveda morajo komunisti ravnati skladno z generalno linijo ZK, kot člani ZK odgovarjati za delovanje tudi zvezi komunistov in seveda delovati skladno z družbenim interesom.

Drugi način pa je delovanje zveze komunistov kot vodilne organizirane, ustavno opredeljene idejnopolitične sile, ki ima svoje delegacije in delegate v družbenopolitičnih organizacijah, družbenopolitičnih zborov in organih skupščin družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, v družbenih svetih, sekcijah in drugih oblikah delovanja političnega sistema. Tu ZK neposredno zavezuje svoje delegate, da se bojujejo za stališča organov zveze komunistov. V pogojih vse bolj razvitega samoupravljanja in delegatskega sistema, ko je nosilec politične oblasti vse manj državni aparat, vse bolj pa samoupravna struktura, pridobivata pomen vloga in aktivnost komunistov in organizacij zveze komunistov v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnosti. Njena aktivnost mora biti usmerjena predvsem na krepitev, razvoj in razširitev različnih oblik neposredne demokracije, na vzpostavitev takšnih odnosov, da bodo delovni ljudje resnično odločali o vseh zadevah, ki zadeva-

jo njih ter prek delegatskega sistema tudi širšo skupnost. Tu, v temeljnih samoupravnih enotah se najbolj uresničuje in tudi preverja resnična avantgardnost in revolucionarnost komunistov. Preverja se v konkretni samoupravni aktivnosti, v ravnanju, opredeljevanju, v soočanju s številnimi vprašanji, ki neposredno zadevajo delovne in bivalne pogoje ljudi. Tu se zveza komunistov najlažje ustvarjalno uresničuje kot dejavnik oblikovanja zavesti ljudi in sočasno gibalno njihove socialistične akcije. Tu se najbolj neposredno uveljavlja komunist kot celovita osebnost, kot delavec, kot samoupravljeval.

Tako smo si slovenski komunisti v resoluciji VIII. kongresa ZKS zapisali v tej zvezi izredno zahtevne naloge: „Komunisti moramo biti v središču življenja in boja za poglabljanje socialistične samoupravne demokracije. Ustvarjalno in kritično delovanje članov zveze komunistov v procesih samoupravnega sporazumevanja in odločanja o temeljnih interesih in potrebah ljudi je pomemben pogoj za uresničevanje vodilne vloge zveze komunistov v družbi. Pri svojem delovanju morajo člani, organizacije in vodstva uporabljati takšne metode in načine delovanja, ki bodo omogočali, da bodo skupaj z vsemi delovnimi ljudmi in naprednimi družbenimi silami sproščali pobude, oblikovali predloge in organizirali aktivnost za reševanje družbenih vprašanj ter pri tem skupaj z njimi prevzemali polno odgovornost za skladnost teh rešitev z izhodišči in smotri socialistične revolucije.“

Osnovna organizacija zveze komunistov mora biti temeljna organizacijska oblika za idejno poenotenje in akcijski dogovor komunistov. Njeno delovanje mora biti usmerjeno v probleme, s katerimi se srečujejo delovni ljudje in občani. Sodelovati mora v demokratičnem postopku oblikovanja in sprejemanja ter uresničevanja samoupravnih odločitev, v celotnem sistemu samoupravnih in družbenopolitičnih skupnosti, v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah in društvih.

Takšen, v vsakodnevno samoupravno in politično delovanje delovnih ljudi vpet način dela bo omogočil, da bo vsaka osnovna organizacija član zveze komunistov v središču življenja in soočen z najpomembnejšimi družbenimi vprašanji, ki jih mora pri zagotavljanju ciljev socialistične revolucije v sedanjih etapi našega družbenega razvoja urejati delavski razred v demokratični zvezi z vsemi delovnimi ljudmi in naprednimi silami družbe. Osnovna organizacija zveze komunistov bo tako temeljna opora v družbeni akciji pri razvijanju demokratičnih odnosov v sistemu socialističnega samoupravljanja...

Nesporno je bilo v tej smeri okrepitve vloge OO ZK po kongresu veliko narejenega. Predvsem se je bistveno povečalo število OO ZK, člani ZK so prisotni v vseh delovnih in krajevnih okoljih, vse močnejša je usmeritev na odkrito razreševanje problemov v lastni sredini, tesnejša je povezanost komunistov z OO Zveze sindikatov, KO SZDL, ZSM, ZZZ, samoupravnimi organi, delavci in njihovimi delegacijami. Delo osnovne organizacije je vse močnejše vtakno v njeno neposredno okolje, vsi bistveni problemi njenega okolja se pretakajo skozi ožile osnovne organizacije. Veliko nalog pa nas še čaka, predvsem v njenem idejnopolitičnem in akcijskem delovanju, usposabljanju in metodah delovanja.

Tako je upravičeno opozorilo, da idejnopolitično vlogo osnovne organizacije pomembno krepi dejansko vedenje komunistov v celotni zvezi in družbi, pa tudi v njej sami. V osnovni organizaciji, njenem delovanju, član ni sam o predmet vzgoje, marveč je hkrati vzgojitelj. Na sotovarših in na okolje vpliva predvsem s svojim ravnanjem, s svojimi opredelitvami, s svojo pripravljenostjo, da praktično in teoretično prispeva k razreševanju pomembnih družbenih problemov, s svojim pogumom in močjo, da plava tudi proti toku. Vplival bo tudi s svojim znanjem, s svojo teoretično kulturo in s sposobnostjo, da zna povezovati konkretne probleme ožjih sredin s širšimi družbenimi vprašanji.

(Se nadaljuje)

KRIŽEMKRAŽEM po naših šolah

UREJA JOŽE GRAJ

8. marec

Mamici za dan žena bom šopek podarila in jo nežno poljubila. Mislim, da ji bo lepo, da vesela bo darila in se z mano veselila.

Edita Marič, 4. raz. OŠ Odranci

Mami

Mama, kaj bi ti dala? Bi ti pesmico zapela, da bi bila vesela?

Bi ti rož natrgala, jih v šopek zavezala, ti jih za praznik dala?

Poljubček ji dala bom, vse najboljše zaželela, pa bo najbolj vesela.

Suzana Sep OŠ Kapela

Moja mama

Moja mama pridno dela in ob delu vedno je vesela. Kakor sonce njen žari obraz, ko sem priden tudi jaz.

Zato se trudim in učim, da mamico razveselim, da kot sonce njej bo žarel obraz, trudil vedno vedno se bom jaz.

Boris Jaušovec OŠ Gornja Radgona

Kako dela naš klub OZN

Na naši šoli tudi letos deluje klub OZN. Sedaj ga obiskuje 18 učencev iz 7. in 8. razreda.

Naše delo je raznovrstno. Spremljamo delo OZN. Seznanjamo se z njenimi bistenimi nalogami. Pripravljali smo se na razredno tekmovanje. Pet najboljših učencev se je udeležilo občinskega tekmovanja v Murski Soboti. Na tem tekmovanju je bila med najboljšimi Zlatka Kardoš, ki je šla na regijsko tekmovanje. Tudi tam se je dobro izkazala, saj je zasedla sedmo mesto. Dve učenki sta se tudi udeležili proslave kluba OZN v Tacnu pri Ljubljani. Prodajamo propagandni material. Mnogo smo ga že prodali. Ta izkupiček je namenjen za pomoč lačnim otrokom. Pripravljamo referate odelu in namenu OZN, učence naše šole seznanjamo o pomenu te organizacije. Učenka Danica je pripravila referat o rasizmu v Južni Afriki, Zdenka pa je pripravila referat UNESCO. Predstavniki našega kluba se udeležujemo raznih občinskih sešankov klubov OZN. V šolski avli prirejamo priložnostne razstave ob pomembnih dogodkih in obletnicah. Pripravili smo že štiri razstave: ob 17. oktobru — prazniku naše občine, 24. oktobra — 35-letnici OZN, ob dnevu republike in dnevu JLA. Pišemo članke v naše šolsko glasilo

Tromejnik in v domače časopise in revije.

Želimo, da bi tehnično usposobili studio Kekec, da bi lahko učence še bolj seznanjali o delu OZN in mednarodnih dogajanjih.

Se naprej želimo, da bi naš klub uspešno deloval in razširjal svojo dejavnost. V zapletenem mednarodnem poožaju pomen članic OZN zmeraj bolj narašča. Prek OZN se miroljubni in napredni narodi vsega sveta borimo za mir in napredek — za mir in enakopravno sodelovanje med narodi.

Slavica Balek Renata Kuzmič OŠ G. Petrovci

MAMICA, PROSIM, NASMEJ SE MI...

Soba je temna in moderno opremljena. Čeprav je že pozno, zavese še zmeraj prekrivajo okna. Po zraku se podi gosta megla maminih cigaret. Mamica sedi na kavču, noge ima iztegnjene po nekdanji kitajski preprogi, ki je sedaj vsa umazana in osmojena. Nje to prav nič ne moti. Že ves dan sedi tako zlekajna v kavbojkah in karirasti bluzi. Obraz ima premazan z razno raznimi ličili. V roki živčno vrti kozarec napolnjen z viskijem. Od časa do časa si prižge cigareto. Mene niti opazi ne. Že od osme ure sedim v stajci in jo gledam, igrač sem se že zdavnaj naveličal. Pa začnem jokati milo in otožno, da bi vsaki materi srce poskočilo, a ona me niti ne sliši kaj še, da bi me vzela v naročje.

„O, mamica, samo eno prijazno besedo povej pa bom takoj tiho! Mamica, samo eno prijazno besedo zahtevam! Zakaj me nočeš poslušati? Prosim, vsaj pogledj me! Ali si že kdaj pogledala v moje majhne, malce vdrtne plave očke? Ne? Seveda, zato nimaš časa,“ jo v joku s svojimi besedami, sprašujem. Pa ni noče odgovoriti. Le vsa jezna vstane, iz stajice pobere dudo ter mi jo stlači v usta.

„Ne, mamica, nisi me razumela! Ne maram dudi! Vzeml me v tvoji objem pa bom tiho kot miška, čeprav mi v žlečduke moj kot kruli! Vzeml me, mamica! Saj te imam tako rad stokrat rajši kot najlepšo igračko,“ še vedno ne neham s svojim jokom, ki je to pot podobem zavijanju sirene.

Tedaj spet vstane in njene oči se v jezi zasvetijo. Udari me. Najprej malo, potem pa čedalje bolj. Končno se naveliča ter se zadere: „Presneti otrok, da bi vsaj enkrat dal mir! Zakaj sem te le rodila, trapa neumna!“

Niso me zboleli tako udarci, kot pa zdajle te tvoje besede. „Mama, saj jaz nisem kriv, da si me rodila. Kajne, mamica, da tega nisi mislila tako, kot si povedala? Kajne, da ne? Daj, mamica, nasmej se, pa pozabim na te pravkar izrečene besede! Vsaj en majhen smehljaj mi podari, če že drugo ne! Mamica, mamica...“ Jočem še vedno. Vendar se mamičin obraz ne zgane, ostane resen in trd kot prekle.

Tedaj pa se je zgodilo čudo. Oči, mamične oči, so se potihoma zasmejale. Da, zasmejale...

Nada MAUCEC, 8. razred Osnovna šola „17. oktober“ Beltinci

Zvonček za mamico — Narisala Mateja Kernjak, 1. raz. OŠ Razkrižje.

Mati mesi kruh — Narisala Zdenka Maučec, 6. b OŠ Beltinci.

Zanimalo vas bo

DELO V MARCU

NA VRTU

Na vrtu bomo v mesecu marcu rahljali trznino in napravili po 120 cm široke grede z vmesnimi 25 do 30 cm širokimi stezicami. V tem mesecu bomo sejali peteršilj, korenje, črni koren, por, čebulo, rdečo peso in spinacio. Vse to sejemo v vrste. Sadili bomo tudi grah, čebulček in česen.

Konec meseca sejemo razne dišavnice, trajne sadimo in presajamo, če jih nismo že jeseni. Grede z zimsko solato pognojimo s kompostom ali preperelim gnojem in gnojnico in jih okoplamo. Okoplamo in pognojimo tudi nasade jagod. V suši bomo zalivali in zatirali prve plevela. V tople grede sejemo seme solat, paradižnikov, paprike, zgodnje cvetja, zgodnjega zelja in ohrovtu ter ranih kolerabice.

Sejemo tudi nekatere cvetlice — nageljne, astre, petunije itd. Ozelenele tople grede bomo zračili, odrasle sadike pa pikirali. Sadimo lepotično grmičevje. Posajene visokodebelne vrtnice pripognemo k tlu in pokrijemo debela in vrhove s smrekovimi vejami ali listjem, toliko časa, da začno odganjati. Nizke vrtnice obsujemo z zemljo. Sobne rastline obrezujemo in presajamo. V rahlo prst sadimo podtaknjence. Iz kleti in zasipnic bomo pobrali zadnjo zelenjavo.

Če nimamo toplih gred in še nismo posejali semena paprike in paradižnika v zabojčke, to storimo čimprej.

V SADOVNJAKU

Obrezovanje in čiščenje sadnega drevja mora biti končano. Marec je tudi zadnji mesec za uspešno zimsko škropljenje. Prisajenju mladega sadnega drevja obrežimo pravilno korenine, da bodo rezi obrnjene navzdol. V vrhu naj bo ena mladika za podaljšek debela in tri do štiri za veje voditeljice. Vse prikrašamo približno za polovico z ven obrnjenimi ocesi. Zemljo izboljšamo s kompostom. Gnoj trosimo ob vrhu jame in na kolobar, da ostane zemlja vlažna in topla, kar pospešuje rast korenin. H kolom privežemo posajeno drevje rahlo, da se lahko posede z zemljo.

Nadaljujemo s cepljenjem in precepljenjem jablan in hrušk. Cepljenje dobro zamažemo s cepilno smolo.

Če je zajec ogolodal mlada nezavarovana debela, obrežemo v živo ogolodane robove luba in zamažemo s cepilno smolo ali z mešanico ilovice in kravjeka in rane povijemo z vrečevino.

V VINOGRADU

V prvi polovici marca bomo končali z rezjo. Če je rodni les deloma pozebel, počakamo z rezjo, da nabreknejo ocesa. Po rezi kolimo z impregniranimi koli, odnosno napravljamo žične opore. Preden začne rast, odstranimo iz vinogradov rožje. Če nismo že prej gnojili, je sedaj zadnji čas. Hlevski gnoj kakor tudi kompost plitvo podorjemo ali podkopljemo.

A. H.

Dobre in slabe strani piščančereje

Po dolgih letih je naposled prišel v Trnjo k Ivanu Hozjanu njegov sin, ki sicer živi v Ameriki. Ko je videl očetovo piščančjo farmo, ni skrival začudenja. Za res, da je lahko o njej nekoliko prebral v pisnih staršev, nikakor pa si ni mogel predstavljati, da je ta reč tako velika: objekt je dolg kar 70 metrov, širok pa 12, vanj pa je moč »stlačiti« kar 12.000 (dvanaest tisoč) piščancev. Ivan Hozjan je torej pomemben tržni proizvajalec perutninskega mesa in kot takega ga je treba obravnavati. V pogovoru pa mi je navrgel nekaj misli, po čemer sklepam, da odnos do njegove proizvodnje ni bil vselej pravilen, sicer v šestih letih, odkar se ukvarja z brojlerstvom, ne bi enkrat pogodbe prekinili z Agro-merkuriem in se podpisal na drugo pogodbo — tisto, ki so mu jo dali na ogled v neki hrvaški kmetijski organizaciji. Rezultat: nekaj časa je vzrejal piščance za izvenslovenskega kupca, čeprav ima takorekoč pred nosom domačega — pomurskega.

Pogled v piščančjo farmo v Trnjo, ki jo že sedmo leto vodi (težavam navkljub) Ivan Hozjan. Foto: S. S.

Da mu je Ivan obrnil hrbet, ni bil sam kriv, ker da bi morda hotel izsiljevati, ampak le preprosta računica je pokazala, da so bili stroški vzreje višji kot pa je dobil za prirejo mesa. Posloval je torej z izgubo. Pravilno je sklepal moj znanec, ko je prišel do spoznanja, da tako delo, s katerim ne zaslužiš nič, nima smisla še naprej opravljati za starega kupca. Pozneje, ko se je nasploh izboljšal položaj v domači organizaciji združenega dela, je tudi Hozjanov Ivan rade volje začel vzrejati piščance tudi zanj, kar tudi zdaj počenja.

Ko sem Ivana povprašal, kakšen je proces krmljenja, mi je sicer dejal, da o tem ne kaže na veliko pisati, češ da to naši bralci itak vedo, pa vendarle sva se pozneje dokopala do spoznanja, da tako masovna proizvodnja le niso mačje solze. Torej: Ivan dobiva iz raznih valilnic Agromerkurja enodnevnne piščance, ki ostanejo v pitanju kakih 56 dni, da bi tako dosegli poprečno težo

1 kilogram in 850 gramov. Zapisal sem poprečno težo, kajti prireja v posameznem »turnusu« je kajpak različna: nekateri čivkači dobro nabirajo kilograme, drugi pa ne. Prireja pa ni odvisna zgolj od pasme, ampak tudi od krmil. Ivan (pa ne samo on, ampak tudi drugi kmetovalci) ugotavlja, da so krmila vse slabša. Da bi sproti ugotavljal prirejo, se je odločil za vsakodnevno tehtanje; iz jate vzame po sto piščancev, jih postavi na tehtnico in potem brž lahko ugotovi, kakšen bo zaslužek. Za kilogram prirastka dobi 2 kilograma 450 gramov krmil, medtem ko mu za prirastek »žive teže« plačajo po kilogramu 0,28 dinarjev. Ko sem zvedel za te osnovne podatke, sem skupaj z Ivanom začel računati; pomnožil sem količino piščancev iz enega »turnusa« (12.000) s poprečno težo enega (1 kilogram 850 gramov) in ugotovil, da je to 22.200 kilogramov. In če letno vzredi 5

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

»turnusov« (kot mi je zatrdil), potem je treba to težo pomnožiti s 5. To sem pravkar storil in zmožek je pred vami 111.000 kilogramov, torej 111 ton. Računajmo naprej! Zapisal sem že, da gost naše rubrike (enako pa seveda tudi drugi, ki se ukvarjajo z brojlerstvom), dobi poleg planirane količine krmil za kilogram prirastka seveda plačilo za svoje delo in stroške: 2,80 din za kilogram prirastka. Če z mojo matematiko ni kaj narobe, potem je treba letni prirastek Ivanove farme pomnožiti s plačilom za prirejo (111.000 kilogramov krat 0,28 din), kar zneso 310.800,00 dinarjev. Takoj moram povedati, da je to računanje bolj teorija, kajti v piščančereji so dobre in slabe strani, pa je tako tudi končni izkupiček včasih dober, nemalokrat pa tudi slab. Seveda pa teoretični seštevek (310.800,00 dinarjev) ni povsem nedolžen, kajti od tega dohodka je treba odšteti izdatke za ogrevanje farme, stroške za elektriko (vsaka dva meseca po 6 tisoč dinarjev!), plačati je treba pomožno delovno silo (Ivan bi delavce večkrat preplačal, ko bi jih lahko le dobil), ki jo potrebuje, ko je vzreja končana in pride po piščance tovarnjakov... Ne, ne bom našteval vsega, saj bi bil pisec odhodkov predolg in potem Ivanu spet ne bi kaj pridalo ostalo za njegov osebni dohodek. Kaže pa, da je kriza vendarle minila in bo tudi za tržne proizvajalce perutnine napočil lepši čas. Nekateri jim že zdaj očitajo, da se njihova proizvodnja še najbolj splača. Najbrž se res, saj gre resnično za množično vzrejo, vendar bo treba le nekoliko bolj strmeti, da bo tisti proizvajalec, ki se resnično trudi v proizvodnji, ki mu ni žal denarja za razširitev obrata... tudi nekoliko več dobil. To pa ni le kanček komentarja pisca teh vrstic, ampak želja vseh neposrednih proizvajalcev, torej tudi Ivana Hozjana iz Trnja, ki pa je poleg tega še vedno skromen. Dokaz za to trditve je tudi dejstvo, da ga ne vidite na sliki.

»Slikajte rajši piščance,« mi je odvrnil, ko sem ga pobaral, naj se postavi nekam, da bo škločnil. Upošteval sem njegovo željo in tako vidite samo »piceke«.

Š. SOBOČAN

TURNIŠČE: cene pujskov

Pretekli četrtek (26. febr.) so rejci pripeljali na sejmišče v Turnišču 29 pujskov, kar je bilo seveda premalo, da bi lahko vsi kupci prišli do nakupa. Prodajne cene pa so se sicer gibale od 2.300,00 do 2.900,00 dinarjev za par pujskov.

Veliko problemov, toda tudi rešitve so

Tokrat smo o problematiki žena in delavk spregovorili nekaj besed v delovni organizaciji Gorenje-Elrad v Gornji Radgoni, kjer smo se pogovarjali s tremi delavkami. Skupna ugotovitev je, da je problemov še vedno preveč, da pa skuša ta delovna organizacija po najboljših močeh te probleme tudi reševati. Koliko jim to uspeva, pa bomo videli iz pogovora.

ro, da so uvedli celodnevno šolo. Žal pa je celodnevna šola le do četrtega razreda, potem pa ne več. Pri svojih dekletih vidim, da je ta prehod precej težaven. Bolje bi bilo, ko bi bila celodnevna šola tudi za višje razrede.

Sicer pa se Hedvika hudoje tudi na avtobusne prevoze. Pravi, da poleti s prevozom na delo nima problemov, saj se vozi s kolesom, doma je namreč v Policah, in ima do delovnega mesta le štiri kilometre, pozimi pa je težje, saj ni avtobusne zveze. Tudi o družbeni prehrani v naši občini je veliko povedala. Mnenja je, da je Radgona že dovolj velika, da bi lahko imeli primerno družbeno prehrano. Takšno, ki bi bila dostopna vsem delavcem, tudi tistim z najnižjimi osebnimi dohodki. »Tudi prodajalno kruha in zajtrkovalnico bi nujno potrebovali. Glede zajtrkovalnice sem že slišala, da je predvidena, za prodajalno kruha pa ne vem, če je planirana. Kadar, predvsem ob sobotah, želiš kupiti kruh, moraš čakati tudi po eno uro. S tako specializirano prodajalno bi ta problem hitro in enostavno rešili.«

Hedvika pa si poleg vsakodnevnih obveznosti najde tudi čas za vezenje prtičkov.

in če le utegne, včasih pa tudi na račun spanja, ubada z iglo in izdeluje prtičke, pa okrasne blazine in podobno. Tudi kultura jo zanima. Je pa spet problem prevoza. »Kadar si želim ogledati predstavo v Radgoni, nimam prevoza, in sem tako prikrašana za marsikatero prireditev. Edino dobro, kar so naši kulturniki v DO dosegli, so predstave kar na delovnem mestu. To je nekakšna duhovna sprostitelj, zato je dobro, da jih imamo.« Je ob koncu pogovora povedala Hedvika Kovačič.

Tudi Manica Gornjak, ki je kontrolorka in je v delovni organizaciji zaposlena že osemnajsto leto, je mnenja, da je sedanje stanje otroškega varstva sicer dobro v primerjavi z razmerami prej, vendar pa vidi, da stvari še vedno niso dokončno rešene. Ko smo jo vprašali o prevozu, je takoj rekla, da bi se lahko pogovarjali samo o tem, saj je problemov res veliko. »Iz Apaške doline naprimer se pripeljejo na delo naši de-

lavci, pa morajo v Radgoni izstopiti in se preseliti na drug avtobus, ki pelje do Avtoradgone. Potem morajo še lep kos poti peš, in tako pride do zamujanja. Velikokrat pa morajo zaradi avtobusnih prevozov tudi predčasno zapustiti delovno mesto. Tudi peš je težko iti, saj ni pločnikov in si tako ves čas v življenjski nevarnosti,« meni Manica. »V primerjavi z drugimi DO v naši občini smo lahko veseli, kajti naša družbena prehrana je res čudovita. Poskrbeli smo celo za dijetne obroke malice.«

O rekreaciji, hobiju in kulturni dejavnosti pa smo razpredli pogovor kar združeno, saj je predsednica kulturnega društva v DO že od ustanovitve, prosti čas posveča prav tej dejavnosti, rekreaciji pa je spet povezana z vsem tem. »Kljub letom se izredno rada kopam, zato pozimi hodim v Radence, poleti pa veliko kolesarim. Rada imam vse, kar je lepo, pa naj bodo to knjige, cvetje, pesem, slike ali glasba. Zato sem tudi aktivna pri našem društvu. Izredno rada pletem, včasih tudi kaj napišem, a le zase, saj pesmi ne objavljam. Kot sem že rekla, ljubim cvetje. Moj novi dom, sedaj ravno gradimo hišo, bo »hišica v cvetju«, saj imam že sedaj ogromno lončnic, pa tudi vrt si bom primerno uredila. Rada tudi pojem, sodelovala sem pri našem ženskem pevskem zboru, dokler ni razpadel. Sedaj pa v Radgoni zbora ni in ne morem peti, čeprav bi zelo želela.«

Manico pa poznamo tudi kot neutrudno družbenopolitično delavko, saj je bila že v vseh organih, celo predsednica sindikata, pa tudi sedaj ima še nekaj delegatskih funkcij, ki jih z veseljem opravlja. »Malo mi je hudo, ker zaradi gradnje ne morem več vsako leto na morje, kjer sem se res najbolj spočila in si nabrala novih moči,« priporočam pa vsem, ki imajo možnost, da se tako spočijejo in razbremenijo. Je na koncu našega razgovora povedala Manica Gornjak.

Ker pa ima vsaka medalja dve plati, smo poiskali tudi Cvetko Sreš, ki skrbi za družbeni standard v Gorenje-Elradu. Čeprav združuje v tej DO delo komaj eno leto, je že precej seznanjena s stanjem in lahko tudi ona veliko pove. »Žal smo nekoliko v zaostanku pri otroškem varstvu, kajti ni se vse urejeno, kot bi moralo biti. Določen napredek je bil, ko so uvedli jaslično varstvo na

domu pri družinah. Tako so prekinili z izkoriščanjem staršev, pa tudi otroci imajo enako prehrano kot v vrtcu, enake igranje in varuhinje so tako dobile formalni status zaposlenih.

Če želim govoriti o prevozi, bi morala marsikaj povedati, saj sem se v zadnjem času posvetila še največ temu problemu. Probleme skušamo reševati sproti, vendar se s Certusom še nismo uspeli dokončno dogovoriti. Morda bi šlo vsaj s spremembami voznih redov.

Ko smo jo povprašali o kulturni dejavnosti v delovni organizaciji, je povedala, da je bila izredno prijetno presenečenje, ko je prišla v DO in videla, kakšen razmah je prav na področju kulturnega dogajanja. »Samo slikarske kolonije in literarna brošura lahko pomenita izredno reklamo za našo DO, saj ju poznajo širou Slovenije. Malo pa me moti to, da se mladi še vse premalo vključujejo.«

»Družbenopolitično delo žena je pravzaprav povezano s prevozi, z varstvom otrok, družbeno prehrano, saj delavka še vedno mora biti v prvi vrsti mati, gospodinja in prav to ji jemlje veliko možnosti za družbenopolitično delo. Morda je prav tu vzrok, da je aktivnih precej manj delavk kot bi jih sicer lahko bilo. Je pa res, da vse delavke, ki so aktivne, svoje dolžnosti resno jemljejo in dobro delajo v vseh organih tudi kot delegatke.«

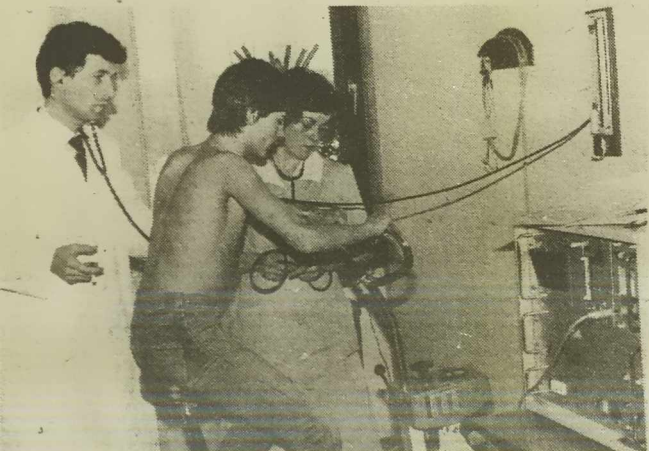
A. C.

GORENJE—ELRAD GORNJA RADGONA ČESTITA ČLANICAM KOLEKTIVA IN OSTALIM OBČANKAM OB DNEVU ŽENA!

RAZGOVOR Z DR. ALVIJANOM ŠIŠKOM O ZDRAVSTVENEM VARSTVU ŠPORTNIKOV

ZDRAVSTVENI NADZOR ŠPORTNIKOV JE NUJEN

V Pomurju si že dalj časa prizadevamo, da bi rešili vprašanje zdravstvenega varstva športnikov, vendar še doslej tega nismo uspeli v celoti rešiti. Kot je znano, mora imeti vsak športnik, ki tekmuje, v knjižici o registraciji od pristojnega zdravnika, potrdilo da je bil zdravniško pregledan in sposoben za psihofizične napore, ki jih zahtevata vadba in tekmovalanje. Pregledan mora biti celo dvakrat na leto. Ker tega nismo uspeli rešiti tako kot v nekaterih drugih občinah preko občinske zdravstvene skupnosti, so se pregledi športnikov vršili površno ali pa teh sploh ni bilo, temveč so knjižice potrjevali brez pregledov, kajti sicer ne bi mogli tekmovali. Kako se zdravstveno varstvo športnikov rešuje v soboški občini, o tem smo se pogovarjali z dr. Alvijanom Šiškom, ki skupaj z dr. Francem Boharjem opravlja zdravstvene preglede športnikov v obratni ambulanti tovarne Mura, kjer sta zaposlena.

Zdravstveni pregled športnika v Murini ambulanti, Foto: A. Abraham

— Tov. doktor, kakšno vlogo imajo sistematični zdravstveni pregledi športnikov?

»Znanstveno in strokovno je dokazano, da je športnik, tako pri vadbi kot na tekmovalnih, izpostavljen večjim fizičnim in psihičnim obremenitvam. Zato je nujno potrebno, da je tudi pod zdravniškim nadzorom, kajti lahko so te obremenitve za njegov organizem tudi škodljive. To je tudi razlog, da se od športnikov zahtevajo zdravstveni nadzori pred pričetkom tekmovalne sezone. Žal pa to vprašanje pri nas še vedno ni rešeno tako kot v nekaterih drugih občinah, na primer v Ljubljani, kjer imajo športniki svojo ambulanto, ki jo financira občinska zdravstvena skupnost.

— Čeprav vprašanje zdravstvenega varstva športnikov v soboški ni v celoti rešeno, ste skupaj s TKS M. Sobota uspeli vsaj delno rešiti to vprašanje?

»V soboški občini se ukvarja s športom okrog 16.000 ljudi, kar pomeni 23 odstotkov populacije. Ne vem, če je še kje v Jugoslaviji tak odstotek. Od tega je 3.200 registriranih tekmovalcev. Mislim, da ne bi smeli zanemarjati zdravstvenega varstva teh športnikov. Zato smo se predstavniki tovarne Mura,

in TKS, dogovorili da začasno rešimo ta problem, ker imamo v ambulanti Mure pogoje za to in ker je delovni kolektiv Mure tudi pokazal pripravljenost, da pomaga. To delo opravljamo v podaljšanem delovnem času, ker drugače ni mogoče. Prav pa bi bilo, če bi vprašanje zdravstvenega varstva športnikov rešili v dispanzerju za medicino dela, promet in šport.

— Kakšne pa so vendarle možnosti za zdravstvene preglede športnikov v Murini ambulanti?

»TKS Murska Sobota je za zdravstveno varstvo športnikov namenila 200.000 dinarjev, kar pomeni, da bomo lahko opravili okrog 300 pregledov. Moram reči, da v tem primeru gre za sistematične preglede in laboratorijske izvide. Zdravstveni pregled mora biti kontinuiran, zato ugotavljamo zmognosti s funkcionalno-diagnostičnimi preiskavami (ergometrija), evidentiramo in obdelujemo podatke v kartoteki. Brez obdelave podatkov namreč ni kontinuiranega dela. Pomembno je poudariti, da se škodljivi vplivi lahko na ta način preprečijo, kar je boljše kot pa zdravljenje.

Feri Maučec

APŠNER IN MENIČANINOVA TRETJA

V Mariboru je bilo tradicionalno tekmovalje judoistov za zlato Baumgartnov pas, ki ga je pripravil Judo center Maribora. Na tekmovalju so nastopili vsi najboljši slovenski judoisti, med njimi je bilo tudi 6 Sobočanov. Najboljša med njimi sta bila Meničaninova, ki je v tekmovalju žensko osvojila tretje mesto, ter Apšner, ki je bil v kategoriji do 78 kg prav tako tretji.

DVAJSET LET OLIMPIJE

Nogometni klub Olimpija iz Dolge vasi praznuje letos 20-letnico delovanja. V Dolgi vasi je bil sicer nogometni klub ustanovljen že leta 1935, vendar je vse do leta 1961 nosil ime Sever, kar pomeni, da v kraju obstoja klub že 45 let. V tem času je klub dosegel pomembne tekmovalne rezultate in se ponaša s številnimi lovorikami. Najspomnimosamo, da je prejšnji tekmovalni sezoni v prvi občinski nogometni ligi Lendava Olimpija osvojila naslov prvaka občine Lendava.

Na nedavnem letnem občnem zboru so ocenili svoje delo, zlasti pa posebno skrb namenili nadaljnjemu razvoju kluba. Izvolili so novo vodstvo. Za predsednika so izbrali Štefana Voroša, za podpredsednika Jožefa Kočona, za tajnika pa Mirka Horvata. Sprejeli so tudi program dela za letošnje leto. V njem je rečeno, da si bodo prizadevali izboljšati uvrstitev v prvi občinski ligi Lendava

v spomladanskem delu tekmovalja. Skrbeli bodo za vzgojo lastnega kadra in tudi pionirje vključevali v tekmovalje. Organizirali bodo tudi mednarodna srečanja, ki so že tradicionalna in se udeleževali turnirjev. Popravili bodo nogometno igrišče in uredili okolico. Sicer pa bodo največjo skrb posvetili praznovanju 20-letnice delovanja NK Olimpija. Ta naj bi bila v mesecu juliju ali avgustu. Sprošnje so se obrnili na slovenskega nogometnega prvoličarja s istim imenom, to je ljubljansko Olimpijo, s katero nameravajo odigrati prijateljsko tekmo. Upajo, da bodo ljubljancem ustregli njihovi največji želji in da bodo dostojno proslavili svoj jubilej hkrati pa se tudi oddolžili svojim zvestim pristajalcem. Za predsednika pripravljalega odbora za proslavo so izvolili dosejdanjega predsednika kluba Franca Feherja.

F. Maučec

KOŠARKA

Rade Končar : Pomurje 69:56

Sobočanke so tokrat zaigrale dokaj dobro, kar še posebej velja za drugi polčas, vendar po pricakovanju izgubile. Koše za Pomurje so dosegli: Žitek 25, Gregor 10, Kardoš 9, Benko, Gotar in Rogan po 4. V naslednjem kolu igra Pomurje doma z Zadrom.

II. SKL

Litija : Pomurje 75:74

Čeprav se je Sobočanom v zadnji minuti ponudila lepa priložnost, da osvoje točki, kajti bili so v posesti žoge pa so srečanje nesrečno izgubili. Koše za Pomurje so dosegli: Rajbar 31, Sedonja 15, Mauko 8, Horvat 6, Štihec, Fujs in Titan po 4 ter Fišer 2.

ODBOJKA — REP. LIGA

Radenci : F. Malgaj 0:3

V prvem spomladanskem kolu slovenske odbojarske lige za moške je ekipa F. Malgaj iz Raven v G. Radgoni premagala ekipo Radence. Posamezni seti so se končali 3:15, 5:15 in 6:15. Sodila sta Vajs in Indest iz Maribora. V naslednjem kolu igra Radenska v Vuzenici.

ROKOMET

Polet:Ormož 24:26

Rokometaši Poleta, ki med pripravi za nadaljevanje prvenstva v II. zvezni ligi zahod merijo moči v tekmah zimskega prvenstva Varaždina so v zadnjem srečanju ostali nekoliko nepričakovano praznih rok. Polet se je pomeril z republiškim ligašem iz Ormoža in izgubil tekmo z razliko dveh zadelkov. Za Polet so bili strelci: Merčnik in Makovec po 8, Benko 3, Katona 2, Bransberger 2 in Kreft 1.

tg

STRELSTVO

Družinski prvak Horvat

SD Panonija je izvedla tekmovalje v streljanju z zračno puško za naslov prvaka družine ter za zlato puščico. Družinski prvak je Vlado Horvat s 355 krogi, med članicami pa Marta Kolmanič s 318 krogi. Družinsko zlato puščico je osvojil pri članih Alojz Kovačič s 541 krogi, pri članicah pa Marta Kolmanič s 466 krogi.

fk

PREDSTAVLJAMO VAM JESENSKE PRVAKE

Pred leti je rokometna igra v Ljutomeru uživala velik ugled, doseženi rezultati rokometišev, pa so izmed ostalih športnih panog bili daleč najuspešnejši. V nastopih takratne Pomurske lige so Ljutomerčani bili vedno med vodilnimi moštvoma pa tudi pozneje v Stajerski ligi, so fantje igrali pomembno vlogo.

Po izstopu iz Stajerske lige, leta 1974 (tekmovalna komisija mariborske rokometne zveze jim je neopravičeno odvzela dobljene točke proti Kovinarju), se je ekipa, kot je to že običaj, povsem razšla. V Ljutomeru rokomet praktično ni bilo več.

Začeti je bilo torej treba znova. Z novimi, mladimi igralci. Da bo nadaljeval svetlo tradicijo ljutomerskega rokometarja, se je odločil 26-letni Ljubo HORVAT, sicer predavatelj telesne vzgoje v Strožji vasi pri Ljutomeru, potem ko je v lanskem letu prišel z izborom in vadbom mladih, nadarjenih rokometišev iz osnovnih šol ljutomerske občine. Pri tem so mu pomagali soigralci iz prejšnjih sezon — Vlado Munda, Rajko Mlinarič ter legenda ljutomerskega rokometarja Davorin Topolinjak (31

STRELSTVO

Ljutomer—Meznarič

Na tekmovalju v streljanju z zračno puško za družinsko zlato puščico SD Ljutomer, kjer je sodelovalo 20 strelcev in strelk, je zmagal Branko Meznarič s 535 krogi. Norma za občinsko zlato puščico je izpolnilo 14 strelcev. Norma za občinsko zlato puščico je 480 krogov.

R. K.

NAMIZNI TENIS

Občinska liga Lendava

Odigrano je bilo drugo kolo. Rezultati: Partizan : Bistrica 5:3, G. Iakoš : Nafta 0:5, Dobrovnik : Dolina 5:2, Varstrov I : Petišovci 5:0 in D. Lugarič : Varstrov II. 5:1.

M. Utrša

Le en poraz Grlave II.

V drugi občinski namiznoteniški ligi Ljutomer je bilo odigrano že 16. kolo. Rezultati: Partizan II—Cven III. 4:5, Vučja vas—Cven II. 5:2, Partizan III—Grlava II. 1:5.

GRLAVA	13	12	1	62:16	24
Partizan II.	13	10	3	60:30	20
Cven III.	13	9	4	58:43	18
Cven II.	12	6	6	42:39	12
Razkrižje	12	6	6	40:46	12
Vučja vas	13	3	10	32:54	6
Partizan III.	12	3	9	31:53	6
Bučecovci	12	1	11	11:55	0

T. F.

POMURSKA ODBOJKARSKA LIGA — ŽENSKE

Vodi Cven

Na drugem turnirju pomurske odbojarske lige za ženske so bili doseženi rezultati: SZD—G. MS 0:2, Cven—Pomurje 2:0, Cven—OŠ I. Cankar 2:0, OŠ I. Cankar—Pomurje 1:2, SZD—Cven 0:2 in G. Ljutomer—OŠ I. Cankar 2:1.

Cven	5	5	0	10:3	10
G. Ljutomer	3	3	0	6:1	6
G. MS	3	2	1	5:2	6
Pomurje	3	2	1	5:4	4
OŠ I. Cankar	3	0	3	2:6	0
SZD	3	0	3	1:6	0
ESC	3	0	3	0:6	0

T. F.

KOŠARKA

CPŠ prvi brez poraza

Odigrani sta bili zaostali tekmi srednješolske košarske lige za moške. Rezultati: Enotnost: SCBP 133:34 in CPŠ: P. Gimnazija M. S. 75:60. Najboljši strelce je Titan (P. G.) s 343 koši.

CPŠ	8	8	0	499:341	16
Enotnost	8	7	1	570:382	13
P. Gimnazija	8	5	3	573:533	10
G. Ljutomer	8	5	3	521:472	9
KSC Rakičan	8	4	4	492:427	8
Svit	8	3	5	448:531	6
ESC	8	2	6	454:494	4
SCBP	8	2	6	469:619	4
GSC Radenci	8	0	8	206:338	0

F. Š.

NAMIZNI TENIS

KOVAČ PREMAGAL PREMZLA

Zaključni del 34. mladinskega prvenstva Slovenije za posameznike in dvojice je po predhodnih kvalifikacijah zbral 64 najboljših slovenskih mladincev ter 48 mladink. Sobočani so bili v preteklosti v tej konkurenci zelo uspešni, saj so doslej osvojili 8 naslovov republiških prvakov, zdajšnja generacija pa je še premlada in še ni tako kvalitetna, da bi lahko posegla po boljših uvrstitvah. Kljub temu pa šesterica Sobočanov Kovač, Veren, Močan, Zadavec, Gruškovnjak in Gregorjeva, z igro ni tako razočarala, čeprav se je večina morala posloviti že v prvem ali drugem kolu. Največ je dosegel pionir Dušan Kovač, ki je pripravlil največje presenečenje prvenstva, ko je za uvrstitev med najboljših 16 premagal državnega mladinskega reprezentanta Mariborčana Premzla z 21:18 in 21:19. Škoda je le, da je za svoj največji uspeh v mladinski konkurenci — uvrstitev med osmerico najboljših — izgubil po veliki borbi z igralcem Gorice Bucikom z 1:2, čeprav je tega igralca doslej že večkrat premagal. Uspeh pomeni tudi uvrstitev Gregorjeve v dvojicah skupaj z Ljubljankanko Pene med osem najboljših.

M. U.

PUČONCI

USPEŠNO DELO PARTIZANA

V zadnjem času dobiva športna rekreacija vse večji pomen tudi v KS Puconci, katere nosilec je društvo Partizan. To so ugotovili na nedavnem občnem zboru društva Partizan. Zelo množična so bila nekatera tekmovalja kot so kros, namizni tenis in športne igre krajevnih skupnosti. Sicer pa se Pucončani vključujejo v rekreacijska tekmovalja tudi v drugih športnih panogah, kot so nogomet, košarka, odbojka. Lani so se vključili v uvajanje športno-rekreacijskega kartona, kjer so od šestih akcij izvedli le tri, ki pa so bile množične. Društvo Partizan Puconci tesno sodelujejo s KS. DO in DPO, ki mu tudi pomagajo.

Na občnem zboru so se dogovorili, da si bodo prizadevali vključiti v športno-rekreacijske aktivnosti čimveč občanov. Tudi v prihodnje bodo organizirali več množičnih akcij, izgrajevali športne objekte ter se vključevali v obrambne akcije.

Jana Kuhar

OBČ. ODBOJKARSKA LIGA MS

OVIZ zmagovalec

Odigrane so bile preostale tekme občinske rekreacijske lige Murska Sobota v odbojki. Rezultati: Tišina : Lipovci 3:0, Panonija : Bogojina 3:2 in Veterani : Bakovci 3:0. Naslov prvaka je pripadel ekipi OVIZ.

Na sestanku strokovnega odbora za odbojko pri ZTKO M. Sobote so se dogovorili, da bodo ekipe v prihodnje tekmoval v dveh skupinah. V prvi skupini, kjer se bo tekmovalje začelo že v petek, 6. marca, bodo nastopali: Panonija, OVIZ, Beltinci, Veterani, Pomurje in Pomurski tisk. V drugi skupini pa bodo sodelovali: Mura, Konstruktor, Bakovci, Bogojina, Tišina in Lipovci.

KONČNA LESTVICA

OVIZ	6	6	0	18:4	12
Beltinci	6	5	1	16:7	10
Veterani	6	4	2	15:6	8
Bakovci	6	3	3	13:13	6
Bogojina	6	2	4	9:14	4
Tišina	6	1	5	8:18	2
Lipovci	6	0	6	1:18	0

Izven konkurence

Panonija	7	4	3	15:13	8
----------	---	---	---	-------	---

LJUTOMER

Občinska zlata puščica Rubinu

Občinska strelska zveza Ljutomer je izvedla tekmovalje za občinsko zlato puščico. Pravico sodelovanja si je pridobilo 22 strelcev in strelk, žal pa niso nastopili vsi najboljši. Doseženih je bilo nekaj dobrih rezultatov, kar posebej velja za zmagovalca Rubina in oba pionirja Robnika in Šumaka. Najštevilnejši so bili člani SD Ljutomer, saj je nastopilo 11 tekmovalcev.

Vrstni red: 1. Franc Rubin (SD Lju) 345, 2. Stanko Kapun (L.J.), 342, 3. Rajko Robnik (Presika) 328, 4. Iztok Šumak (L.J) 328, 5. Franc Belec (L.J) 322, 6. Ljubo Spindler (L.J) 322 krogov itd. Rubin in Kapun sta izpolnila normo za republiško zlato puščico, ki bo 22. in 23. marca v Lipici. R. Kapun

Uspela turnirja

Partizan Cven je organiziral turnir v namiznem tenisu. Pri mladincih je zmagal Videnšek, pri članih pa Pihlar. Partizan in SSD pa sta pripravila turnir v šahu za pionirje. Zmagal je Nemeč.

F. Pihlar

ROKOMETAŠI LJUTOMERA

let), ki je ponovno zaigral, tokrat s samimi mladimi...

Po končanem osnovnošolskem turnirju, avgusta lanske leto je bil pripravljen izbor za sestavo ljutomerske ekipe, ki se je takoj pričela intenzivno pripravljati za nastope v Pomurski ligi.

Nastop pa je bil, vsaj po prvem delu prvenstva, več kot uspešen. Ljutomerčani so osvojili prvo mesto brez izgubljenega srečanja! V ekipi so poleg že prej omenjenih starejših igralcev, ki imajo pravico nastopa (trije nad 24 let), sami osnovnošolci — in še zanimivost, med njimi ni nobenega Ljutomerčana! Vsi mlajši igralci so iz osnovne šole Križevci...

V Ljutomeru je rokomet uvrščen med prioritete športne panoge.

Ali je s sedanjim moštvom moč pričakovati perspektivo in nadaljnji razvoj te igre?

„Predvsem bo potrebno sistematično delo,“ pravi Ljubo Horvat.

„Začeti je treba pri učencih tretjih razredov osnovnih šol. Pri tem bi morala vloga predavateljev telesne vzgoje biti usmerjalna, kar pomeni, da bi nadarjene igralce rokometarja usmerili v redno vadbo pri sekcijah ali klubu,

RK Partizan Ljutomer — jesenski prvak PRL. Prvi z leve Ljubo Horvat (trener). Foto: Davorin Topolinjak

bih. Seveda ne bi bila odveč mladinska in pionirska rokometna liga Pomurja, kjer bi se mladi kalili in izpopolnjevali... Za takšno delo pa bi v Ljutomeru bili potrebni vsaj štirje vadiatelji rokometne igre. Za nadaljnji razvoj rokometarja v Ljutomeru je torej potrebno nameniti več pozornosti izobraževanju trenerskega kadra.

Začetek je več kot obetaven. Nadaljevanje bo treba le zažrtano pot. Za to bodo poskrbeli, vsaj

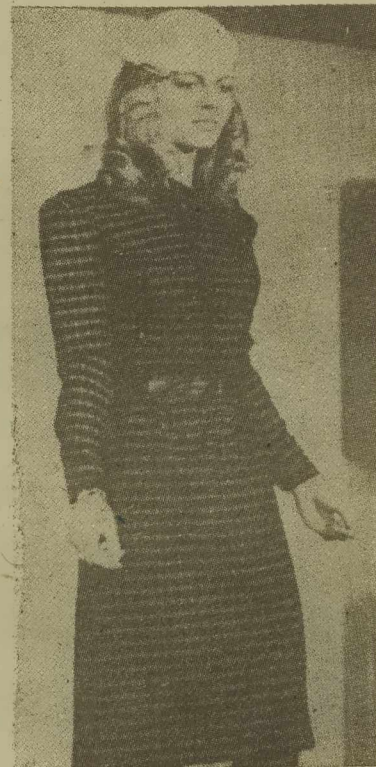
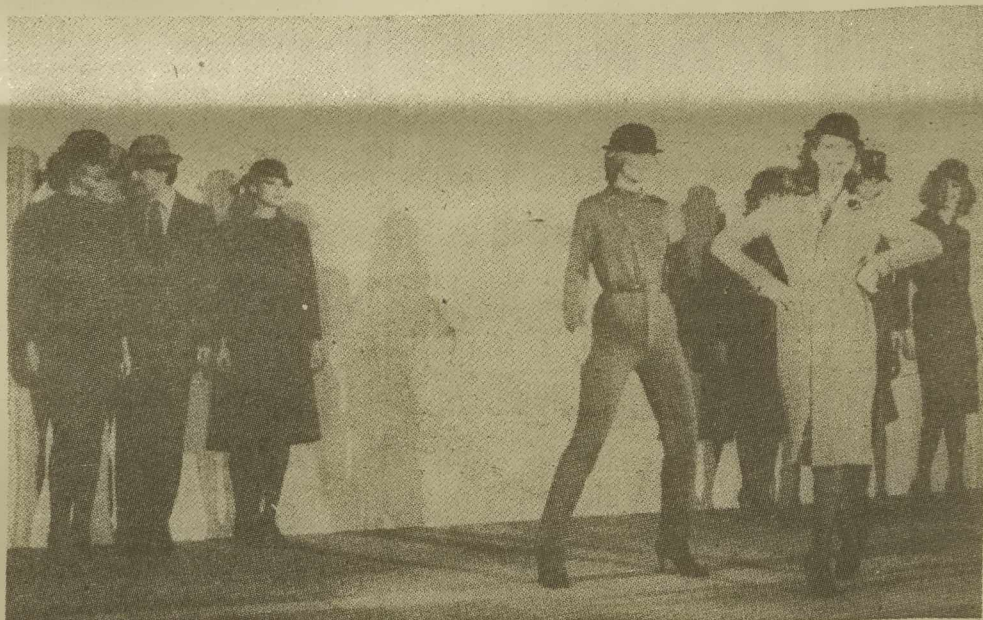
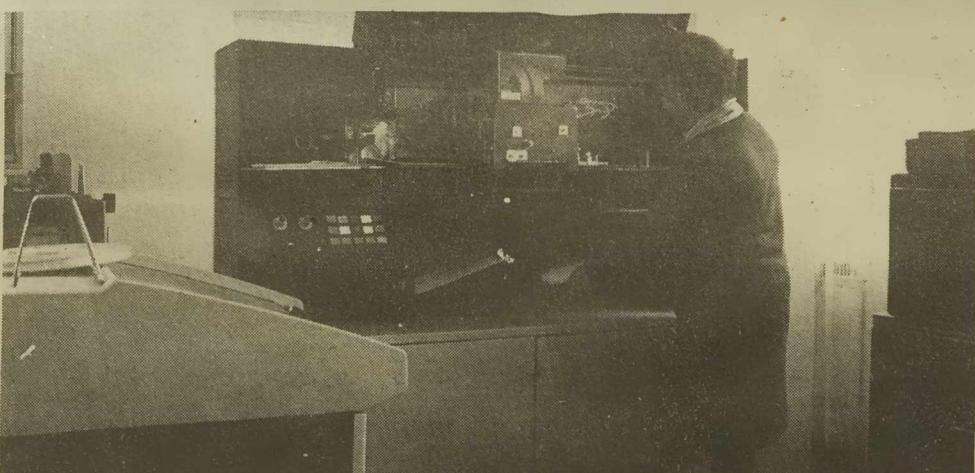
upati je tako, trenerji. To pa že zdaleč ni vse. Ljutomerčani namreč nikakor ne morejo urediti vodenje administrativnih in drugih tehničnih poslov v zvezi z delovanjem rokometne sekcije. S takšnim delom se v bodoče vadiatelji mladih ljutomerskih rokometarjev ne bi smeli ukvarjati — če seveda želijo dosegati podobne rezultate, kot po jesenskem delu Pomurske rokometne lige.

Niko ŠOŠTARIČ

MUR

NAŠE DELO

NAŠ PONOS

Čestitamo ob dnevu žena

Medtem, ko pri nas tarnamo nad nenehnim zviševanjem življenjskih stroškov, nad nenormalno zvišanimi ceni in tekočih goriv, smo dobili še eno grenkejšo vest iz Genove. Sedemnajstletnik je ukradel družinski nakit, ki je bil vreden 6,3 milijonov dinarjev. Zanj je dobil le nekaj tisoč lir, ki jih je v glavnem porabil za popravilo mopeda.

Drag nakit za popravilo mopeda. Francoska policija pa je ujela v Cannesu Nizozemca, ki je z ukradenimi kreditnimi karticami prepotoval skoraj ves svet. V njegovih žepih so našli deset letalskih vozovnic, s katerimi bi lahko tako pustolovsko potoval še nekaj mesecev.

Enkrat so ga zaradi podobnih prekrškov že kaznovali, vendar kazni ni zalegla. Do uklenitve je ostal svetovni popotnik.

ZANIMIVOSTI

V Foggii na italijanskih tleh so zabeležili fenomenalen primer — mesojedo kravo. Strokovnjaki od vseh vetrov najprej niso verjeli, potem pa so se sami prepričali. Videli so, da se je krava, ko so jo spustili na dvorišče farme, najprej spravila na kokoši in race. Če bo šlo tako naprej, bo za obglodana stebila drevesc v prihodnje kriv kak sosed in ne divjad.

MISEL

Naključje je v nekaterih primerih volja drugih.
Capus

BESEDE PERSONALNEGA SEFA

— Marjan, vašega brata, dvojčka, lahko takoj zaposlimo pri transportu. Povejte mu, naj se oglasi.

— Saj nimam brata, jaz sem edinec.

— Kako pa ste potem le bili včeraj po dvanajsti hkrati na pogrebu strica in na nogometni tekmi ...?

LOTERIJA

— Miki, dvajset starih milijonov ste dobili na loteriji. Kaj boste z njimi?

— Vprašajte ženo. Ona je, še preden sem kupil srečko, ugotovila, da nujno rabimo najmanj 50 milijonov.

PO PASJE

— Tako dolgo ste vodili to delovno organizacijo, da ste že skoraj na psu.

— Pretiravate. Prav obratno je ...

MINI RODITELJSKI SESTANEK

»Očka, vsaj danes pojdi na roditeljski sestanek. Cisto kratek bo. Poleg tebe mu bosta prisostvovala samo razrednik in ravnatelj.«

za razvedrilo

LANI SMO V JUGOSLAVIJI ZGRADILI 46.687 STANOVANJ

Po najnovejših podatkih smo lani v Jugoslaviji zgradili 46.687 stanovanj. Statistiki so izračunali, da smo lani, v primerjavi s predlanskim letom, v družbenem sektorju zgradili za 15 odstotkov manj stanovanj. Po istih podatkih je lani ostalo mnogo večje število nedokončanih stanovanj kot leto poprej. V letošnjem letu je nekoliko drugače. V družbenem sektorju je začeti kar za deset odstotkov družbenih stanovanj več kot lani.

AKCIJA ZA ZAŠČITO PLODNE ZEMLJE

Od leta 1975 do danes so v Bosni in Hercegovini uničili 3.469 hektarov najboljših obdelovalnih površin, torej skoraj toliko kot meri Popovo polje, poroča Tanjug. Plodno zemljo so uničili predvsem z nenadzorovano gradnjo hiš in drugih objektov. Temu problemu so doslej posvečali premalo pozornosti, priznavajo sami, zato se bodo v prihodnje odločneje zavzeli za zaščito obdelovalnih površin. Klimatske razmere v tem predelu so namreč kot nalašč primerne za kmetijsko proizvodnjo.

OD VSEH STRANI

OBETAJOČE NAPOVEDI PRI PROIZVODNJI BAKRA

V rudarsko-metalurškem bazenu »Bor« načrtujejo, da bodo do leta 1985 — iz lastnih surovin — pridobili 134.000 ton bakra, torej 59 odstotkov več kot lani. Lotili so se namreč združevanja sredstev za odkrivanje novih dnevnih kopov. Za to bodo sicer porabili okrog enajst milijard dinarjev, vendar zatrjujejo, da je investicija utemeljena.

ALUMINIJ NAMESTO BAKRA

Iz Bora obetajo večje količine bakra, v novosadski tovarni kablov pa so se kljub temu odločili, da bodo baker, ki ga je vse težje dobiti, nadomestili z aluminijem, kjer je le mogoče. Tako naj bi že v letošnjem letu z aluminijem nadomestili 2.500 ton bakra, čez tri leta pa že kar 10.000 ton. S tem bodo v precejšnji meri vplivali na uvoz bakra.

UMETNA GNOJILA IZ PRAHOVA ZA JAPONSKO

Predstavniki industrije kemičnih izdelkov v Prahovi in japonske firme Micubiši so se v Prahovi pogovarjali o izvozu umetnih gnojil in drugih kemičnih izdelkov na Japonsko. Prahovski kemiki so obljubili, da lahko letos zagotovijo Japoncem 100.000 ton umetnih gnojil, približno 4.000 ton natrijevega tripolifosfata in okoli 2.000 ton kriolita.

KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Nesreča pri „mrzlem studentu“

Spet posledice družinskega prepira: mož povzročil z bajonetom ženi hude rane.

DELOVNA NESREČA — Na gradbišču stanovanjskega bloka na Lendavski cesti v Murski Soboti se je pred kratkim zgodila huda delovna nesreča. Po malici so delavci šli vsak na svoje delovno mesto, tako tudi 43-letni Jože Bernjak iz Izakovec, ki se je vzhval v 8. nadstropje. Do tja pa ni prišel, saj je na poti iz šestega v sedmo nadstropje zaradi neprevidnosti padel in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico.

POSKUS UBOJA — Prepir med zakoncem 57-letnim Francem Karlom in njegovo ženo 54-letno Antonijo, oba stanujeta v Graboncu pri Vidmu ob Ščavnici, je dosegel vrhunec: mož je pograbil star vojaški bajonet, stekel po dvorišču za bežečo ženo in jo zabodel v hrbet in prsi. S tem je ženi povzročil hude telesne poškodbe, zato so jo odpeljali v bolnico, preiskovalni sodnik pa je zoper storilca odredil pripor.

AVTO V PLAMENIH — Iz Kroga proti Gradišču se je peljal z osebnim avtom Alojz Bajzek iz Žepovca. V bližini kroškega pokopališča je opazil, da je nekaj narobe z njegovim avtom znamke audi, saj je izpod pokrova motorja uhajal dim. Avto je ustavil, dvignil pokrov, tedaj pa je švignil plamen: vozilo je še bolj zagorelo. Seveda je takoj začel gasiti, prišli so tudi gasilci, toda bilo je že prepozno: avto je povsem zgorel in škoda je precejšnja: 100 tisoč dinarjev. Ugotovitve kažejo, da se je ogenj pojavil v bližini akumulatorja.

KURILNO OLJE SE JE VNELO — V Petišovcih pa se je pojavil požar, ker na domačiji Franciške Poredoš niso dovolj previdno ravnali

BISERNA POROČENCA — Te dni sta po 60 letih skupnega življenja sklenila biserno poroko STEFAN in NEŽA SEDONJA iz Mlajtinec. Oba sta v 84. letu in še dokaj čila ter zdrava. Imela sta 5 otrok, živijo pa še trije, kakor tudi 6 vnukov in 8 pravnukov. Ob visokem jubileju so jima čestitali tudi predstavniki KS Tešanovci in vaškega odbora SZDL Mlajtinci.

(J. G., foto: A. Abraham)

s pepelom. Tega je menda oškodovanka postavila v šrambo v bližino posode s kurilnim oljem, čeprav je bila v odpadkih iz peči še žerjavica. Ne preseneča torej eksplozija, potem pa pojav ognja, ki se je iz šrambe razširil na ostrežje in povzročil za 60 tisoč dinarjev škodo. Interventirali so gasilci iz Lendave in tako nekoliko ublažili posledice.

KOLESARJA STA PADLA — Alojz Senčar in Žena Marta sta se s kolesi peljala od doma v Bučecovcih proti Ljutomeru. Pot ju je vodila tudi skozi Iljaševce, kjer pa sta pripeljala na poledenelo cesto; najprej je padla Marta, nato pa še Alojz. Preden sta se pobrala, je pripeljala za njima z osebnim avtom Miroslava Šumak iz Vučje vasi. Da ju ne bi povzela, se je odločila za nagel zavoj v levo, kar pa je povzročilo, da se je avto prevrnil na bočno stran. Pri tem se je voznica lažje poškodovala. Materialna škoda znaša 30 tisoč dinarjev.

NESREČA Z BAGERJEM — Stefan Turk iz Dragoslavca na Hrvaškem, sicer pa zaposlen pri TOZD Gradbenik Lendava, je upravljal delovni stroj vrste bagar, in sicer ga je peljal z vzvratno-vožnjo po Kolodvorski ulici v Lendavi. Pri tem je spregledal peško 72-letno Ano Hozjan, ki je šla po desni strani te ulice, jo zadel in zbil po cesti, zavoljo tega je dobila hude telesne poškodbe.

PLOŠČE SO SE PREVRNILE — Drago Sukič iz Dolnjih Slaveč se je peljal s tovornim avtom, na katerem so bile terasne ploščice, iz Maribora proti Murski Soboti. V Spodnji Ščavnici, pri tako imenovanem »mrzlem studentu«, je vozilo na zasneženem cestišču začelo zanašati in je tovornjak naposled zdrknil v jarek. Precej tovora je poškodovanega, saj so škodo ocenili na 600 tisoč dinarjev.

PREHITER AVTOBUS — Stefan Volgyi iz Pince, ki je upravljal avtobus na regionalni cesti Murska Sobota—Lendava, je — kot so ugotovili miličniki — vozil prehitro, saj se ni uspel pravočasno ustaviti, ko je na cesti izven Črenšovca naletel na parkiran avto. Tega namreč ni mogel »obvoziti«, saj mu je nasproti peljal drug osebni avto. Avtobus se je torej čelno zalezel v stojče avto, v katerem je »počijal« Danilo Gros iz Maribora, ki se je tudi lažje poškodoval. Skupna gmotna škoda na obeh vozilih pa znese 35 tisočakov.

S. S.

Prispevki za kirurgijo

ZA IZGRADNJO KIRURŠKEGA BLOKA SO DAROVALI:

Stanjko FRANJO, Ljutomer Stari trg 12 (namesto venca za pok. Šterman Karla iz Ljutomer) — din 500.009; Mladinci OO ZSMS AVTORADGONA TOZD Transport — 2.000.00; OSNOVNA ŠOLA Gornji Petrovci (namesto čestitk ob novoletnem prazniku) — din 1.000.00; Sindikalna organizacija »AVTORADGONA« TOZD Proizvodnja »bivalnih enot« (namesto venca ob smrti svojca) — din 700.00; Družini SMODIŠ in PERŠ, Gornji Petrovci 89 (namesto venca na grob pok. Marmulaku Simona iz Beograda) — din 500.00; OOOZ »DINOS« Ljubljana TOZD POS. SKL. M. Sobota (namesto venca pok. Červek Mariji Bakovec 39) — din 400.00; MARINIČ Franc, Križevci pri Ljutomeru (namesto venca na grob pok. Ivančevemu očetu od Stefanovih sosedov iz Križevca pri Ljutomeru) — din 500.00; RUŽIČ Greta, Sebeborci 87 (namesto venca za pok. Klaro Obal iz Bakovec) — din 500.00; OBAL Anton, Ocenje 31 (namesto venca za pok. Klaro Obal iz Bakovec) — din 500.00; OBAL Franc, Bakovec 47 (namesto venca za pok. Klaro Obal iz Bakovec) — din 500.00; ABC POMURKA MI OO sindikata Delovne skupnosti M. Sobota (namesto venca na grob očeta sodelavke Šebjan Vere) — din 500.00;

Darovalcem se zahvaljujemo!
Prispevek nakazujte na račun: 51900-763-30297 TOZD, Splošna bolnišnica M. Sobota.

KRVODAJALCI

DOLNJI SLAVEČI — Dragi Vidonja (1), Drago Celec (4), Marija Recek (2), Helena Grah (2), Marija Sulič (8), Pavla Pozvek (5), Stefan Ivanič (2), Šarika Kološa (2), Ana Pozvek (3), Marija Recek (1), Pavla Hari (3), Gizela Krnjec (1), Avgust Andrejek (1), Franc Makovec (1), Evgen Sijarto (1).

GRAD — Marjan Bunderla (1), Stefan Štraus (4), Ludvik Kisilak (2), Anton Flegar (22), Marija Hüll (2), Teodor Cvernjak (8), Alojz Ficko (2), Alojz Špilak (8), Jože Gredar (4), Marija Hüll (2), Aranka Rajbar (3), Viktorija Krpič (2), Alojz Sukič (4), Marjan Hüll (8), Anton Gjergjek (1), Andrej Krpič (1), Dragutin Moguš (1).

VIDONCI — Angela Končič (13), Zlatica Bagari (9), Koloman Bagari (5), Avguštna Špilak (3), Ludvik Ferko (2), Rudolf Kerec (2), Mihael Grah (1), Anton Gjergjek (1).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Franc Cvernjak (3), Marija Sukič (6), Neža Donošč (10), Kristina Bertalančič (10), vsi iz Krplivnika; Irena Drvarič (1), Irena Smodiš (1), Mihael Zelezen (1), vsi iz Radovca; Nikolaj Kuhar (7), Gradbeništvo Pomurje; Stefan Miholič (24), Mura, TOZD Težka konfekcija; Janez Hauko (11), Panonija; Boris Šijanec (17), Bliš; Karel Kováč (2), PTT M. Sobota; Janez Zrim (8), Ernest Makari (12), Drago Fartek (2), Ema Zrim (5), Marjeta Flisar (5), vsi iz Motovilec; Emilija Rae (15), Gornji Slaveči.

HVALA ZA SODELOVANJE!

UMRLI

Marija Fras, 85 let, Hrašenski vrh 20; Neža Potočnik, 90 let, Pintaričeva 13, Gornja Radgona; Franciška Kegl, 92 let, Biserjane 25; Ana Nedok, 92 let, Očeslavci 47; Rozalija Čotar, 56 let, Gornji Lakoš 115; Denis Platiša, 13 mesecev, Janhova 13; Mihael Ficko, 73 let, Spodnja Ščavnica; Anton Lajh, 19 let, Murska Sobota, Razlagova 19; Franc Režonja, 55 let, Turnišče 107; Rozalija Vörös, 88 let, Gornji Lakoš 38; Ana Ružič, 73 let, Bakovec 80; Stefan Flisar, 63 let, Nemčija; Ludvik Hari, 68 let, Križevci 32; Elizabeta Kočet, 47 let, Lipovci 97; Franc Tivadar, 2 uri, Lendava, Tomšičeva 5; Stefan Poredoš, 70 let, Pince 5; Stefan Perša, 76 let, Žitkovci 20; Alojz Horvat, 76 let, Odranci 88; Vinci Žerdin, 77 let, Žizki 60; Marija Hozjan, 62 let, Turnišče 165; Regina Sobočan, 71 let, Žizki 66; Ana Novosel, 77 let, Centiba 2/b; Katarina Vegič, 81 let, Odranci 347; Rozalija Čeke, 82 let, Pince 8; Alojzija Nemethy, 82 let, Lendava, Kranjčeva 9; Elizabeta Ermenji, 85 let, Lendava, Partizanska; Katarina Muršič, 89 let, Lendava, Partizanska 102; Franc Golob, 30 let, Cuber 20; Janez Miklošič, 59 let, Ilvoči 22; Vincenc Karba, 69 let, Kuršinci 33; Jože Rojko, 78 let, Mota 49; Martin Horvat, 80 let, Drakovec 44; Ana Carovič, 44 let, Rincetova graba 9; Marija Rudolf, 61 let, Zgornji Kamenščak 22; Marija Kukovec, 62 let, Drakovec 26; Marija Stuhec, 70 let, Križevci 25/b; Ana Karba, 74 let, Bučkovi 20/a; Marija Muller, 76 let, Vučja vas 16; Franciška Štraus, 77 let, Zicherlova 12, Ljutomer; Antonija Belec, 80 let, Krapje 42; Agnes Malle, 80 let, Avstrija; Marija Janežič, 83 let, Veržej 141; Terezija Makovec, 84 let, Grlava 8; Ana Potočnik, 89 let, Bučkovi 41; Marija Belec, 91 let, Cven 42; Bojan Žitek, 20 let, Krog 35/a; Karel Horvat, 24 let, Gradišče 41; Stanko Vörös, 24 let, Murska Sobota, Staneta Rozmana 9; Anton Arvaj, 27 let, Filovci 155; Viljem Svetec, 48 let, Markovci; Karel Vičina, 50 let, Murska Sobota, Lendavska 31; Alojz Jančar, 50 let, Bakovec 28; Alojz Škerget, 53 let, Lipovci 39; Aleksander Vrečič, 55 let, Sodišinci 56; Stefan Kar, 56 let, Rakičan 72; Zoltan Rituper, 56 let, Markišavci 8; Franc Gaber, 60 let, Serdica 75; Viljem Kočar, 60 let, Fokovec 28; Alojz Osojnik, 64 let, Tropovci 8; Stefan Grah, 68 let, Pečarovi 26; Stefan Pal, 69 let, Lipa 105; Stefan Küplen, 69 let, Markišavci 32.

DO GDANSKA PA NAZAJ

Zdaj naju je spet presenetil upravnik avtokampa, ki naju je zavrnil, češ, da je tu mesto samo za turiste iz vzhodnih dežel. Bil pa je vendar toliko prijazen in nama razložil, kje najdeva najinemu zahodnjaštvu ustrežno mesto. Nato sva prišla do še lepšega jezera s še lepše urejenimi obalami, vendar so naju od tu zopet poslali nazaj, od koder sva prišla. Končno sva bila sprejeta v avtokamp, kjer sva se prvič oglašila. Upravnik je bil sedaj še prijaznejši, saj nama je podaril nekaj steklenic piva, ko sva ga vprašala po bifeju.

V NEKDAJ NAJLEPŠEM MESTU EVROPE

Drugi dan se peljeva proti mestu in nenadoma skoči predne možak z dvignjeno roko. Ustrašila sva se in si mislila, kaj vendar hoče od naju. Ustavil sem in sprevidel, da mu je zatajil avto. Naprosil naju je, če ga lahko potegnemo in že je odmotaval vrvi. Kar pošteno sem moral pritisniti na plin, da se je stara škafala začela premikati in že po nekaj metrih je zaropotala z lastnim motorjem. Nemec se nama je na vse pretege zahvaljeval, midva pa sva se mu le nasmehnila in že sva krožila po ulicah Dresdenu. Kaj hitro se da opaziti, da je mesto staro in da je doživljalo več obdobjev razcveta.

Prvič je bilo omenjeno 1216 kot slovanska utrdba na bregovih Labe. L. 1485 postane stalni sadež deželne kneza. Že takrat se ga prime sloves najlepšega mesta, toda pravo bahavost mu vtisne šele barok. V 16. stol. preseže svoje določene dimenzije in se tako razširi. Blišč gradbene umetnosti doživi Dresden pod vladavino Fridricha Avgusta in pod vladjo njegovega sina Avgusta II. Vsa Evropa šepeta o njegovih cerkvah, o japonski palači, o sloviti kupoli Gospejine cerkve in o palačah dresdenskih aristokra-

tov. Industrializacija in z njo brigade brezpravnega proletariata mu ob koncu 19. stol. prinesejo nemir. Prav tu se leta 1869 osnuje nemška socialdemokratska stranka z Beblom in Liebknechtom na čelu.

Utrip mesta zastane v grozni noči s 13. na 14. februar 1945. Takrat eskadrilje zavezniških bombnikov zasujejo mesto z nekaj tisoč tonami bomb. Mesto je razdejano. Od številnih arhitektonskih čudežev so ostale le ožgane gmote kamena in opeke. Po vojni so se Nemci spretno lotili obnove in v kolikor, so jim dopuščale finančne kapacitete, so dali mestu dih, ki opravičuje njegov sloves iz prejšnjih stoletij.

V mestu je danes veliko zanimivosti, ki vabijo obiskovalce. Na sredini starega trga štrli v nebo okostje kraljeve palače. Katedrala, mestna hiša in še nekaj zgradb pa so restavrirane tako, da dajejo videz, kot da ne bi bile nikdar porušene. Po umazani Labi počasi plovejo potniške ladje. Tudi Zwinger je dobil prvotno podobo. Na vrtu, ki je mojstrsko oblikovan in okrašen z številnimi vodometi, je vedno najti mnogo sprehajalcev. Nad starim mestom lebdi pokoj in tišina spominja na tragične dogodke in očita njegovim opustošiteljem.

Tudi ljudje na cesti so boječe in se neradi odzivajo radovednim tujcem. Od njih le malo zveš ali pa ničesar, še najmanj pa na cesti ali v javnem lokalu. Na javnih mestih pa vlada strogi red in čistoča.

SPET NA ČEŠKEM

Zapustila sva vzhodno Šlezijo z Dresdom in se po hriboviti pokrajini in slabi cesti bližala nemško-češki meji. Pred seboj sva zagledala kolono avtomobilov misleč, da čakajo na bencin, sva jih prehitela. Nenadoma naju zaustavi sploščen drog z

napisom: ZOOL—DUANE. Ritenško sva morala na rep kolone pri tem požela obilo smeja čakajočih.

Nemški cariniki so nama spet pretili, saj sva spet kršila časovne odredbe o tranzitnem prometu. Nejevoljno so godrnjali na naju brez zadržkov pustili naprej, samo, da so se naju odkrižali. S Čehi pa sva se samo prijateljsko pozdravila in vrata v njihovo deželo so nama bila na široko odprta. Za nočitev pred Prago

sva izbrala staro malo mesto Terezín. Med vojno je bilo tu koncentracijsko taborišče, danes pa so v njem verjetno največje vojašnice. Med njimi pa se nahaja avtokamp, kjer sva se utaborila tudi midva. Kamorkoli si se ozrl, povsod si opazil vojaka. „Naju bodo vsaj nocoj čuvali,“ sva si mislila. Na bližnjem nogometnem igrišču so se vneti nogometaši podili za žogo. Pridružila sva se jim in vsakega so razvrstili v eno ekipo. Mirko je

sicer dober nogometaš, vendar je sedaj bil preslab, da bi jim bil kos.

Sam pa še tekati nisem mogel, ker sem bil bos. Ponudili so mi mesto golmana, kar sem tudi sprejel. Dobil pa sem nekaj takih udarcev z žogo, da še spati nisem mogel.

Bližnja restavracija je bila le slab lučaj od najinega šotora, v njej pa so se drenjali vojaki, ki so postajali vse glasnejši. Incidenti so se kar vrstili. Večer je bil nemiren in malo je manjkalo, da bi še Mirko kaj skupil, ko se je radovedno vrtel okoli neprijetnih dogajanj. Zjutraj sem mu samo omenil, da se bliža vojska in že je nemudoma skočil pokonci. To je bilo zdaj učinkovito sredstvo za bujenje.

Soparica je lebдела nad Prago in obetal se je dež. Najinega „pajdaša“ Jožefa Balaža sva našla brez problemov. Prihod sva mu seveda najavila, saj naju je že nestrno pričakoval. Z očetom sta bila sama doma, mamo sta nemreč poslala na vikend na deželo k starim staršem. Jože je simpatičen 20-letni fant, študent gradbeništva. Z njim sem se spoznal po naključju pred nekaj leti. Oče pa je železničarski uslužbenec — do leta 1968 je opravljal politično funkcijo, a je po avgustovskih dogodkih 1968 bil odstranjen s položaja. Je zelo dober poznavalec zgodovine, saj me je presenčal z natančnim podatki o naši preteklosti in sedanosti. Tekoče govori tudi več jezikov, med drugim tudi slovensko. Tako sva se tudi po naše pogovarjala in kar osupnil sem, ko mi je povedal, da moram jaz biti doma nekje v bližini madžarske meje, ker me govorica izdaja.

Jože nama je razkazal mesto. Obiskali smo razne znamenitosti, med drugim narodni muzej na glavni ulici (Vaclavské náměstí), o katerem je pripovedoval Jože, da po avgustovskih dogodkih leta 1968 ni ostalo celo nobeno steklo.

Na Karlovem mostu, ki je okrašen z baročnimi figurami, smo zrl v onesnaženo Vltavo, katero je Smetana ovekovčel v glasbenih delih.

Na hribčku nad Vltavo ponosno straži mesto kraljevi dvorec Hradčani z znamenito cerkvijo svetega Vida. Prav ta dvorec je restaviral naš veliki arhitekt Plečnik. Mesto imenujejo Zlata Praga, mogoče zato, ker skriva v svojih cerkvah mnogo zlata ali pa zaradi arhitektonskih veličin. Sicer pa je tudi slovansko znanstveno-kulturno središče s prvo univerzo iz leta 1348. Navadno pa smo sprehode zaključili, ko smo odkrili kako pivnico z plzenskim pivom, katero se nam je zaradi vročine zelo prileglo. Za konec pa smo si ogledali tekmo med SPARTO in dunajskim RAPIDOM.

Cas se je iztekal, in treba je bilo misliti na vrnitev. Pri Balaževih sva se odlično počutila, a je spet radovednost bila tista, ki naju je silila proti domu. Naslednji dan sva zapustila Balaževe, Prago in nazadnje še Češko in preko Avstrije srečno prispela domov.

Krog se je torej sklenil, za nama pa je bilo potovanje, spoznavanje in doživljanje vsakdanjega utripa Poljske in NDR. Nemčija, ki nama je bila doslej neznanka, se nama je razodela v svoji zavirljivo visoki industrializiranosti, a z občutno nižjim standardom. Bogatejša sva bila tudi za marsikatero spoznanje o svobodi.

Radovednost naju je gnala na sever in naju spremljala po poti, kjer sva na vsakem koraku spoznavala življenje v teh deželah in ga primerjala z jugoslovansko vsakdanjostjo.

Sedaj pa naju je ta ista radovednost gnala v deželo ob Muri, kjer greje sonce kot nikjer drugje in kjer te pozdravljajo zlata žitna polja in kjer tiho šelestijo topoli večno pesem poetja.

Dresden — stara baročna cerkev.

MIŠKO KLANJEC

strici so mi povedali

Toda zdravnik pride v poštev samo pri bogatih, popa pa potrebuje vsak človek, ker vsakdo ima dušico, ki si jo mora reševati za blaženo večno življenje. Živimo sicer daleč od fare, dobro uro hoda, verske dolžnosti opravljamo polovičarsko; ne le zaradi oddaljenosti, temveč ker smo bos in nagi — se pravi, da za nedeljo nimamo česa obleči in obuati. — Iz naše Poljane doslej ni še nihče stopil v šole, le iz Male Poljane imamo neke v svetu nekega patra. A tisti je daleč. Naše močvirje pa potrebuje tolažnika tu doma. In te usodnosti ne bi mogla spremeniti niti naša mati, kaj šele, da bi se ji jaz uprl, čeprav doslej v naši hiši ni nihče spregovoril v zvezi z mojo potjo v šole besedico „pop“. Obvisela je sama od sebe nad našo hišo, kakor bi bil priletel nad njo sam sveti duh v podobi belega golobčka. Sam naš vrli učitelj, ki me je pripravil do šolanja, posebej pa še za izpite, ni nikoli niti z besedico namignil, kaj naj bi postal v življenju, če se seveda izšolam. Sam očitno ni niti malo verski, vsaj nihče ga še ni videl, da bi bil kdaj šel k maši, pa bodi potem, da se mu je v Turnišče zdelo preda-leč bodi da zares ni imel nikake vere. Toda nikdar mi ni rekel, kaj naj postanem. Morda pa se mu je samemu zazdelo, da naše močvirje potrebuje najprej duhovnika.

Zjutraj se je prikazal v naši hiši, vendar ne sam: prišel je z dvema učiteljicama, ki smo ju lansko jesen dobili njemu v pomoč, z Viktorijo in Hortenzijo Vugo. Ena od obeh je debelušna, druga suhljata, ko da si nista sestri.

Klanjček je prišel ko kak „preglednik“, ker se je z našo materjo najprej pogovoril, če je vse pripravila za mojo pot, kar je pač storila po naši zmogljivosti: zašli so mi prvo obleko v življenju, merjeno in krojeno na moje drobno telo; dobil sem prve čevlje, ravno tako po meri za moje čevljev nevajene noge. — Nato je učitelj povedal naši materi, da naju bosta — mojega prijatelja Cuka in mene — pospremili na poti prav do tega Marijanišča v Ljubljani obe sestri Vugovi.

Zdaj popoldne pa prihajajo k nam kar po vrsti naši sorodniki. Še na misel mi ne bi prišlo, da me je treba tako pospremiti na pot, najmanj pa, da bi to moglo vznemiriti kogarkoli v naši vasi. Mati sicer ni na ves glas in nenehno raznašala novice po vasi, novice o mojem šolanju, toda življenje v naši vasi je že takšno, da vemo za rojstvo slehernega novega človeka, za smrt slehernika, za zdravje, bolezen, poleg tega pa tudi sploh za vse drobnarije: še prsta si ne more nihče izpahnuti, da ne bi vsi vedeli in tudi govorili o tem. Moje šolanje pa je sprožilo celo vrsto vprašanj in pódmen.

In zdaj je tu Filipova tetica, materina sestrana.

Majhna, drobna, a jezična ženska. Najdem jo v kuhinji, kjer z materjo pijeta kopekov čaj. Kajpa da je mati vtila v lončka, posebej še tetici kar precej žganjice, ki jo je oče bogve kje dobil. Kakor je ubog in plah, zna čarati. Revez nam vedno pričara kakšne drobnarije, s katerimi nas poskuša bodi razveseliti, bodi nam pokazati, da nas ima rad in da, kjer že hodi, vedno misli na nas. Drugače svoje ljubezni in skrbi do nas ne zna izkazati. Poleg vseh drugih drobnarij. Poleg vsega drugega poskrbi vselej tudi za žganjico, s katero potlej mati lahko postreže gostom. Sam si ga pa le redko zaželi požirek. Mati pa posebnim gostom rada postreže z njim. Ne ponuja pa ga sosedom, ker je predragoceno, saj ga vsi žgejo skrivaj. Toda Filipička ga rada popije, vendar le s kopekovim čajem; tudi poleti ga pije s takim čajem. Sama je že dolga leta. Z možem je živela le kaki dve leti, naker je on pobegnil v Ameriko. To pa sem že čisto slišal, da samske ženske ali vdove, ali pa take, ki imajo može že dolga leta kje po svetu, prav rade kaj popijejo. Nekatere kar čisto žganje, zvečine pa s čajem.

Kakor me zagleda, me že pokliče k sebi, vendar kuhinjskega praga ne prestopim, ker vem, da se je potlej ne bom rešil. Ogleduje si me, ko da me doslej še ni videla. Očitno moram biti drugačen, kot sem bil doslej. Ker slišal sem, da postanejo ljudje čisto drugačni, če se v njihovem življenju kaj silnega zgodi, ali pa če se zgodi nepričakovano. Ali pa me le ona gleda drugačnega, ker me je doslej komaj komaj še opazila. Ali pa gleda na meni tisto, česar zazda na meni še ni, kar pa naj bi kmalu bilo. In očitno vidi nekaj tega, ker mi reče z neko zagledanostjo, reče pa hkrati naši materi: „Gledam ga, Manka, in že ga vidim, kakšen bo, ko bo preoblečen, ko bo pop...“ Kar mi požene kri v glavo, mater pa navda s ponižno blaženostjo, ko da to velja njej in ne meni.

Že hočem oditi, da bi pobegnil pred nečim, kar vznemirja moje razpoloženje in mojo predanost stvarim, od katerih se poslavljam. Ker zjutraj že ob dveh stopimo na pot. Tedaj tetica nepričakovano s „počakajde“ spod velikega robca, v katerega je zamotana, privleče ne ravno čis bel robček, ga razveže in razgrne. Iz njega z neko pobožnostjo vzame dolar in mi ga podari rekši mi predano, a vendar velikodušno: „Na, picek moj zlati. To ti daje tetica, Filipova. Da se je boš v molitvi kaj spomnjal. Vi tam boste zagotovo skoraj samo molili. In to ti še naročam, da ne boš pozabil name, ko boš že preoblečen in boš služil mašo: vselej vpleti v molitev tudi moje ime, se bo že našla priložnost. In moraš povedati: Filipove tetice Manke. Ker Mank nas je v Poljani več ko dovolj... pri vsaki hiši...“

„Seveda bo molil,“ obljublja naša mati žame, ko da je to odvisno od nje in da pač drugega dela v življenju ne bom imel, ko da bom molil za te svoje sorodnike. Njej pa bo ta dolar krvavo prav prišel, ko smo do kraja izpraznili domačo kaso, očetovo kartonsko škatlico. Komaj je ostalo še za mojo pot. Tetica pa še dodaje, preden se ji lahko izmaknem:

„In ko boš imel prvo sveto mašo — si lahko misliš, da te čaka lep dar. Pisala bom našemu Matjažu v Ameriko, da se te bo lepo spomnil.“ In spet se obrne k naši materi rekši ji: „Manka — le kdo bi si bil kdaj mislil: iz take koldiške hiše, a nekoč uglednega rodu Fufsov, bomo imeli prvega popa v naši vasi? To pa vem, da bo vaju — tebe in očo — vzel k sebi. Brez dela in brez skrbi bosta lepo v miru živela. In ne bo vama slabo. Ker na farah se dobro živi, Manka draga. In če bomo kdaj tudi pri nas pozidali cerkev — slišala sem moške, da se nekaj zgolčav-ljejo o tem — si lahko misliš, kako lepo bo, ko ga bomo vsak dan gledali pred oltarjem, lepo oblečenega. Jaz pa si bom še mislila: Zdaj zdaj bo vpletel med druge molitve moje ime rekši gospodnjemu bogu: — Gospodnji bog, ki vladaš na nebu in na zemlji, spomni se svoje robinje Filipove Mankice... — Vsak dan, Miškec, ker povem ti: še boš dobil kak dolar, da ti bo lažje. — Le ne vem, Manka, kako ga bom klicala, če kdaj stopim k njemu, ali če se kje srečava, naj ga vikam ali onikam? Ker kar Miška ali celo Miškec mu že ne bom mogla reči, Manka, se ti ne zdi?“

Nakar ji mati znova nalije kopeka, znova dolije žganjice, ne da bi bile odločile, kako me bo treba klicati. Jaz pa najdem priložnost, da pobegnem od njiju. Bežim od vsega, ker to niso moje sanje.

Begam okoli naše hiše, po vrtovih. Toda že me soseda Režnjička, naša strina, zvabi v sobo, v delavnico svojega moža Mihala, kjer mi je vse tako dobro znano. Majhen čokat možiček vedno nekaj žaga, struga, lepi, sploh sestavlja s svojo počasnostjo, ki jo vsi dobro poznamo. »Vidiš ga, Mihala,« reče ta visoka, nekoliko kričava ženska. »Pa bomo tako imeli popa kar skoraj doma. Ker gotovo se bo na nas sosede najprej spomnil, vsaj v molitvi.« — Stric se počasi obrne, najprej pljune na stran črleno slino, ker vedno žveči bago. Potlej se njegove drobne oči ustavijo na meni, ko da so se tja prilepile z njegovim mizarskim klejem, vendar pa ne izreče nobene besede. Zato pa strina dodaja šegavo: »Ej, Miškec, zdaj se pa ne boš smel ženiti. Pa sem se zobstonj bala, da si ne bi kaj mislil na našo Baro, ki pa je ne bi smel vzeti že zato, ker sta oba pila isto mleko — zdaj oba moje, zdaj Mankino; katera je pač bila doma. Zato imata isto kri. Črvička sem te držala na eni strani, na drugi strani Barico, vidva lačna pa sta vlekla, ko da mi hočeta še dušo izpiti iz tela. Zato pa boš moral kaj pomoliti zame, kadar boš služil sveto mašo; za svojo drugo mater. Ker to sem ti bila, saj si tudi ob mojem lku zrasel. In mogoče ti je ravno to pomagalo, da zdaj lahko greš v šole...“

»Težak ne boš, to je poglavitno, ne boš hodil vekomaj po tej naši blatni močvari,« meni stric in spet izpljune črleno

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

Pod železniškimi podvozom pred Mariborom je velika tabla, na kateri piše: Pomurci sejemo v Gornji Radgoni od 23. 8. do 31. 8. Pomurci govorimo Mariborčane, naj tabla, če se es še čemu ne bo, pa gor postavi zalou, ka je škoda, ka bi takša lepna lesena tabla celto leto naklaj gupilila. Mogoče bi pa Mariborčani sebi es še turistično tablo Pomurca pred sobotko. Poštof prefarbati. Pomurci za svoje table li nemo časa.

Tončka rada prepeva

Ker je mož Tončke Pozderec iz Turnišča že nekaj let zdoma, sloni na njenih ramenih ne le delo v gospodinjstvu, ampak tudi v kmetijstvu. Človek bi pomislil, da ženska podpiranju štirih hišnih vogalov ne bo kos, vendar temu ni tako; poprime na vseh koncih. Delo jo seveda utruji in počitek bi se ji prilegel. Kje pa! Nič jo ne odvrne od tega, da si ne bi med delom zapela, prav tako pa komaj čaka konec tedna, ko pridejo k njej Cipotova Neža, Tuksarjeva Marija in Horvatova Marija, kajti Tončka in te tri ženske sestavljajo ženski kvartet. Prepevajo predvsem prekmurske ljudske pesmi. Vsi, ki so jih že slišali peti, pravijo, da lepo pojejo. Najbrž je res tako, sicer jih ne bi vabili nastopat zdaj sem, drugič tja, tretjič kam drugam. Tako so že pele celo na radiu in na ohceti v Ljubljani so tudi sodelovale. Prejšnjo nedeljo so se turniške pevke predstavile tudi v Murskem Središču na proslavi krajevnega praznika. To mestoce v Medjimurju in Turnišče se bosta v kratkem pobratila. Ljudske pevke iz »varoši« so ponosne, da tudi one, s svojim prepevanjem,

Tončka Pozderec iz Turnišča. krepijo bratske vezi med sosednjima narodnostima. Pesem in dobra volja sta pri Pozderčevih že od nekdaj doma. Rada je prepevala, včasih zapoje še zdaj, tudi Tončkina mati. Ko sem se mudil na tej domačiji, je 76-letna Barbara vedela zapeti ducat starih pesmi. Povedala je tudi, da je bil njen mož čevljarški mojster, ki je imel po štiri »detic« (pomočnike), ki so delali daleč v noč. Nekajkrat so si spanec preganjali s pesmijo. Tega se dobro spominja tudi Tončka, ki je kot dekletce poslušalo petje in stare prekmurske pesmi. Ni jih pozabila in prav je, da jih neguje.

Š. SOBOČAN

Sestavlil Marko Napast	Habsburška monarhija	Za rast potrebne snovi v hrani	Slaščičar, ki peče torte	Nordijsko mosko ime	Toaletna potrebščina	Dodatek k pogodbi	Rimski zgodovino pisec
Brzo-strelka							
Glasbilo, gosti							
Deveto znamenje zodiaka							
Zmikavt, kradljivec				Hinko Bratož Pevce King Cole			
Zdravilna rastlina					Split Pihalni instrumenti		
Pripadnik mongolskega plemena						Znat sneg	Vrsta tlaka ali zidne obloge
Osebn zaimek			Luka v severnem Jadrano Del glave				
Kretnja				Degon Največji il. naftni koncern			
Avtomobilski oznaka Romunije		Pobočje, bok hriba Loščilo					
Prekajena svinjska maščoba							
Človek, ki kadi							
Pristanišče v Izraelu				Pesnik Sopov			

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Dragan, referat, Amerika, Gera, AN, oder, zt, JU, Dana, ara, til, naglica, č, RI, at, aguti, Ramirez, zijalo.

Mladi in informiranje

kmalu po Novem letu, te dni pa so izdali izredno številko, ki je v celoti posvečena brigadirskemu življenju in delu. Tokrat so se izredno potrudili in izdali svoje glasilo kar v dvojni nakladi, torej 200 izvodov, saj želijo pridobiti nove brigadirje; glasilo bodo

poslali vsem dosedanjim brigadirjem in seveda na vse naslove, kot običajno. Večje naklade si žal ne morejo privoščiti, saj ga izdajajo v ciklostirani obliki, pa še to v glavnem na prostovoljni bazi. Kljub vsem tegobam pri izdajanju, pa že prve dni marca

predvidevajo drugo redno številko, ki bo mlade informirala o vseh tekočih dogajanjih. Prav v tej številki bodo obravnavali tudi načine obveščanja v duhu stabilizacije. Tako je torej delo odbora za obveščanje in propagando resnično dobro zaživelo in prav bi bilo, če bi se po njih zgledovali tudi drugi. A. C.

MIŠKO KRANJEC

Strici so mi povedali

slino, ko da s tem posebej potrdi to grenko dognanje. — Ne razumem, zakaj vsi vidijo nekaj tako strašnega v tem našem vsakdanjem močvirnem življenju, ki pa jaz najdem v njem vsak dan toliko lepega. Voljan sem vendar, da si naložim na pleča vse te naše tegobe. Niti zdaj, že tako rekoč na pragu v neko novo življenje, ne sanjam o neki svoji posebni prihodnosti. Ves sem zakopan v to naše poljansko močvirje, s katerim sem doslej živel tako neločljivo.

Zidinski stric me ujame na svojem prostranem vrtu, kjer je poleg starih jablan, sliv, trnosk, brajda še dovolj prostora za kar precejšen log jelš, jesenov, hrastov, grmičja za vsakovrstna ptičja gnezda in kjer se ob kolniku vije globok jarek poln rib.

Spomladi se po tem jarku vračajo piškurji z drstišč, a tudi druge ribe, celo lepe ščuke. Stric ima silno velik 'košar', ki ga spomladi nastavlja v tem jarku za piškurje. Nastavlja ob nekem grmu, ki zapira skoraj pol jarka in mu tako dela naraven jez. Tistih nekaj noči, ko se piškurji vračajo z drstišč in ko on nastavi svoj košar, presedi skrit za grmom toliko časa, dokler pač ne vzdigne tega košarja in se vrne z njim domov, pač s polnim rib. Kakor da ima poseben čut, kdaj je treba nastaviti ta košar — nikoli še ni nesel domov praznega. Sedi v grmu z dolgo palico, in če mu kdo hoče vzdigniti košar, že pade ta palica po njem s tako silo, da se oni kar zakotali po kolniku. Se naš Lojz ga ne more preslepiti. Saj nama ni do rib, jih lahko naloviva po mili voji, toda Lojz bi ga rad preslepil, čeprav — in to vem — bi mu potlej čez dan mirno priznal greh. Ne vem, zakaj stric tako ceni Lojza. Toliko da si ga ne kljče v svojo samoto. Zares — v samoto. Ker se mi zdi, da je ta dolginasti človek z neznansko hitro govorico vedno sam in to kljub temu, da ima tri hčere. Pa saj je tudi Bogdanov stric vedno nekako sam v svoji delavnici. Mislim — ne ta ne oni se nima s kom o čem pogolčati, kot se to zna pogolčavati sosed Kelenčev stric s svojo Ano, kateri natanko pripoveduje o tem, kar je videl in slišal.

»In tako odhajaš, detece?« mi reče Zidinski stric. »Za popa.«

Ogleduje si me. Sploh se mi zdi, da si me zdaj vsakdo nekako ogleduje, ko da bi hotel odkriti na meni tisto, česar doslej ni videl. Ker doslej sem bil neločljivo spleten s tem našim močvirskim življenjem. Toda Zidinski stric se veselo zaheheče, ko si me tako ogleda rekši mi: »Le kakšen boš, ko boš janko nosil, golobek moj. Dolgo janko do gležnjev. Vsako jutro boš v spovednici poslušal, kako ti bodo babe ogrizovale druge ljudi, svoje grehe pa zatajile, hehehe. Ampak če bom še živ, ko boš že ti pop, in če bi se res zgodilo, da bi mi dobili svojo cerkvico, ti pa postal tu popič, mene ne boš videl v spovednici. Ne hodim k spovedi. Vse na pet let

poromam k svojem patronu svetemu Jožefu v Celje. Tam se tudi spovem, da lahko prejmem k sebi rešnje telo. Svojega patrona priznavam za svetnika, ker je bil delavec in ker so ga siromaka prisilili, da je moral postati oče Jezusu, čeprav vsi vemo, da to on ni bil. Pa je lepo skrbel zanj in ga tudi lepo vzgojil. Sicer pa so spovedi neumnost, zato ker ljudje povsod lažemo, pri spovedi še največ. In postani dober pop, če že moraš to biti, postani tak, ki ga bodo ljudje radi imeli in se ga ne bodo bali. In žensk se boj. Vedno se najde kakšna, ki bi še največjega svetnika zapeljala h grehu. Povem ti — v saki ženski je skrit šatan, ne da bi se ona tega zavedala in ne da bi bila pri tem kaj kriva. Samo to vemo — šatan mora biti vedno nekje skrit. No — in žensko telo je najbolj primerno za to, vsaka ženska pa je kot en sam greh. In to ravno šatan napravi. Čim lepša je, rajši se skriva v njo, v nekatero se jih skriva celo več. Ker vsi vemo, da nas lepa najprej zapelje. Vidiš, golobek moj — poštenost in šatan ne gresta vkup. Za poštenost se ne more nobena stvar skriti. V pamet pa se že lahko skriva peklenšček pa nas uči kaj takega, kar ni resnica. V lepoto pa se hudi duh najlaže skriva. In to je ženska. Ne vsaka, čeprav tudi v tisti, ki ni lepa, tiči hudi duh, le da je tisti drugačen... »Nepričakovano pa se sprevrže v nekaj čisto drugega, kar pa pri njem ni nič nenavadnega, ker se mi zdi, ko da bi včasih o treh stvareh hkrati premišljal in to celo o nasprotnih si stvareh. Reče mi: »Škoda zdaj ne boš več prihajal k meni, da bi vkup prebirala knjige. Vedno si mi tako lepo znal povedati, kaj piše v Novinah, Kalendarju, v Marijinem listu. To ti povem — ko sem bil v Celju, sem videl, koliko knjig je na svetu. Kristuš, če boš moral tudi ti vse prebrati. Se pa tudi njig boj, niso vse svete in dobre. Če jih večino narekuje sveti duh, so tudi takšne, ki jih narekuje hudi duh, sam šatan, narekuje pa jim tistim, ki znajo pisati. Če ti že pride v roke takšna knjiga, glej, da boš znal ločiti resnico od laži. Ker laž je sladka, ljudje radi verjamejo vanjo. In to je tisto čudno — kar je grešno, je sladko in vabljivo, čednosti pa so težke, nihče si jih rad ne nalaga... In še to ti povem: glej, da se ne boš prevzel, ko boš postal gospod, da bi od zgoraj dol gledal ljudi. Vsi imamo pravico do življenja, siromak nič manj ko bogati...«

Ko sem se vračal domov, naletim na soseda, Kelenčev stric, ki jo je zaneslo za čas ven, me pa zagleda s svojim slabimi očmi in me pokliče z zadihanim glasom. Z zares zadihanim, ker se mi zdi, ko da vsake besede polovico pogoltno. »Stopite malo z mano v sobo,« me povabi. »Ne smem dolgo ostati zunaj. Jesen je in te sape mi škodujejo. Sama sem, Jožef je pri vas, za deco ne vem, kje je...«

V sobi je ko vedno: spredaj v kotu še vedno krosna, le da so zdaj utihnila, zapela bodo pozimi, spomladi. Od

krosen proti dverim je miza, dalje stara skrinja, ki se pa na njej že nič več razločno ne vidi, kaj je bilo vrezano in zarisano vanjo. Na desni strani te še kar precej velike sobe je postelja, tista, ki jo je sosed Jožef za reberije bil pokril z žimnicami za dve ali tri noči; pač za svojo Ano, da bi sirotika tudi ona vsaj enkrat v življenju spala gosposki. Potlej se je življenje nadaljevalo na slavnica. In tako je še dandanašnji in bo najbrž ostalo vedno tako.

»Naš Joži pravi,« — moža včasih imenuje le za Jožija, redko za Jožefa, — »da jutri odideš v šole. Bog si te je izbral za popa, da nam boš grešnikom odpustil grehe in vodil naše dušice v sveta nebesa. In to bo lepo, da tudi mi dobimo domačega človeka za popa, ki nas bo siromake laže razumel. Rada bi dočkala tisti dan, ko nam boš bral prvo sveto mašo, in še to, da bi takrat že imeli svojo cerkev. Si lahko misliš, kako rada bi prišla k sleherni tvoj maši, saj bi si kar mislila, zdaj zdaj se bo tudi od nas siromakov zmisli, svojih sosedov še zoseb. Mogoče se bo zmisli tudi na to, kako sva nekaj popevala lepe starinske slovenske pesmi —« In še preden ji kaj odgovorim, že poskuša zapeti s svojim zadihanim, goltajočim glasom, pripovedno in ne, kakor se pesmi pač pojo. Saj ne zmore več ko dveh, treh tonov.

Moram jo popravljati. Pa tako, še preden se zavem, že popevljeva v dvoje, vendar ne preglasno. Preglasno ona tudi ne bi zmogla. Jaz tudi v višino, ona pa, ko da bi ves čas brenkala na eno samo godrnjavo struno. In zazdi semi, da se vračajo stari časi, ko mi je podarila svojo Pesmarico. Zunaj je blaga jesen z orumenevajočim listjem na starih jablanah, jesen z mehkim soncem... in po travnikih pastirji križem pasejo krave, pojejo, igrajo na stranišče, pokajo z biči, pečejo krompir. Jaz pa se odpravljam na veliko pot za veliko poslanstvo.

Popevjeva starinske pesmi; pravimo starinske in ne stare. V njih je skrita davna lepota, ki jo Ana s svojim zadihanim pripovedovanjem samo še povečuje. Ker bogve, če bo vse to v novem svetu in novem življenju še uporabno zame. »Molila bom,« mi reče, ko se neka izpojeva. »Molila bom,« mi obljublja s težkim nadihom, »da ti bog da pravo pamet, ki naj jo sveti duh nenehno razsvetljuje, zase pa, da mi bog podari še nekaj let življenja, ker bi te rada videla pred oltarjem in rada bi te slišala, kako nas boš znal tolažiti, nas v tej naši močvari. «Ni rekla v 'solzni dolini', naše močvirje in naša zamočvirjenost sta hušji.

Nakar se na vsem lepem še zmisli: »Miškec,« dahne zadihano. »Zmislila sem se še nekaterih pesmi, ki jih že dolgo nisem slišala. Saj poslej mi jih tudi ne bo imel več kdo zapeti — ali bi še tiste? Dajde, če se ti da, picek zlati...«

In tako znova s pesmijo napolniva njihovo nizko sobo z majhnimi okni, ki jih bo stric Jožef kmalu zaprl z okni še od zunaj, da mraz ne bo preveč v sobo silil in da Ane čez zimo ne bo zeblo. Romava s pesmijo po tem našem močvirju nekam v svetlejša kraja, lepe — takšne, kjer ni trpljenja.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Radenska

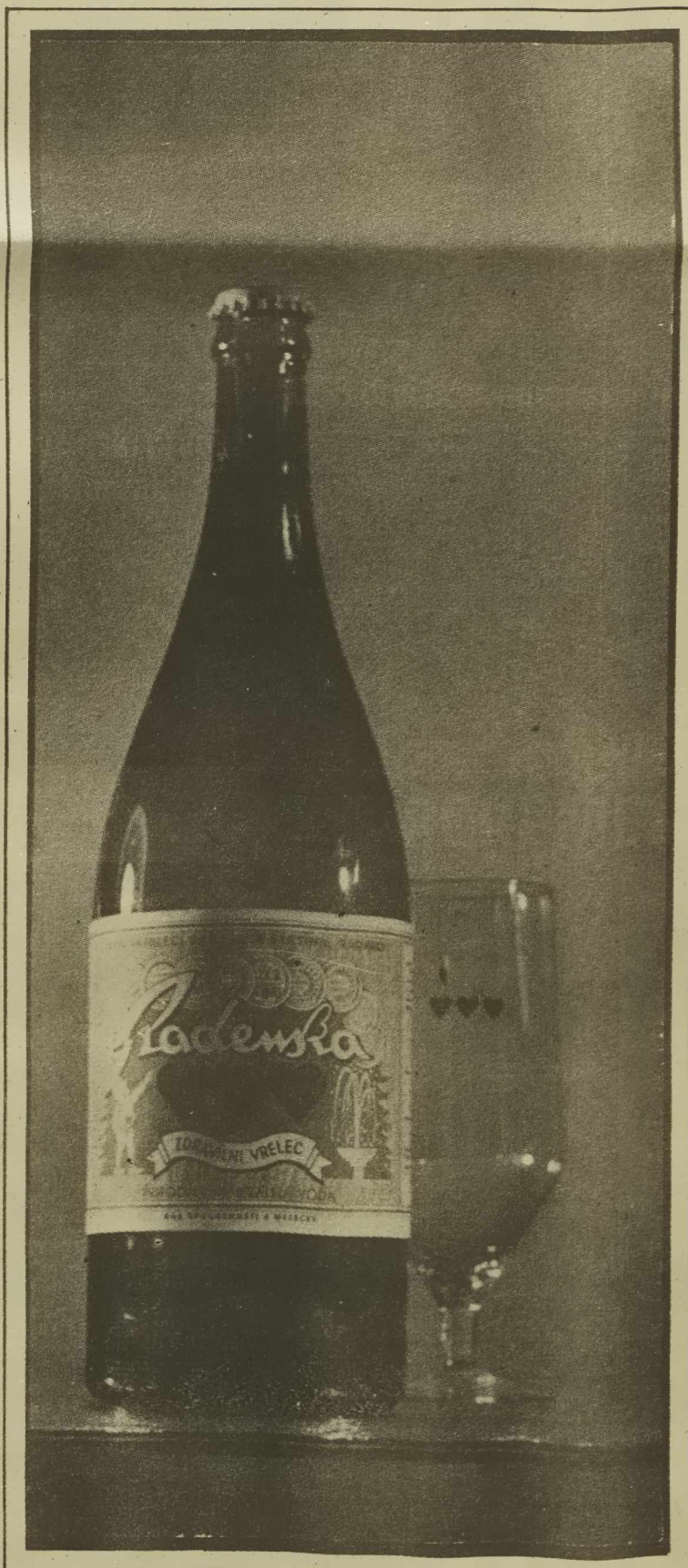

Delovni kolektiv Radenska iz Radenec sestavljajo TOZD in DSSS:

- TOZD Mineralna voda
- TOZD Naravno zdravilišče
- TOZD Komunalna dejavnost
- TOZD Tovarna polnilne opreme
- TOZD Turizem in gostinstvo
Jeruzalem Ljutomer
- TOZD Turizem in gostinstvo
Grozde G. Radgona
- TOZD Moravske toplice Moravci
- TOZD Turizem in gostinstvo
Zvezda M. Sobota
- TOZD Hotel Diana Murska Sobota
- DSSS za splošne in finančne zadeve
- DSSS za marketing

**Najboljše
daje
narava**

*Iskreno čestitamo vsem članicam
kolektiva „Radenska“ in ostalim
Pomurkam OB DNEVU ŽENA!*

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED OD 7. DO 10. MARCA

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.05 Poročila, 8.10 Vrtec na obisku: Šviga-švaga, 8.25 Lolek in Bolek, poljska risana serija, 8.35 Z besedo in sliko-Storžkovo popoldne: Vrnitev, 8.45 Tovarišija, mladinska nadaljevanja TV Skopje, 9.15 Pisani svet, 9.45 Dokumentarna oddaja, 10.15 Od refleksa do logike: Čas iskanja in čas zorenja, 10.45 Zavattini-Bagnasco: Ligabue, zadnji del italijanske nadaljevanke, 11.50 Ljudje in zemlja-ponovitev, 12.50 Poročila, 16.15 Svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju-ženske prosto-posnetek iz Hartforda (do 17.15), 17.15 Košarka Partizan-Cibona, prenos, 18.55 Naš kraj, 19.10 Zlata ptica, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do Zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Prva sobota, glasbena oddaja (za JRT), 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 Cirkus, 21.25 Smešna gospa, ameriški film, 23.40 Poročila

ODDAJNIKI II TV MREŽE:

17.35 Narodna glasba, 18.05 Iz sporeda TV ..., 18.35 Na vrat na nos, ponovitev TV nadaljevanke, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Življenje na zemlji, dokumentarna serija, 20.55 Poročila, 21.05 Feljton, 21.35 Športna sobota, 21.55 Glasbeni atelje (do 22.55)

TV ZAGREB

9.30 do 12.55 izobraževalni spored, 13.30 Pregled sporeda, 13.55 Veliko mesto, 15.00 Poročila, 15.05 TV koledar, 15.15 Krokodil, 16.15 Svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju (prenos), 17.15 Košarka: Partizan Cibona (prenos), 18.45 Gledališče: Laza Kostić, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Prva sobota, 20.55 EPP, 21.00 Komisar Mouline, 22.30 Dnevnik, 22.45 V soboto zvečer, 0.15 Pregled sporeda za nedeljo. Drugi program isto kot Ljubljana II

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Angleščina, 9.35 Francoščina, 10.05 Ruščina, 10.35 Baročni praznik v gradu, 11.05 Nočni studio, 12.30 Eggenberski glasbeni koledar, 13.00 Opoldanska redakcija, 15.05 Skrivnostna dediščina (film), 17.00 Abeceda športa, 17.30 Obalni pirati, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Dva x sedem, 18.25 Dober večer v soboto (Heinz Conrads), 18.50 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 19.50 Šport in reklame, 20.15 Glasba je adut, 21.55 Reklame, 22.00 Šport, 22.20 Jazz v soboto, 23.05 Svetovno prvenstvo v standardnih plesih, 0.20 Poročila

TV MADŽARSKA

8.10 Za otroke, 11.40 Angel New Orleansa, film, 14.50 Valovi Črnega morja, nadaljevanje, 15.55 Pojoče gore, 16.30 Pesnik Andres Mezei, 17.10 Intervju z Indiro Gandhi, 17.30 Moda '81, 18.00 SP v umetnostnem drsanju, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Muhasti letni časi, 21.05 Variete Maxim, 21.40 TV dnevnik, 21.50 Draga Irma, ameriški film.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored na madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

9.15 Poročila 9.20 Otroška matineja 10.10 Na vrat na nos, nadaljevanje TV Beograd 11.10 TV kažipot 11.30 Narodna glasba 12.00 Kmetijska oddaja 13.00 Jugoslavija, dober dan 13.35 Poročila (do 13.40) 15.10 Atletika: Ulični tek ob Dnevu žena, prenos iz Velenja 16.00 Poročila 16.05 Bijelo polje, dokumentarna oddaja TV Beograd, Mestna ura, dokumentarna oddaja TV Skopje 16.50 Športna poročila 17.00 Mayerling, francosko-angleški film 19.15 Risanka 19.20 Cik cak 19.22 TV nocoj 19.24 Zrno do Zrna 19.30 TV dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 M. Milankov: Svetozar Marković, nadaljevanje TV Beograd 20.55 Propagandna oddaja 21.00 Očetje samohranilci, dokumentarna oddaja 21.30 Na svoj način, glasbena oddaja 21.45 V znamenju 22.05 Športni pregled

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

16.15 Nedeljsko popoldne 18.00 SP v umetnostnem drsanju, posnetek iz Hartforda 19.30 TV dnevnik 20.00 Zakaj imam rad jazz 21.00 Včeraj, danes, jutri 21.25 Štiri korake v oblake, italijanski film (do 23.05)

TV ZAGREB

9.45 Pregled sporeda, 9.50 Poročila, 10.00 Pojutru se pozna dan, 11.30 Sijaj, sijaj sončece (narodna glasba), 11.58 EPP, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 13.55 Pregled sporeda, 14.00 Studio 071, 14.30 Rdeči gusar, 16.15 Nedeljsko popoldne, 19.00 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Svetozar Marković, 21.10 EPP, 21.15 S kamero po svetu; Neapelj, 21.45 Na svoj način, 22.00 Dnevnik 22.20 Športni pregled, 23.05 Pregled sporeda za ponedeljek. Drugi program isto kot Ljubljana II

TV AVSTRIJA

11.00 Pogovor z novinarji, 12.00 Divje noči Burli O., 14.50 Skozi divji Kurdistan (film), 16.30 Jerusalem, Jerusalem, 17.15 Ostržek, 17.40 Spanček Zaspancek, 17.45 Klub seniorjev, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 19.00 Avstrija v sliki, 19.25 Religija, 19.30 Čas v sliki, 19.50 Šport, 20.15 Po sledih Falstafa, 21.15 Šport, 23.15 Poročila

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.10 Šola za vsakogar, 9.15 Za otroke: Risanke, Pan Tau, Kolomb na reki Havel, Spevoigra za otroke, 14.25 Igra Antal Szalai in njegov orkester, 14.45 Rembrandt, angleški film, 16.10 Priporočamo naše sporede, 16.35 SP v umetnostnem drsanju, 17.55 Ob dnevu žena 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže, 21.05 Družabna igra, 21.45 Teleshport.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 TV v šoli: TV koledar, Kolesa, kolesa, Kultura govora in branja, Sodobna književnost 10.00 TV v šoli: Materinščina, Risanka, Zemljepis, Zgodba, Risanka, Iz arhiva šolske TV, Zadržane minute (do 12.05) 14.55 TV v šoli — ponovitev (do 16.00) 16.45 SP v umetnostnem drsanju, posnetek zaključne revije v Hartfordu 17.45 Poročila 17.50 Minigodci v glasbeni deželi 18.00 Narava in človek: Divji sadeži — hrana in zdravilo 18.35 Obzornik 18.45 Mladinska oddaja 19.15 Risanka 19.20 Cik cak 19.24 TV nocoj 19.26 Zrno do Zrna 19.30 TV dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 M. Peakic: Družinski album, drama TVfZagreb 21.00 Propagandna oddaja 21.05 Kulturne diagonale 21.45 V znamenju

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 TV dnevnik v madžarščini 17.30 TV dnevnik 17.45 Pravljičica 18.15 Znana, neznana Jugoslavija 18.45 Teleshport 19.30 TV dnevnik 20.00 Znanost 20.50 Zagrebška panorama 21.15 B. Ibanez: Trsje in blato, španska nadaljevanke 22.10 7 + 7, ponovitev zabavno glasbene oddaje (do 23.10)

TV ZAGREB

8.45 do 12.05 Izobraževalni spored, 14.55 do 16.00 Izobraževalni spored, 16.35 Pregled sporeda, 16.40 Poročila, 16.45 Svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju (prenos), 17.45 Minute za pravljico, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Gospici, 18.45 Mladi upi, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Družinski album (drama), 21.00 EPP, 21.05 Izbrani trenutek, 21.10 Kulturna oddaja, 21.55 En avtor, en film, 22.30 Pregled sporeda za torek

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Am, dam, des, 9.30 TV kuhinja, 10.00 Šolska TV, 10.30 Skrivnostna dediščina (film), 12.15 Fini ljudje (film), 3.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Am, dam, des, 17.30 Lassie, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Svet živali, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.05 Detektiv Rockford, 21.50 Večerni šport, 22.20 Poročila

19.00 Johannes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Edgar iz Tamaracka, 21.05 Schilling, 21.50 Deset pred deseto, 22.20 Metresa (film), 0.10 Poročila

TV MADŽARSKA

16.30 Dežela, ki plava na natfitem jezeru; Kuwait, 16.55 Jubilej trdnjave miru, dokumentarni film, 17.25 Reportaže, 17.55 SP v umetnostnem drsanju, posnetek gala predstave, 19.55 Poročila, 20.00 Leti pav; tekmovalne izvajalce narodnih, finala, 21.30 Monitor, 1. del, 22.15 Leti pav; objava rezultatov, 22.35 Poročila.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Kaj menite o sebi — glasbena oddaja, 16.40 — Aktualna tema: Usmerjeno izobraževanje, 17.00 — Sotočje, 17.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 TV v šoli: TV koledar, Zivim v majhnem mestu, Nevarna vojska, Dnevnik 10. 10.00 TV v šoli: Prirodopis, Risanka, Književnost in jezik, Zgodba, Risanka, Glasbena vzgoja, Zadnje minute (do 12.05), 16.05 Šolska TV: Slikar in njegovo veselstvo, Prostor v filmu, 17.10 Poročila, 17.15 Lolek in Bolek, poljska risana serija, 17.25 Slovenski ljudski plesi; Koroška, 17.55 Mali svet, otroška serija TV Zagreb, 18.25 Obzornik, 18.35 S Titom in vrhovnim štabom, oddaja iz cikla Čas, ki živi — pripravlja TV Beograd, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do Zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Skupno — Oddaja jugoslovanskih TV studiev, pripravlja TV Novi Sad, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 A. Prevost: Zgodba o vitezu Des Grieuxu in o Manon Lescaut, francoska nadaljevanke, 22.00 V znamenju, 22.15 Violončelist Andree Navarra.

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Palčki nimajo pojma, 18.15 Odprta knjiga, 18.45 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Razvoj popularne glasbe, 20.55 Zagrebška panorama, 21.20 Portreti: Pedja Milosavljević (do 22.05).

TV ZAGREB

9.00 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.00 do 16.00 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Palčki ne vedo, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Osijek, 18.45 Splošni ljudski odpor, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Notranjepolitična oddaja, 21.00 EPP, 21.05 Čas nedolžnosti (film), 22.45 Dnevnik, 23.05 Pregled sporeda za sredo. Drugi program isto kot Ljubljana II

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Am, dam, des, 9.30 Angleščina, 10.00 Šolska TV, 10.30 Mackintosh in T. J. (film), 12.10 Edgar iz Tamaracka, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Am, dam, des, 17.25 Tudi hec mora biti, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Cesarčin sel, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 18.54 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dejstva, 21.15 Videoteka, 22.25 Rdeča roža, 23.35 Poročila

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.00 Šolska TV, 17.20 Svet jezika, 18.05 Naš vrt, naše dvorišče, reportaže, 18.25 Rock; Jam Session, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Igra v treh minutah, 20.05 Tihi Don, sovjetska nadaljevanke, 21.00 Studio '81, kulturni tednik televizije, 22.00 Namenjam; za koriščenje v narodnem gospodarstvu, 22.40 TV dnevnik.

Članicam

kolektiva in ostalim
občankam Pomurja
čestitamo ob
dnevu žena!

Delavski svet TOZD Hotel DIANA
Murska Sobota, n. sol. o.
DO Zdravilišče RADENSKA,
Radenci, n. sol. o.

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

vodenje računovodstva TOZD

Pogoji:

— Višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri z tri ali pet let delovnih izkušenj na podobnih delovnih opravilih.

Poleg navedenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

— moralno-politična neoporečnost
— pravičen odnos do samoupravljanja
— organizacijske sposobnosti

Izbrani delavec bo imenovan za mandatno dobo štirih let. Razpis velja 15 dni po objavi.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

Delovno razmerje se sklenu po dogovoru.

Pismene prijave z vsemi potrebnimi dokazili lahko kandidati pošljejo v navedenem roku tajništvu TOZD hotel DIANA, Murska Sobota.

gorenjevarstroj

Industrija in montaža n. sol. o. Lendava
Industrijska cesta
Telefon: h. c. (069) 75 271
Telex: 35-238 YU Varle
Telegram: Varstroj Lendava
Žel. postaja Lendava

Delovna organizacija GORENJE-VARSTROJ Industrija in montaža n. sol. o., Lendava

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Razpisna komisija delovne skupnosti skupnih služb ponovno razpisuje prosta dela in naloge

VODJA DSSS

POGOJ:

— visoka ali višješolska izobrazba pravne, ekonomske, upravne, organizacijske ali podobne smeri;
— 5 let delovnih izkušenj na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi;
— družbenopolitične in moralne vrline ter pozitiven odnos do samoupravljanja;
— da je državljani SFRJ

Kandidate prosimo, da v roku 15 dni po objavi pošljejo pismene ponudbe s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev ter podatke o strokovni izobrazbi na naslov: Gorenje-

Varstroj 69220 Lendava, Industrijska ulica. Po izteku razpisnega roka bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh.

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo
občine
Ljutomer
Številka 3
Leto IV.
6. marca 1981

Na osnovi 227. člena statuta občine Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja št. 10/74)

SKLICUJE

predsednik skupščine občine Ljutomer 24. skupno sejo zboru združenega dela, zboru krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora v

četrtak, 19. 3. 1981 ob 8. uri

v sejni dvorani skupščine občine. Za začasni dnevni red predlaga:

1. Izvolitev verifikacijskih komisij zborov in poročila komisij

2. Določitev dnevnega reda za 24. skupno sejo zborov

3. Potrditev zapisnika 23. skupne seje zborov

4. Volitve, imenovanja in druga kadrovska vprašanja

5. Uvodna poročila k posameznim točkam dnevnega reda ločenih sej zborov

Predsednik
skupščine občine
Franc ŠTRAKL, ekon. l. r.

Na osnovi 227. člena statuta občine Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja št. 10/74) in 56. člena poslovnika skupščine občine Ljutomer

SKLICUJETA

Predsednik zboru združenega dela in predsednik zboru krajevnih skupnosti 33. sejo zboru združenega dela in 32. sejo zboru krajevnih skupnosti, ki bosta

V četrtak 19. 3. 1981

po skupni seji vseh zborov v sejni dvorani skupščine občine.

Za začasni dnevni red predlagata:

1. Ugotovitev udeležbe delegatov

2. Določitev dnevnega reda za 33. sejo zboru združenega dela in 32. sejo zboru krajevnih skupnosti

3. Potrditev zapisnika 32. seje ZZD in 31. seje ZKS

4. Predlogi, pobude in vprašanja delegatov

5. Predlog družbenega plana občine Ljutomer za srednjeročno obdobje 1981—1985 z analizo in oceno izvajanja dogovora o temeljih družbenega plana občine v obdobju 1976—1980 in analizo na področju priprave in sprejemanja planskih dokumentov pri nosilcih planiranja za srednjeročno obdobje 1981—1985

6. Predlog družbenega dogovora o planiranju in financiranju nalog KS za obdobje 1981—1985

7. Predlog plana za zaposlovanje v občini Ljutomer za leto 1981

8. Delovno besedilo predloga družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in vsklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji

9. Predlog družbenega dogovora o vsklajevanju davčne politike v SRS za leto 1981

10. Poročilo o stanju in delu vzgojno-izobraževalnih organizacij zavoda za šolstvo SR Slovenije — o. e. Murska Sobota za šolsko leto 1979/80 v občini Ljutomer

11. Poročilo o uresničevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite v občini Ljutomer

12. Predlog odloka o proračunu občine Ljutomer za leto 1981

13. Predlog odloka o zaključnem računu proračuna občine Ljutomer za leto 1980

14. Predlog družbenega dogovora o skupnih odnosaх za vsklajeno urejanje odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka delovnih skupnosti upravnih organov DPS ter pri delitvi sredstev za OD in skupno porabo v SR Sloveniji

15. Predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o davkih občanov občine Ljutomer

16. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o prometnem davku v občini Ljutomer

17. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah v občini Ljutomer

18. Predlog odloka o spremembi odloka o določitvi števila sodnikov sodišča združenega dela občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota

19. Sklepanje o koriščenju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v nekaterih občinah v SR Sloveniji

PREDSEDNIK ZZD
Milan ROŽMAN, l. r.
PREDSEDNIK ZKS
Alojz MAKOTER, l. r.

Na osnovi 227. člena statuta občine Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja št. 10/74) in 56. člena poslovnika skupščine občine Ljutomer

SKLICUJE

predsednica družbenopolitičnega zbora sejo DPZ, ki bo v

četrtak, 19. 3. 1981 po skupni seji vseh zborov

v sejni sobi skupščine občine.

Za začasni dnevni red predlagam:

1. Ugotovitev udeležbe delegatov

2. Določitev dnevnega reda za 32. sejo DPZ

3. Potrditev zapisnika 31. seje DPZ

4. Predlogi, pobude in vprašanja delegatov

5. Predlog družbenega plana občine Ljutomer za srednjeročno

obdobje 1981—1985 z analizo in oceno izvajanja dogovora o temeljih družbenega plana občine v obdobju 1976—1980 in analizo na področju priprave in sprejemanja planskih dokumentov pri nosilcih planiranja za srednjeročno obdobje 1981—1985

6. Predlog družbenega dogovora o planiranju in financiranju nalog KS za obdobje 1981—1985

7. Predlog plana za zaposlovanje v občini Ljutomer za leto 1981

8. Delovno besedilo predloga družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in vsklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji

srednjih šol do šolskega dela zaskrbljujoča, zato podpiramo analizo o nezainteresiranosti učencev in priporočamo občinski konferenci ZSMS, da jo obravnava ter da okrepi aktivnosti mladinske organizacije v tej smeri, da bo pomagala utrjevati vzgojne smotre naše družbe. Priporočljivo bi bilo akcijsko sestaviti dolgoročni program dela z mladino tako v srednjih šolah kot v krajevnih skupnostih za množično organiziranje mladine.

5: Izvršni svet priporoča občinski konferenci SZDL Ljutomer, da naj pristojni organi obravnavajo poročilo o delu in stanju vzgojnoizobraževalnih organizacij in se do njega opredelijo. Na sestanek bi bilo potrebno povabiti predstavnike izobraževalne skupnosti in krajevne izobraževalne organizacije,

kar bi pripomoglo k oblikovanju skupnih stališč za trajnejše poglobljeno sodelovanje in podružbljanje vzgoje in izobraževanja.

Izvršni svet predlaga pristojnim zborom občinske skupščine, da obravnavajo predloženo poročilo ter ugotovitve, stališča in predloge izvršnega sveta k temu poročilu, jih po potrebi dopolnijo in sprejmejo.

Ljutomer, februar 1981

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE
OBČINE LJUTOMER

9. Predlog družbenega dogovora o vsklajevanju davčne politike v SRS za leto 1981

10. Poročilo o stanju in delu vzgojno-izobraževalnih organizacij za šolsko leto 1979/80 v občini Ljutomer

11. Poročilo o uresničevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v občini Ljutomer

12. Predlog odloka o proračunu občine Ljutomer za leto 1981

13. Predlog odloka o zaključnem računu proračuna občine Ljutomer za leto 1980

14. Predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah za vsklajeno urejanje odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka delovnih skupnosti upravnih organov DPS ter pri delitvi sredstev za OD in skupno porabo v SR Sloveniji

PREDSEDNICA DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA

Milena PIRHER, l. r.

GRADIVO:

Objava gradiva za ločene seje zborov skupščine občine, ki bodo dne 19. 3. 1981

— za 5. točko je osnutek objavljen v Delegatskem vestniku št. 2 z dne 6. 2. 1981

— za 6. 11. 13. 18. in 19. točko dnevnega reda bodo gradivo prejeli vodje delegacij po pošti

— za 7. 8. 10 in 14. točko dnevnega reda je gradivo objavljeno v tej številki Delegatskega vestnika

— za točko 9., 12., 15., 16. in 17. so osnutke prejeli vodje delegacij v gradivu za seje zborov 13. 2. 1981.

IZVLEČEK

IZ PREDLOGA DRUŽBENEGA DOGOVORA O SKUPNIH OSNOVAH ZA ZAGOTAVLJANJE IN USKLAJEVANJE SAMOUPRAVNIH DRUŽBENOEKONOMSKIH ODNOSOV NA PODROČJU STANOVANJSKEGA GOSPODARSTVA V SR SLOVENIJI

Na podlagi 6. člena Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. l. SRS, št. 6/81) sklenejo Izvršni svet skupščine SR Slovenije, skupščine občine, zainteresirane družbenopolitične organizacije in samoupravne interesne skupnosti ter njihove zveze, temeljne banke in Gospodarska zbornica Slovenije

DRUŽBENI DOGOVOR

O SKUPNIH OSNOVAH ZA ZAGOTAVLJANJE IN USKLAJEVANJE SAMOUPRAVNIH DRUŽBENOEKONOMSKIH ODNOSOV NA PODROČJU STANOVANJSKEGA GOSPODARSTVA V SR SLOVENIJI

Z družbenim dogovorom se udeleženci zavezujejo uveljaviti načela zakona o stanovanjskem gospodarstvu, pri čemer bodo v okviru svojih pristojnosti delovali tako, da se bodo ta načela dosledno uveljavljala v samoupravnih organizacij in skupnosti, zlasti pri:

— oblikovanju in zagotavljanju sredstev

Udeleženci se zavezujejo, da bodo delavci v TOZD in delovnih skupnostih oblikovali za stanovanjsko gradnjo sredstva iz čistega dohodka v taki višini, da bodo lahko reševali svoja stanovanjska vprašanja, po načelu vzajemnosti pa tudi stanovanjska vprašanja tistih delavcev, ki začasno v svojih TOZD in delovnih skupnostih ne morejo oblikovati dovolj sredstev iz čistega dohodka za reševanje stanovanjskih vprašanj.

Delavci v TOZD in delovnih skupnostih se usmerjajo k združevanju sredstev čistega dohodka (za svoje potrebe in za vzajemnostno reševanje stanovanjskih vprašanj) in dohodka v stanovanjski skupnosti z namenom, da bi bili učinkiti združevanja sredstev na načelih vzajemnosti čimvečji ter za oplemenitenje združenih sredstev čistega dohodka z bančnimi posojili. Sredstva vzajemnosti naj bi se združevala v stanovanjski skupnosti za dobo 20 let. Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji se bo dogovarjala s stanovanjskimi skupnostmi za učinkovito porabo namenskih sredstev za reševanje stanovanjskih vprašanj upokojencev in invalidov ter za gradnjo domov za upokojence.

— vzajemnosti in solidarnosti pri reševanju stanovanjskih vprašanj:

Stanovanjske skupnosti bodo v samoupravnih sporazumih o temeljih plana stanovanjske skupnosti, planih in svojih samoupravnih splošnih aktih določile podrobnejše pogoje in merila za pridobivanje posojil iz združenih sredstev vzajemnosti, do katerih so upravičene TOZD, delovne skupnosti, delavci ter upokojenci. Pri kreditiranju iz sredstev vzajemnosti naj bi se uveljavili ugodnejši pogoji za kreditiranje etažne in zadružne etažne stanovanjske gradnje v odnosu na gradnjo stanovanjskih hiš v zasebni lasti, izjema naj bi bila le območja, kjer je možna oziroma načrtovana predvsem gradnja zasebnih stanovanjskih hiš.

V stanovanjski skupnosti naj bi se združevala sredstva za solidarnost najmanj v višini 1 % na BOD.

— porabi sredstev, namenjenih za stanovanjsko gradnjo:

Sredstva za stanovanjsko gradnjo se bodo namenila za:

- gradnjo, nakup in prenovo družbenih in zasebnih stanovanj in stanovanjskih hiš,
- solidarnostno graditev stanovanj,
- gradnjo stanovanj, namenjenih reševanju stanovanjskih vprašanj borcev NOV in kmetov — borcev NOV,
- gradnjo domov in stanovanj za upokojence,
- gradnjo samskih domov za delavce,
- gradnjo stanovanj, namenjenih reševanju stanovanjskih vprašanj kmetov kooperantov,
- gradnjo družbenih stanovanj, namenjenih deficitarnim kadrom v manj razvitih območjih in manj razvitih obmejnih območjih,
- gradnjo domov za učence in študente za obdobje 1981—1985,
- ureditev bivalnih pogojev udeležencem mladinskih akcij.

— lastni udeležbi pri pridobitvi družbenih stanovanj:

Minimalna lastna udeležba se izračuna glede na skupni mesečni dohodek na družinskega člana v % na povprečni osebni dohodek v SR Sloveniji. Občani v težjem gmotnem položaju in mlade družine pa lahko uveljavijo možnost, da lastno udeležbo vplačajo po vselitvi v stanovanje s tem, da se zavežejo namensko varčevati za lastno udeležbo.

Udeleženci si bodo prizadevali, da bodo delavci v TOZD in delovnih skupnostih vnesli v samoupravne akte določilo, da se lastna udeležba vrne po desetih letih v enkratnem znesku z 2 % obrestno mero, posojila za lastno udeležbo pa naj bi banka odobrila za dobo največ pet let.

— osnovah in merilih za dodeljevanje družbenih stanovanj, solidarnostnih stanovanj ter za delno nadomeščanje stanarin:

Pri dodelitvi družbenih stanovanj je potrebno zlasti upoštevati naslednje osnove in merila: ocena stanovanjskih razmer, v katerih živi delavec in njegova družina, socialni položaj delavca in njegove družine, delovni prispevek, skupna in posebna delovna doba delavca, zdravstveno stanje delavca in njegove družine in udeležba v NOV.

Pri dodeljevanju solidarnostnih stanovanj je treba uveljaviti naslednje osnove in merila: ocenba stanovanjskih razmer, v katerih živi občan in njegova družina, kot prevladujoči kriterij ter socialno ekonomski položaj občana in njegove družine. Najpomembnejši kriterij za delno nadomeščanje bo dohodek občana in njegove družine, ki naj ne presega na člana gospodinjstva mesečno zneska v Skupnosti socialnega varstva Slovenije določenih življenjskih stroškov.

— vzdrževanju, nadomeščanju in prenovi družbenih stanovanj in stanovanjskih hiš:

Udeleženci si bodo prizadevali, da bodo delavci v TOZD in delovnih skupnostih namenili za nadomeščanje in prenovo družbenih stanovanj in stanovanjskih hiš tudi del sredstev čistega dohodka in del dohodka. Pri vlaganju v prenovo pa je potrebno predvsem upoštevati načelo smotrnosti, ki dovoljuje porabo sredstev za taka dela le takrat, ko se prenovljene ali nadomeščene stanovanjske površine pridobijo s sredstvi, ki niso višja od sredstev za novogradnjo.

— stanovanjskemu kreditiranju in evidenci stanovanjskih posojil ter organiziranju temeljnih stanovanjsko-komunalnih bank oz. poslovnih enot za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva v temeljnih bankah.

Udeleženci družbenega dogovora soglašajo, da se za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva namenja del dinarskih sredstev občanov v bankah in to najmanj v višini 20 %. Prav tako se bodo zavzemali, da bodo delavci v TOZD in delovnih skupnostih, stanovanjskih skupnostih ter varčevalci v bankah uveljavili kot enotne osnove in merila za stanovanjsko kreditiranje zlasti:

- najdaljšo dobo vračanja posojila 20 let,
- najnižjo obrestno mero 4 %,
- najkrajšo dobo varčevanja 24 mesecev

Pri prilagajanju dobe vračanja posojil je potrebno upoštevati spremenjene ekonomske razmere posojilojemalcev, ob tem pa naj bi bili ugodnejši pogoji za posojilojemalce iz vrst mladih družin pri začetku odplačevanja posojila, vendar pa ob upoštevanju stališča, da skupna mesečna anuiteta posameznega občana ne more biti nižja kot stanarina za odgovarjajoče stanovanje.

Za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva in za opravljanje drugih bančnih poslov za vse dejavnike na področju

Šola	Učni usp.- 1978/79	Učni uspeh 1979/80	Razlika
Poklicna gostin. šola Radenci	91,89 %	92,16 %	+ 0,27 %
Šolski kovinar. center Lendava	88,52 %	78,26 %	— 10,26 %
Gimnazija Ljutomer	96,31 %	94,66 %	— 1,47 %
Gimnazija Murska Sobota	95,89 %	96,16 %	+ 0,27 %
Ekonomski šol. center Murska S.	93,70 %	92,41 %	— 1,29 %
Kmetijski šolski cen. Rakičan	85,50 %	86,46 %	+ 0,96 %
Center poklic. šol Murska Sobota	89,50 %	87,03 %	— 2,47 %
Zdravstvena šola Murska Sobota	94,80 %	93,31 %	— 1,49 %
Šolski center za blag. promet M. Sob.	95,00 %	97,80 %	+ 2,80 %
Skupaj:	92,10 %	90,91 %	— 1,19 %

Nezainteresiranost učencev do šolskega dela se v poročilih šol iz leta v leto pojavlja kot tradicionalni razlog pri slabših učencih za neuspeh, ki ni nikdar dorečen in se ne najde pravih vzrokov in ukrepov za resnično odpravljanje nezainteresiranosti med šolsko mladino. V tekočem šolskem letu bo ta pojav obravnavan celotno in temeljito in sicer nezainteresiranost kot pojav, interesi in motivacijski prostor, vzroki za te pojave in temeljita ocena prizadevanj šol in učitelja, da bi se ta pojav sistematično odpravljaj.

Vzgojno ukrepanje na naših šolah se iz leta v leto spreminja, izboljšuje se v prid vzpodbudnim oblikam ukrepanja. Bilo je več primerov pohval in nagrajevanja za skupinska ter kolektivna prizadevanja učencev. Šole se zavedajo pomembnosti vzgojnega ukrepanja pri sodobnem delu s šolsko mladino, vendar menijo, da v določenih primerih in pri nekaterih učencih brez strožjega ukrepa ne gre. Dejavnosti učencev pri interesnih dejavnostih so bila pestrejša in bolj množična kot leto prej, največ mladine pa je bilo vključenih v različne telesnovzgojne, obrambnovzgojne in kulturne dejavnosti. Zunanji sodelavci so bili še vedno izjema. Doseženi so bili lepi rezultati, izredno se je angažirala mladinska organizacija, ki je akcijsko spodbujala in usmerjala mladino v posamezne dejavnosti. Kljub doseženemu smo še vedno vzgojili premalo mladine, ki bi bila pripravljena ali sposobna se samostojno ter zavestno izpostavlja mnogim kritičnim situacijam. Premalo je prave in množično prisotne iniciative za utrjevanje vzgojenosti in pozitivnega odnosa do dela. Solidarnosti med učenci ter med učenci in učitelji je lahko veliko, za prave humane medsebojne odnose pa bo potrebno opraviti še veliko vzgojnega dela.

Samoupravna organiziranost na šolah je bila zajamčena, metode in oblike obveščanja so bile ustrezne, odzivnost delavcev šol dobra, medtem, ko je bila odzivnost zunanjih delegatov le formalno prisotna.

Učenci so odločali o zadevah s področja organiziranosti učencev, dejavnosti organizacij in društev, učnega uspeha ter vrednotenja in stimuliranja prizadevnosti. Dejanski uspeh takega načina odločanja se bo pokazal po daljšem obdobju.

Vse šole so vložile velike napore pri usklajevanju potreb in interesov organizacij združenega dela za kar najbolj ustrezno razmestitev programov srednje šole v okolju in širšem družbenem prostoru, vseh interesov in potreb pa ni bilo mogoče uskladiti.

Dogovarjanje šol z organizacijami združenega dela in sodelovanje pri organizaciji in izvedbi delovne prakse in proizvodnega dela je v teku. Šole, družbenopolitične skupnosti ter družbenopolitične organizacije in medobčinska gospodarska zbornica bodo morale nadaljevati z razlaganjem programov in usmeritev, s pojasnjevanjem ciljev reformirane šole, v kateri imata delovna praksa in proizvodno delo pomembno vlogo v preobrazbi srednje šole.

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE
OBČINE
LJUTOMER

UGOTOVITVE, STALIŠČA IN PREDLOGI IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE OBČINE LJUTOMER K POROČILU O DELU IN STANJU VZGOJNO—IZOBRAŽEVALNIH ORGANIZACIJ ZAVODA ZA ŠOLSTVO SR SLOVENIJE — ORGANIZACIJSKA ENOTA MURSKA SOBOTA ZA ŠOLSKO LETO 1979/80 V OBČINI LJUTOMER

Izvršni svet skupščine občine Ljutomer je na 71. redni seji dne 29/01—1981 obravnaval »poročilo o delu in stanju vzgojnoizobraževalnih organizacij zavoda za šolstvo SR Slovenije — organizacijska enota Murska Sobota za šolsko leto 1979/80 v občini Ljutomer« ter v zvezi s tem sprejel naslednje

UGOTOVITVE, STALIŠČA IN PREDLOGE

1. Izvršni svet meni, da bi poročilo morali obravnavati prej, da bi se doseženi rezultati na področju izobraževanja že vključevali v program dela naslednjega šolskega leta. V obsežnem materialu bi kazalo bolj izpostaviti konkretno problematiko in nakazati več rešitev za kritično presojo.

2. Pri obravnavi poročila naj skupnost otroškega varstva in izobraževalna skupnost realizirata realizacijo sprejetih sklepov iz preteklega leta ter delegatom poročata o uspešnosti in o razlogih za neuspešnost. Poročilo o realizaciji sklepov in stališča organov predložita izvršnemu svetu skupščine občine Ljutomer pred obravnavo tega poročila na zborih skupščine občine Ljutomer.

3. Na osnovi poročila izvršni svet ugotavlja, da so pozitivni premiki v doseženi kvaliteti dela vzgojnoizobraževalnih organizacij, da pa se do odprtih problemov morajo samoupravni organi kritično opredeliti ter z nekaterimi nalogami dopolniti že sprejete programe dela za leto 1981:

— skupnost otroškega varstva naj prouči racionalno organizacijo vzgojnovarstvenih oddelkov in učinkovitost dela pedagoškega vodje.

Posebno pozornost mora usmeriti v analizo upravičenosti socialnih prejemkov:

— pri nerealiziranih programih ne bi smelo biti osnovno opravičilo pomanjkanje prostora, saj bi morali izvajanje programov organizacijsko prilagoditi danim pogojem;

— pri podružbljanju vzgoje in izobraževanja, povezovanjem šole z organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi ter pridobivanje zunanjih mentorjev pri izvajanju družbeno koristnega dela ter organiziranju interesnih dejavnosti s področja kmetijstva bi morala biti prvenstvena skrb in iniciativa osnovnih šol. Zlasti bi morale šole skrbeti za nepretrgano izvajanje obveznosti, za katere so se dogovorile v širši družbeni skupnosti, kot je skrb za spomenike in spominska obeležja NOV;

— skrb za maksimalno strokovno zasedbo delovnih mest bi morala biti na vseh šolah. Upoštevati je potrebno tudi dejstvo, da so že kvalificirani pedagoški kadri brez zaposlitve;

— spremljanje učnovzgojnih rezultatov mora biti stalna skrb vseh šol. Osip se mora zmanjšati na minimum;

— kljub minimalnim finančnim sredstvom bi morale vlagati vse šole v modernizacijo učil, pri čemer je upoštevati sprejete srednjeročne programe v okviru gospodarske moči občine;

— prevoze učencev je potrebno racionalno organizirati;

— ugotoviti je potrebno neizpolnjene pogoje na prehod na COŠ v Razkrižju ter pripraviti kratkoročni predlog nadaljnjega razvoja;

— analizirati bi bilo potrebno neurejeno financiranje glasbene šole. Prav tako bi bilo potrebno ugotoviti, ali imajo možnost dopolnilnega izobraževanja učenci iz vse občine;

— učinkovitost poklicnega usmerjanja mora čutiti domače združeno delo, zato je potrebno okrepiti sodelovanje v zavodu za šolstvo, skupnosti za zaposlovanje in organizacijami združenega dela;

— razprava o poročilu bi morala oblikovati osnovna izhodišča za racionalno organizacijo mreže šol v občini.

4. Ugotavljamo, da je dejansko nezainteresiranost učencev

stanovanjskega in komunalnega gospodarstva naj bi se v roku enega leta po podpisu družbenega dogovora ustanovile temeljne stanovanjsko-komunalne banke oziroma poslovne enote temeljnih bank. Naloga le-teh bo sklepanje samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev za določene namene v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih planov stanovanjske skupnosti ter opravljale in razvijale vse druge bančne dejavnosti, ki so v zvezi z zbiranjem in pospeševanjem zbiranja sredstev za stanovanjsko komunalno gospodarstvo.

— financiranje izgradnje stanovanjskih naselij in investitorstvu stanovanjske gradnje:

Stanovanjska skupnost bo investitor stanovanjske gradnje za vsa sredstva solidarnosti in vzajemnosti in dela sredstev čistega dohodka, ki ga bodo TOZD in delovne skupnosti združevale v stanovanjske skupnosti.

Stanovanjska skupnost oziroma drugi investitorji stanovanjske gradnje bodo določili pooblaščenega izvajalca investitorskih del, ki bo skrbel predvsem za pripravo investicijskega programa, preveril in organiziral finančno usposobitev investitorjev, opravil postopek izbora in preverjanje usposobljenosti izvajalcev stanovanjske gradnje, opravil finančni in tehnični nadzor stanovanjske gradnje ter opravil tehnični in finančni nadzor ob prevzemu stanovanjske enote.

Udeleženci se zavezujejo uveljaviti načela opredeljena s tem družbenim dogovorom tudi pri nadaljnjem zagotavljanju in usklajevanju samoupravnega urejanja družbeno-ekonomskih odnosov na področju komunalnega in stavbno zemljiškega gospodarstva, za uresničevanje skupnih nalog, potreb in interesov na področju družbeno usmerjene stanovanjske gradnje.

V posebnih nalogah posameznih udeležencev družbenega dogovora je zastavljena kot osnovni cilj naloga, da se preko lastnega delovanja posameznega udeleženca uveljavi družbeni dogovor v praksi združenega dela. Udeleženci družbenega dogovora oblikujejo odbor udeležencev, ki bo imel sedež pri Zvezi stanovanjskih skupnosti Slovenije.

Udeleženci si bodo prizadevali, da se bodo načela, kriteriji, merila in usmeritve, opredeljene v tem družbenem dogovoru uveljavila v TOZD, delovnih skupnostih, stanovanjskih skupnostih in bankah najkasneje do 31/12—1981.

Udeleženci so družbenopolitično odgovorni, če se ne ravna po določbah tega dogovora.

Predlog družbenega dogovora je objavljen v Poročevalcu skupščine SR Slovenije št. 4. z dne 24. 2. 1981.

Izvršni svet skupščine občine Ljutomer predlaga pristojnim zborom občinske skupščine, da razpravljajo o predlogu družbenega dogovora in ga sprejmejo ter določijo podpisnika za podpis.

Ljutomer, februar 1981

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE OBČINE LJUTOMER

PREDLOG DRUŽBENEGA DOGOVORA O SKUPNIH OSNOVAH ZA USKLAJENO UREJANJE ODNOSOV PRI PRIDOBIVANJU IN RAZPOREJANJU DOHODKA DELOVNIH SKUPNOSTI UPRAVNIH IN DRUGIH ORGANOV DRUŽBENOPOLITIČNIH SKUPNOSTI TER PRI DELITVI SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE IN SKUPNO PORABO DELAVCEV (POVZETEK)

Zakon o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih (Ur. list SRS št. 24/79) vzpostavlja sistem pridobivanja dohodka delovnih skupnosti upravnih organov primerno načelom svobodne menjave dela.

Zakon določa postopek in akte, s katerimi se zagotavlja pridobivanje dohodka ter udeležencev v postopkih samoupravnega urejanja odnosov na tem področju; opredeljuje tudi osnove, kriterije in merila, ki naj omogočijo delavcem v delovnih skupnostih in drugim udeležencem v postopkih samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja natančneje določitev osnov in meril za pridobivanje dohodka in njegovo razporejanje ter za dodelitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

Pri tem je zlasti pomembno, da delavci v delovnih skupnostih upravnih organov pri opravljanju dela za te organe uresničujejo pravico dela z družbenimi sredstvi na podlagi samoupravnega sporazuma, s katerim si urejajo medsebojna razmerja glede dohodka med delovno skupnostjo in upravnim organom.

Delavci v delovni skupnosti in upravni organ, za katerega opravljajo dela, bodo s samoupravnim sporazumom določili osnove in merila za pridobivanje dohodka delovne skupnosti in za njegovo razporejanje ter uredil druga s tem povezana vprašanja; da bi enotno urejali ta vprašanja v ustrezni družbenopolitični skupnosti, sta v skladu s svojo vlogo in odgovornostjo udeleženca sporazuma tudi izvršni svet družbenopolitične skupnosti in sindikat.

Da se zagotovi v načelu enak družbenoekonomski položaj delavcev v delovnih skupnostih upravnih organov vseh družbenopolitičnih skupnosti v SR Sloveniji in da se usklajeno vzpostavijo razmerja za pridobivanje in razporejanje dohodka delovnih skupnosti ter delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, se mora sprejeti „Družbeni dogovor o skupnih osnovah za usklajeno urejanje odnosov pri pridobivanju in razporejanju

dohodka delovnih skupnosti upravnih in drugih organov DPS ter pri delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev“. Ta družbeni dogovor, ki ga sklenejo skupščine družbenopolitičnih skupnosti, organ sindikata določen s statutom sindikatov in gospodarska zbornica Slovenije, je akt, ki opredeljuje obveznosti družbenopolitičnih skupnosti v zvezi z zagotavljanjem čistega dela sredstev za delo upravnih organov, iz katerega delavci delovnih skupnosti pridobivajo svoj dohodek. V skladu s skupnimi osnovami iz družbenega dogovora bodo udeleženci samoupravnih sporazumov o osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka delovnih skupnosti (to so upravni organ, delovna skupnost tega organa, izvršni svet in sindikat) podrobneje razčlenili odnose v zvezi s pridobivanjem in delitvijo dohodka delovne skupnosti ter delitvijo sredstev za osebne dohodke.

Ker se določila zakona o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu SR Slovenije ter o republiških upravnih organih, ki urejajo družbenoekonomski položaj delavcev delovnih skupnosti, smiselno uporabljajo tudi za pravosodne in druge organe družbenopolitičnih skupnosti, bo veljal ta družbeni dogovor tudi za njih.

Osnutek družbenega dogovora je obravnaval izvršni svet skupščine občine na seji dne 25. 12. 1980, predlog družbenega dogovora pa na seji dne 26. 2. 1981. Pripombe dane na osnutek so bile posredovane predlagatelju družbenega dogovora in so bile v celoti upoštevane pri predlogu tega družbenega dogovora.

Glede na to predlaga izvršni svet skupščine občine pristojnim zborom občinske skupščine, da razpravljajo o predlogu družbenega dogovora, ga sprejmejo v predloženem besedilu in določijo podpisnika, ki bo v imenu skupščine občine podpisal ta družbeni dogovor.

Ljutomer, 26. 2. 1981

Izvršni svet
skupščine občine Ljutomer

PREDLOG

PLAN ZAPOSLOVANJA V OBČINI LJUTOMER ZA LETO 1981

Plan zaposlovanja v občini Ljutomer v letu 1981 je spremljajoči dokument Resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine v letu 1981. Izhaja pa tudi iz programske usmeritve Občinske skupnosti za zaposlovanje Ljutomer za leto 1981.

1. GLAVNE ZNAČILNOSTI ZAPOSLOVANJA V OBČINI LJUTOMER V LETU 1980

V vseh dokumentih TOZD, SIS in družbenopolitičnih skupnostih v letu 1980 je bila kot izključna naloga opredeljena stabilizacija gospodarskih tokov na vseh področjih.

Številne slabosti v gospodarskih gibanjih v preteklih letih so v letu 1980 narekovale sprejetje ustreznih ukrepov kot osnovo za stabilizacijo gospodarstva, kar se je odrazilo na dinamiko gospodarskih gibanj in neposredno tudi na rast zaposlenosti na vseh področjih združenega dela.

Osnovni podatki: V obdobju 1976—1980 so bili doseženi v občini relativno ugodni gospodarski rezultati, kar je imelo tudi pozitivne učinke na rast zaposlenosti, saj je v tem obdobju zaposlenost porasla za 1281 delavcev.

— število zaposlenih 31/12—1975	3.996
— število zaposlenih 31/12—1980	5.277
— $\emptyset$ stopnja rasti zaposlenosti 76—80	6,4 %
— delež brezposelnih v odnosu do zaposlenih 31/12—1975	3,8 %
— delež brezposelnih v zaposlenih 31/12—1980	3,8 %
— delež zaposlenih v skupnem prebivalstvu 31/12—1975	24,3 %
— delež zaposlenih v skupnem prebivalstvu 31/12—1980	27,9 %

Za obdobje 1976—1979 je bila značilna dinamična rast zaposlovanja, ki pa se je začela umirjati proti koncu leta 1979. Za leto 1980 pa ugotavljamo stagnacijo na področju zaposlovanja, saj je bila dosežena dogovorjena stopnja rasti zaposlenosti. Po resoluciji bi se v letu 1980 morala v občini zaposlenost povečati za 230 novih delavcev, porasla pa je samo za 157 delavcev ali za 3,1 %. Zmanjšane možnosti zaposlovanja

ohranjanju in negovanju revolucionarnih tradicij NOB.

V šolskem letu 1979/80 je šolo obiskovalo 93 učencev. Organizirano je bilo podaljšano bivanje v 2 kombiniranih oddelkih za 68 učencev. Kombiniranost oddelkov in visoko število učencev (32 in 36) je razred končalo uspešno 91 ali 97,85 %.

Prizadevanja učiteljskega zbora za čim boljši uspeh se kažejo tudi v podatku, da je bilo opravljenih 223 ur dopolnilnega pouka. Na šoli so bile zelo aktivne prostovoljne dejavnosti in organizacije učencev. Prostovoljne dejavnosti so delovale v okviru treh samostojnih društev in sicer: šolskega športnega društva s 14 sekcijami, pionirskega kulturnoumetniškega društva z 10 sekcijami in društva »mladi delavec« s 7 aktivnimi sekcijami, ki so predvsem proizvodno tehnične narave kot: varilstvo, šiviljstvo, vrtnarstvo ... Pionirji šole so izdajali tudi svoje glasilo »V lepši jutrišnji dan« za dosežene uspehe so prejeli 12 občinskih, 21 regionalnih in 11 republiških priznanj.

Od absolventov se je zaposlilo v OZD 7 učencev, v priučevanje se je vključilo 8 učencev, 7 učencev je ostalo nezaposlenih, 2 pa nadaljujeta šolanje na šoli.

Vzgojnoizobraževalno delo je opravljal 15 učiteljev, od teh le eden brez ustrezne izobrazbe.

Šola dela v dobrih pogojih. Potrebno bo le izpopolniti zbirke učil in vzgojnoizobraževalno tehnologijo ter proučiti prehoda na celodnevno delo.

GLASBENA ŠOLA LJUTOMER

V preteklem šolskem letu je glasbeno šolo obiskovalo 205 učencev, kar predstavlja 8,71 % osnovnošolske populacije.

Učenci so bili razporejeni pri 12 instrumentih, število vpisanih učencev pri posameznih instrumentih pa je bilo naslednje:

- klavir — 69 učencev ali 33,66 %
- harmonika — 52 učencev ali 25,37 %
- kitara — 25 učencev ali 12,2 %
- klarinet — 21 učencev ali 10,24 %
- trobenta — 12 učencev ali 5,85 %
- flauta — 11 učencev ali 5,37 %

Pri preostalih instrumentih pa je bilo število vpisanih učencev precej manjše in sicer: violina — 5, blok flauta — 3, pozavna — 3, violončelo — 1, in pri drugih pihalih in trobilih 2 učenca.

Za primerjavo navajamo še število instrumentov, ki so jih poučevali na ostalih treh pomurskih glasbenih šolah: v Gornji Radgoni prav tako 12, v Murski Soboti 6 in v Lendavi 4 instrumente. Vzgojnoizobraževalno delo je opravljal skupaj 13 učiteljev, od teh so bili 3 z neustrezno izobrazbo, 3 pa so bili v pogodbenem delovnem razmerju.

Glasbena šola se je enako kot prejšnja leta večkrat predstavila tako staršem učencev na internih produkcijah, kot tudi širšemu krogu poslušalcev na javnih nastopih.

V preteklem šolskem letu je bilo skupaj 41 nastopov, kar je skoraj polovica od vseh nastopov pomurskih glasbenih šol, ki jih je bilo v preteklem letu 97.

Na šoli je delo dobro organizirano. V letnem delovnem načrtu ima pomembno mesto tudi družbenopolitično in strokovno izpopolnjevanje učiteljev.

Med perečimi problemi je na prvem mestu nujno potrebna večja sanacija šolske zgradbe, kar pa šola sama ne bo zmogla.

V poročilu šole je omenjeno tudi neurejeno financiranje, saj je šola morala zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v preteklem letu dvakrat med letom zvišati šolnino.

PROBLEMI, PREDLOGI

Vzgojnoizobraževalne organizacije podobno kot v lanskem letu tudi v tem letu navajajo, da so po šolah še zmeraj osrednji problemi težave prostorske narave.

Oblike vzgojnoizobraževalnega dela se namreč neprestano širijo in ob učilnicah zahtevajo še druge primerno opremljene prostore. Ta težava se bo s postopnih uveljavljanjem novega zakona o osnovni šoli v naslednjih letih vedno bolj stopnjevala (dejavnost otrok, tehnična vzgoja, rekreacija, prehrana in drugo). Žal, vožni redi avtobusov ponekod še vplivajo na

organizacijo vzgojnoizobraževalnega dela in prizadevajo predvsem učence iz manj razvitih socialnih sredin. Finančne težave pa predvsem prizadevajo realizacijo programov nabavne učne tehnologije opreme, orodij in materialov za dejavnosti otrok pri pouku, v krožkih in oddelkih podaljšane bivanja. Priprava otrok na šolo je postala z novim zakonom o OŠ obvezna, zato bi bilo potrebno stremeti k temu, da v pripravi ne bi bilo več takih razlik, kot do sedaj.

Vse oblike vzgojne dejavnosti za nezajete otroke so bile izvajane v nadurnem času vzgojnega kadra in neprimerno finančno ovrednotene, kar ni v skladu s stremeljenji o zagotavljanju enakega družbenega dela k vzgoji za vse predšolske otroke.

Skupnost otroškega varstva bi se morala dogovoriti za sofinanciranja vzgojne dejavnosti v bolnišničnem oddelku predšolskih otrok v bolnici v Murski Soboti.

Nestrokovne varuhinje si morajo v skladu z zakonom pridobiti strokovnost.

Status pedagoškega vodje VVE pri osnovnih šolah je potrebno uskladiti z zakonom.

Smotrneje je potrebno načrtovati izpopolnjevanje vzgojno-varstvenega kadra v občinskem merilu ter zato tudi zagotoviti finančna sredstva. Priporočamo, da se del sredstev za strokovno izpopolnjevanje formira pri skupnosti otroškega varstva.

Organizacijo vzgojnovarstvene dejavnosti je potrebno postopno uskladiti z določili Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok. Iz utemeljenih pedagoških in socialnih razlogov ponovno predlagamo, da dobi OŠ Bučkovci oddelek PB, v katerega bi vključili predvsem učence iz razredne stopnje.

Vsled strokovno organizacijskih razlogov je na OŠ Razkrižje mogoča nadaljnja širitev COŠ le s celotno višjo stopnjo (6., 7. in 8. razred) ne pa postopno po razredih.

Predlagamo proučitev možnosti prehoda na celodnevno organizacijo dela na OŠ Cvetko Golar v Ljutomeru in podružnični šoli v Logarovcih.

Pri štipendiranju za študij na pedagoških šolah bi bilo dobro dati prednost kandidatom, ki se odločajo za študij estetiko — vzgojnih predmetov oziroma skupin.

Pri sestavi seznama prioriteten adaptacij in vzdrževalnih del bi bilo potrebno enakopravno vključiti tudi glasbeno šolo.

B) SREDNJE ŠOLE V REGIJI

V šolskem letu 1979/80 se je na področju organizacijske enote Murska Sobota izobraževalo v 9 srednjih šolah oz. centrih 3.664 učencev v 135 oddelkih. Tako se je mladina izobraževala v 10 različnih usmeritvah v okviru teh pa za skupno 22 smeri oz. poklicev.

Pri vseh šolah je bil ugotovljen premik v kvaliteti dela, v prizadevanjih za boljše rezultate v neposrednem vzgojnoizobraževalnem procesu, kakor tudi uspešna prizadevanja za posodobitev oblik in metod dela ter aktualizacija učnih vsebin.

Na vseh srednjih šolah je poučevalo 162 učiteljev v delovnem razmerju za določen in nedoločen čas in 96 učiteljev v civilno-pravnem razmerju oziroma zunanjih sodelavcev. V posameznih organizacijah združenega dela je spremljalo ali vodilo izvajanje delovne prakse učencev srednjih šol nad 50 zunanjih sodelavcev.

Vse šole so odgovorno in dosledno urejale kadrovsko problematiko v skladu z zakonom o srednji šoli oz. zakonom o usmerjenem izobraževanju. Veliko je primerov da so si prav v tem šolskem letu učitelji s študijem ob delu pridobili zahtevano strokovnost in stopnjo izobrazbe.

Pri pregledu učnega uspeha po razredih in predmetih je ugotovljeno, da je neuspešnost pogostejša v prvih in drugih razredih na splošno na vseh vrstah šol.

Predmeti z nižjimi učnimi uspehi so še vedno slovenski jezik, matematika, fizika, tuji jezik, na nekaterih šolah zgodovina in zemljepis, na drugih pa biologija in kemija.

Interpretacija učnega uspeha v primerjavi s šolskim letom 1978/79:

4 — DELEGATSKI VESTNIK

pa so se odrazile v porastu nezaposlenosti, saj je ta porasla v primerjavi z letom 1979 za 25,7 % in je bilo ob koncu meseca decembra prijavljenih pri Občinski skupnosti za zaposlovanje Ljutomer 200 iskalcev zaposlitve. Močno se je spremenila tudi kvalifikacijska struktura prijavljenih iskalcev zaposlitve, saj odpade 23,5 % vseh brezposelnih na strokovno usposobljene kadre z zaključno tri oziroma štiriletno srednjo šolo, kar v

preteklosti ni bilo značilno za prijavljeno nezaposleno populacijo.

2. OSNOVNE ANALITIČNO-PROJEKCIJSKE USMERITVE V LETU 1981.

a) Ocene ponudbe delavcev v zaposlitev oziroma povpraševanje po delu

Stopnja izobrazbe	Štev.	%	Invalidi	Delavci iz tujine	%	Nezaposleni 31/12/80	%	Skupaj	%
Delavci ozkega profila	22	10,0	20	18	72,0	153	76,5	215	44,3
Delavci z 2 ali 3 t. srednjo šolo	89	37,1	—	7	28,0	24	12,0	120	24,7
Delavci s 4 let. sr. šolo	84	35,0	—	—	—	22	11,0	106	21,9
Delavci z višjo šolo	27	11,3	—	—	—	—	—	27	5,6
Delavci z visoko šolo	16	6,6	—	—	—	1	0,5	17	3,5
Skupaj priliv	240	100,0	20	25	100,0	200	100,0	485	100,0

Iz gornjih podatkov sklepamo, da bo v letu 1981 v občini Ljutomer iskalo zaposlitev 485 delavcev. Strukturo priliva po posameznih izobrazbenih stopnjah smo ocenili na podlagi števila vpisanih v zadnjih letnikih v šolskem letu 1980/81

posameznih šol. Ugotavljamo, da priliv nekaterih poklicev predaleč presega potrebe združenega dela ne samo občine temveč tudi regije.

b) Možne zaposlitve po resoluciji v letu 1981

	Družbeni sektor		Skupaj	Zasebni sektor	Vsi
	gospod.	negospod.			
— Zaposleni 31/12—1980	4.339	661	5.000	277	5.277
— Resolucija za leto 1980 predvideva 4 % rast zaposlenosti	174	26	200	11	211
— Pričakovano število zaposlenih 31/12—1981	4.513	687	5.200	288	5.488

V odnosu do ponudbe delavcev bomo v letu 1981 imeli v občini Ljutomer kadrovski presežek 197 delavcev. Predpostavljamo pa, da bo ta še večji, ker je kadrovski priliv glede na poklicno strukturo v odnosu do potreb združenega dela neustrezen.

c) Možnosti zaposlitve glede na izkazane potrebe TOZD z letnimi plani zaposlovanja v letu 1981 (po obrazcu LP—81)

	Družbeni sektor		Skupaj	Zasebni sektor	Vsi
	gospod.	negospod.			
— zaposleni 31/12—1980	4.339	661	5.000	277	5.277
— napovedi TOZD po dodatnih zaposlitvah v l. 1981	208	17	225	11	236
— v %	4,8	2,6	4,5	4	4,5
— pričakovano število zaposlenih 31/12—1981	4.547	678	5.225	288	5.513
— kadrovski presežek 249 delavcev					

Če primerjamo tabeli med seboj vidimo, da ni bistvenih odstopanj med resolucijskimi predvidevanji in plani zaposlovanja, ki so jih izdelale TOZD, kar za pretekla leta ni bilo značilno.

3. PROGRAM AKTIVNOSTI IN UKREPOV

Program ukrepov in aktivnosti na področju zaposlovanja v letu 1981 izhaja iz ocen preteklega razvoja ter iz temeljnih ciljev Dogovora o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1981—1985.

Uresničujoč navedene temeljne skupne interese in cilje pri doseganju optimalnih rezultatov ekonomsko in družbeno racionalnega zaposlovanja in delovnega angažiranja prebivalstva z upoštevanjem realnih potreb in možnosti, bodo že v prvem letu naslednjega srednjeročnega planskega obdobja delavci:

a/ V OZD in delovnih skupnostih materialne in nematerialne proizvodnje

— aktivirali notranje delovne rezerve z boljšim izkoriščanjem delovnih sredstev, z boljšo disciplino in izrabo delovnega

časa, s prerazporeditvijo delavcev z manj produktivnih na produktivnejša dela v skladu z njihovo usposobljenostjo in pre-kvalifikacijo delavcev,

— le v izjemnih primerih podaljševali delovno razmerje delavcem, ki pridobijo pravico do upokojitve in pristajali na delo po pogodbi in nadurno delo,

— skrbeli za prednostno zaposlovanje mladih strokovnih kadrov z dosledno uporabo kriterijev o sprejemu pripravnikov in izvajanju programov pripravnštva v svojih delovnih organizacijah,

— izvajali takšno štipendijsko politiko, ki bo prispevala k usmerjanju mladih v izobraževanje za delo in naloge, ki so v skladu s potrebami združenega dela, spoštovali že sklenjene pogodbe in obveznosti do učencev v gospodarstvu in štipendistov ter postavljali zahteve po delovnih izkušnjah kadar je to nujno,

— pokrivali celotne družbene stroške za nastanitev novih delavcev, varstvo njihovih otrok, zdravstveno varstvo in drugo, pri čemer bodo zlasti zaostri odgovornost in materialne obveznosti na osnovi samoupravnega sporazuma o minimalnih

vnosti. Upoštevana so dana navodila in načela za organizacijo dela. Kadrovska zasedba na obeh šolah je ugodna.

V Vučji vasi so pridobili asfaltne površine za pouk telesne vzgoje in rekreativne dejavnosti. Na osnovni šoli Razkrižje pa še naprej ostajajo odprte pripombe zdravstvene in pedagoške službe, ki so bile dane ob ugotavljanju pogojev za prehod na COŠ.

Brez posebnih investicijskih vlaganj imajo pogoje za prehod na COŠ v Logarovcih in šoli Cvetko Golar v Ljutomeru. Na osnovni šoli Razkrižje pa seveda nadaljnji postopni prehod po razredih ni več mogoč, temveč le stopnja v celoti.

Predlog izhaja iz stališč o družbenih težnjah za obdobje 1981-1985 o nadaljnji preobrazbi osnovnega šolstva in stališč ter sklepov predsedstva RK SZDL o uvajanju in nadaljnjem razvoju COŠ v SR Sloveniji. Podaljšano bivanje je bilo organizirano na 5 šolah. Te dodatne družbene skrbi je bilo deležnih 190 ali 7,98 % učencev, ki so bili v 4 nekombiniranih in 6 kombiniranih oddelkih. Kar 92 % otrok je bilo iz razredne stopnje in le 8 % iz predmetne. Vsi so razrede izdelali. Najpogostejši razlog vključitve otrok v PB je zaposlenost staršev (64 %) in problem prehrane (14 %). 4 do 6 ur dnevno je v PB preživel 161 učencev, ostali pa do 4 ure. 8 oddelkov je delalo v učilnicah, kjer je bil tudi pouk, eden izven šole (gasilski dom) in le eden v posebnem prostoru. V PB je delalo 10 učiteljev: 6 s srednjo izobrazbo za razredni pouk, 2 z višjo izobrazbo za razredni pouk, 1 z višjo izobrazbo za predmetni in 1 z neustrezno izobrazbo.

9. Družbeno koristno delo šol

Osnovne šole so neglede na določila 43. člena novega Zakona o osnovni šoli že do sedaj razvile nekatere oblike družbenokoristnega dela s katerim so učenci z delom spreminjali in izboljševali življenjske pogoje šoli in širšem okolju.

V Bučkovcih so pomagali pri spravilu sadja, urejali okoličane šole in obdelovali šolski vrt.

Učenci osnovne šole Cezanjevci so sodelovali pri gradnji šolskega igrišča, obdelovanju vrta, očiščevalni akciji kraja ter nabiralni akciji za potrebe šolske kuhinje.

Križevski učenci so pomagali pri trganju jabolk in trganju koruze, zbirali so papir in steklenice ter urejali okolice svoje šole. V Ljutomeru so učenci razen pri urejenju vrta in okolice šole še pomagali pri gradnji igrišča, zbirali so papir in steklenice ter zasadili 10.000 sadik rdečega bora.

Tudi v Stročji vasi so zbirali steklenice in železo ter pogoz-

dovali. O podobnih akcijah poročajo tudi iz Razkrižja, v Veržju pa so učenci skrbeli za spomenike NOV ter pomagali kmetom pri spravilu pridelkov.

Iz področja proizvodnega dela je bilo 28 akcij s 1.720 sodelujočimi, varstva okolja 24 akcij s 1.816 sodelujočimi in 41 humanitarnimi akcijami s 2.303 sodelujočimi učenci.

Vsekakor akcije s področja družbeno koristnega in proizvodnega dela dobivajo na pomenu, vendar pa jih bo potrebno razširiti še na druge oblike in to v povezavi s KS in OZD. Del teh nalog bi lahko postala trajna in obojestranska obveznost (vzdrževalna dela, trgatve ...).

10. Skrb za zdravje učencev

Vse šole so posebno skrb posvetile učencem iz slabega socialnega okolja. V ta namen je dobilo 365 učencev v celoti učbenike brezplačno in 1.450 deloma. Na vseh šolah je bila organizirana prehrana za učence. Le 22 učencev se v šoli ni hranilo, zaradi dietne prehrane. V občini je bilo 474 otrok, ki so bili upravičeni do brezplačnega prevoza. Šole so pomagale učencem tudi z denarjem pri stroških za ekskurzije in izlete. Ugotavljamo, da imajo samoupravni in strokovni organi na šolah zelo dober odnos do socialno šibkih učencev.

Skoraj vse šole poročajo, da je bila skrb za popravilo zobovja veliko boljše kot prejšnja leta. V Bučkovcih, Razkrižju in Veržju pa so bili opravljeni tudi sistematični zdravstveni pregledi učencev nekaterih razredov in obvezna cepljenja. Minuto za zdravje in rekreativne odmore so imeli na Razkrižju in v Vučji vasi, na vseh ostalih šolah pa so ta dva elementa COŠ izvajali bolj poredko. Tudi korektivna telovadba še ni našla pravega mesta po šolah in so manjše poskuse glede tega opravili le na OŠ v Ljutomeru. Vsekakor jim bodo morale slediti še druge šole.

O realizaciji šole v naravi so poročale šole Cezanjevci, Ljutomer, Križevci in Veržje. Pouk plavanja je že dokaj dobro organiziran in izvajan, medtem pa so glede pouka smučanja bili opravljeni šele nekateri uvodni koraki.

11. Izvajanje zakona o osnovni šoli

S 1. aprilom 1980 je stopil v veljavo novi Zakon o osnovni šoli, ki zasleduje nekatere nove usmeritve, predvsem na področju družbenoekonomskih odnosov, vplivu uporabnikov ter vsebinskih in organizacijskih nalog osnovnih šol.

STATISTIČNI PODATKI

Zap. št.	Š o l a :	Število		Napreduje	O s i p	Ped. kader		Podaljšan.bivanje			Celodnevna os.šola		
		učen.	oddel.	učencev %		utre-	neustre-	Št.	Št.	Napred.	Štev.	Štev.	Napr.
						zen.	zen.	Št. oddel.	Št. uč.	v %	odd.	učen.	v %
1.	Bučkovci	223	9	203 91,03	22,58	11	-	-	-	-	-	-	-
2.	Cezanjevci	220	9	218 99,09	11,54	13	2	1	21	100	-	-	-
3.	Križevci	471	18	468 99,36	3,23	20	5	1	20	100	3	51	9,608
4.	Ljutomer	766	27	741 96,74	6,93	39	2	5	101	100	-	-	-
5.	Stročja vas	234	10	230 98,29	15,63	14	2	2	29	100	-	-	-
6.	Razkrižje	186	8	185 99,46	9,52	9	3	-	-	-	4	92	100
7.	Veržje	281	16	288 98,58	36,51	19	2	1	19	100	-	-	-
S k u p a j :		2.381	97	2.322 97,52	14,58	125	16	10	190	100	7	143	98,6

OSNOVNA ŠOLA »CVETKO GOLAR« LJUTOMER

Osnovna šola s prilagojenim programom »Cvetko Golar« je letni delovni načrt realizirala, razen enega športnega dne, ki je bil namenjen pouku plavanja. Kot vzrok za to navaja šola

slabo vreme, obenem pa navajajo nekatere dodatno opravljene naloge predvsem na kulturnem področju.

Pri vzgojnoizobraževalnem delu je bil dan poseben poudarek obrambni vzgoji, vzgoji k socialističnemu patriotizmu ter

standardih za življenjske in kulturne pogoje pri zaposlovanju novih delavcev,

— na podlagi letnih potreb po kadrih, kateri morajo biti usklajeni z občinsko resolucijo in letnim planom zaposlovanja v občini, uresničevali politiko produktivnega zaposlovanja novih in že zaposlenih delavcev ter zagotovili v letu 1981 kadrovske projekcije potrebnih delavcev za naslednje srednjeročno obdobje 1986 — 1990,

— ob sodelovanju Občinske skupnosti za zaposlovanje in njene strokovne službe spremljali in analizirali izvajanje svojih planov zaposlovanja sočasno z analizo ekonomskih, tehnoloških in finančnih vidikov poslovanja v TOZD, OZD in delovnih skupnostih.

b/ V občinski skupnosti za zaposlovanje

— spremljali in analizirali uresničevanje letnega plana zaposlovanja za leto 1981 na občinski in medobčinski ravni ter spremljali letni plan zaposlovanja za leto 1982, upoštevajoč srednje in dolgoročne razvojne usmeritve,

— nadaljevali samoupravno preobrazbo zaposlovanja v smeri razvijanja samoupravnih delegatskih odnosov v občinski skupnosti za zaposlovanje ter si prizadevali, da se v letu 1981 sprejemajo spremembe in dopolnitve Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti,

— ustvarjali potrebne predpogoje za enakopravne možnosti usposabljanja in zaposlovanja invalidnih oseb in delav-

cev — povratnikov iz tujine ter si prizadevali v okviru možnosti za ustanovitev invalidske delavnice,

— prizadevali za strokovno usposabljanje in prekvalifikacijo brezposelnih oseb, predvsem za deficitarne poklice glede na aktualne kadrovske potrebe TOZD, OZD in delovnih skupnosti,

— zagotavljali sistem solidarnosti združevanja sredstev za področje socialne varnosti, priprave delavcev za zaposlitev ter rehabilitacijo invalidne populacije,

— po potrebi zagotavljali solidarnostno združevanje dodatnih sredstev v okviru regije za zagotavljanje socialne varnosti nezaposlenih delavcev, če bo v letu 1981 njih število naraščalo hitreje od predvidenih gibanj,

— nadaljevali z uvajanjem enotnega sistema zajemanja podatkov o kadrih, učencih in štipendistih, da bi omogočili uspešnejše usmerjanje mladine v izobraževanje in delo ter obveščanje združenega dela o razpoložljivih strokovnih kadrih, ki končujejo izobraževanje in iščejo zaposlitev,

— sodelovanju z drugimi nosilci usmerjanja v poklice (Občinska izobraževalna skupnost, PIS, Medobčinska gospodarska zbornica, izobraževalnimi organizacijami) vplivali na učinkovitejšo planiranje omrežja šol in opozarjali na potrebo po omejevanju vpisa v šole, ki prekoračujejo realno načrtovani obseg glede na potrebe združenega dela,

— uveljavljali bolj spodbudno kadrovske štipendiranje za razvojno najbolj prioriteten poklicne profile in temu ustrezno prilagajali tudi pogoje za podelovanje štipendij iz združenih sredstev in njihovo prehajanje v večjem obsegu na kadrovske štipendiranje.

PRIČAKOVANA GIBANJA NA PODROČJU ZAPOSLOVANJA V OBČINI LJUTOMER V OBDOBJU 1980 — 1985.

	Zposle- ni 31/12- —1980	ind. 1985 1980	Povečanje		Zaposl. 31/12- 1985
			abs.	v %	
Industrija	2.691	119,8	533	19,8	3.224
Kmetijstvo	462	102,2	10	2,2	472
Gozdarstvo	3	—	—	—	3
Vodno gospodarstvo	—	—	—	—	—
Gradbeništvo	398	165,1	259	65,1	657
Promet in zveze	161	104,3	7	4,3	168
Trgovina	347	107,2	25	7,2	372
Gostinstvo	100	114,0	14	14,0	114
Obrt in osebne storitve	151	159,6	90	59,6	241
Stanovanjsko kom. dejavn.	—	—	—	—	—
Finan. poslovne storitve	26	134,6	9	34,6	35
Gospodarstvo	4.339	121,8	947	21,8	5.286
Izobraževanje in kulture	244	131,6	77	31,6	321
Zdravstvo in soc. varst.	241	119,5	47	19,5	288
Druž. politič. SIS	976	106,8	12	6,8	188
Ne-gospodarstvo	661	120,6	136	20,6	797
ZASEBNI sektor	277	118,1	50	18,1	327
SKUPAJ:	5.277	121,5	1.133	21,5	6.410

PREGLED POTREB PO DODATNIH IN NADOMESTNIH ZAPOSLOVNIH V TOZD OBČINE LJUTOMER V LETU 1981.

Delovna organizacija	do- datne	nado- mestne	skupaj	1	2	3	4
1	2	3	4				
DES TOZD Elektro gradnje in montaže	1	1	2	Slovin Ljutomerčan TOZD Prevoznništvo	9	6	15
Tehnostroj TOZD Proizvod. vozil in				Slovin Ljutomerčan DSSS	3	2	5
kmetijske mehanizacije	18	—	18	Marles TOZD Tovarna pohištva Ljutomer	6	1	7
Tehnostroj TOZD Servis vozil in				Lesnina TOZD Mizarstvo	4	—	4
kmetijske mehanizacije	8	5	13	Konus TOZD Usnjarna Ljutomer	1	—	1
Tehnostroj DSS	5	—	5	MTT TOZD Bombažna tkalnica	—	10	10
Imgrad TOZD Prostorski montaž. elemen.	5	—	5	Mura TOZD Oblačila Ljutomer	12	27	39
Imgrad TOZD Montažni gradb. elementi	32	12	44	Križevske opekarne Boreci	12	12	24
Imgrad DSSS	8	—	8	ŽK Intes PE prodajalna	2	—	2
Slovin Ljutomerčan TOZD Simentalka	1	9	10	Mlekopromet Ljutomer	1	—	1
Slovin Ljutomerčan TOZD Močna krmila	2	2	4	Emona Commerce TOZD Agroplod	—	1	1
Slovin Ljutomerčan TOZD Les	—	2	2	Elektrovina TOZD Proizvodnja svetilk	1	3	4
Slovin Ljutomerčan TOZD Ljutomer. klet	2	3	5				
Slovin Ljutomerčan TOK Kooperacija	1	—	1	Ol industrija	140	110	250
Slovin Ljutomerčan TOZD živin. poljed.	4	6	10	Krka obrat Ljutomer (ni v seštevku) plan 30			
Slovin Ljutomerčan TOZD Vinogradništvo	2	8	10				

Skrb, da teče delo po šolah dokaj nemoteno se kaže tudi v pravočasni pripravi učiteljev na pouk (podrobni učni načrti, individualni delovni plani, dokumentacija ipd.), skrbi za ustrezno idejno naravnost življenja in dela šole, izboljšanje materialnih in kadrovskih pogojev in tudi uveljavljanje družbenega interesa.

Pedagoški vodje šol so v tem letu veliko bolj kot v preteklosti s svojo hospitacijsko dejavnostjo spremljali ob pouku še druge dejavnosti (dopolnilni pouk, prostovoljne dejavnosti, oddelčne konference), ki imajo enakovredno mesto pri realizaciji smotrov osnovne šole. Vse šole so imele organizirano družbeno, pedagoško in strokovno izobraževanje. Tekočo strokovno problematiko ter kolektivne študijske naloge so obravnavali na 81 sejah strokovnih zborov. Na večini šol so vsebine obravnav bogate in aktualne, dogovori pa konkretno obvezujoči. K nenehni strokovni rasti pedagoških delavcev so v tem letu ob programiranih akcijah zavoda SRS za šolstvo prispevali tudi občinski aktivisti, ki so opravičili svoj obstoj. Vse šole in vsi delavci so se v največji meri angažirali pri organizaciji številnih aktivnosti ob smrti predsednika SFRJ — Josipa Broza Tita. Številne komemoracije, žalne knjige, posebne izdaje šolskih glasil, spontani in pripravljeni razgovori z učenci so le nekaj, kar je izražalo resnično ljubezen do Tita.

Kljub dokaj številnim odsotnostim pedagoških delavcev med delovnim časom (porodni dopusti, sestanki . . .) so bili predpisani predmetniki in učni načrti s kvantitativnega vidika realizirani.

5. Interesne dejavnosti

V primerjavi z nekaj let nazaj ugotavljamo, da se šole vedno bolj zavedajo, da so interesne dejavnosti tiste oblike vzgojno-izobraževalnega dela ob pouku, ki odkrivajo, oblikujejo in razvijajo interese otrok ter krepijo samoupravne socialistične odnose. V te dejavnosti se je po principu svobodne izbire vključilo 2.067 učencev. Ob splošnih pregledih šol smo ugotovili, da so dejavnosti otrok vedno bolj raznolike, tudi množične in da učenci vedno bolj aktivno sodelujejo pri organizaciji dela, izbiri vsebine, izvajanju programov in vodenju. Tudi v tem letu so bile najbolj množične dejavnosti s telesnovzgojnega področja, po številu krožkov in sodelujočih pa jim sledijo dejavnosti s kulturno-umetniškega področja. Na vseh šolah je razvito in že uveljavljeno zborna petje, kar dokazuje vsakoletni nivo pevskega festivala in dramske sekcije. Dejavnost učencev je usmerjalo 176 mentorjev, od tega je bilo 38 zunanjih, kar je pomembna pridobitev v primerjavi s preteklimi leti.

Vsekakor so šole tudi v tem letu opravile pomembne naloge s področja javne in kulturne dejavnosti. Vse so sodelovale pri pripravi in izvedbah proslav ter krajevnih prireditvah. Na vseh šolah so izdajali šolska glasila, ki so jih urejali redakcijski odbori, vključevalo pa se je 5 novinarskih krožkov. V tekmovanju za bralno značko pa je sodeloval 845 učencev. V veseli šoli 1.074 učencev in v Jugoslovanskih pionirskih igrah 1.351 učencev. Posebna doživetja za učence so bila številna srečanja otrok z literarnimi ustvarjalci in udeleženci NOV. Za prizadevnost in dosežke so šole prejele 120 občinskih, 7 republiških in 15 drugih priznanj in odlikovanj. Najugodnejše pogoje za realizacijo programov prostovoljnih dejavnosti otrok imajo seveda šole, ki delajo v eni izmeni. Posebne težave glede tega so v Križevcih in Cezanjevcih, kjer ob siceršnjem pomanjkanju rekvizitov in materialov tudi ni prostorov za dejavnost otrok.

Kljub doseženim uspehom na tem področju vzgojnoizobraževalnega dela pa je potrebno opozoriti na naslednje:

- sestavina učencevega dela v interesnih dejavnostih je tudi samoupravljanje. Za to funkcijo pa bodo šole morale storiti več pri usposabljanju otrok, da ne bo ta samoupravna vloga ostala zgolj na formalnih oblikah,

- pri vključevanju zunanjih sodelavcev so še vsekakor odprte možnosti, predvsem v šolskih okoliših Bučkovec, Veržaja, Stročje vasi in Razkrižja, kjer jim je uspelo pridobiti po enega oziroma dva sodelavca,

- izmed dejavnosti s področja zadružništva je 6 šol ustanovilo le hranilništvo. Z ozirom na agrarno področje bi bilo nujno pristopiti k ustanavljanju dejavnosti s kmetijske, poljedelske ali obrtne smeri, kar bi omogočalo učinkovitejšo pripravo otrok na družbeno potrebno delo,

- dejavnosti s tehničnega področja so sicer množične,

vendar pa dokaj enostranske, prevladujejo prometni krožki, na razredni stopnji pa ročna dela. Vsled pomanjkanja kvalificiranih učiteljev tehnične vzgoje in opremljenih delavnic so pre slabše razširjene konstrukcijske, modelarske in druge zvrsti tehnike.

- pri vrednotenju in ocenjevanju interesnih dejavnosti so še vse preveč odločujoča dosežena mesta, točke, rezultati, premalo pa širši vzgojnoizobraževalni cilji dejavnosti. Strmeti bo potrebno, da bo manj tekmovalnih pa več srečanj manifestativnega ali festivalnega značaja.

6. Samoupravljanje in podružabljanje

Na večini šol so najvišji samoupravni organi sveti šol, na manjših šolah pa te naloge opravljajo zbori delavcev. V enem in drugem primeru sodelujejo delegati staršev in delegati družbene skupnosti. Vse šole so pri tem upoštevale določila, ki jih opredeljuje Zakon o osnovni šoli. Obravnavali so naloge iz določil statuta, največkrat pa materialna in kadrovska vprašanja, novo zakonodajo, organizacijo dela, programe in podobno. Iz Stročje vasi in Veržaja pa so poročali, da delegati družbene skupnosti niso bili dovolj aktivni in so se se bolj poredko udeleževali. Šole so tudi poročale, da so bili bolj delovni sveti staršev, ki so razpravljali o večini vprašanj iz življenja in dela šole (vzgojnoizobraževalna problematika, akcije, šola v naravi idr.). Delovna področja tega organa pa bi bilo vsekakor dobro razširiti še na sodelovanje pri organiziranju javnih prireditev, delovnih akcij, izdelavi šolskih glasil, športnih in obrambnih dni, razstav in tekmovanj.

Vse šole so imele programirane oblike sodelovanja s starši, ki so kot že leta nazaj individualne in skupinske. Na iniciativo šol je povsod prišlo do dokaj tesnega sodelovanja s krajevnimi skupnostmi in DPO v kraju, v Ljutomeru pa tudi OZD.

KS Kažejo že večji interes za materialne potrebe šol, skupno pripravo proslav, prireditev ter humanitarnih in očiščevalnih akcij. Vsekakor pa bo povezavo med šolo in družbenim okoljem potrebno dvigniti na višje oblike sodelovanja, da ne bo ostalo to le na kulturno umetniškem področju in eventualnih ogledih obratov.

Delovne organizacije bi naj prevzemale tudi druge obveznosti:

- proizvodna praksa učencev s čimer bi prispevale k delovni vzgoji

- v obliki patronatov za reševanje materialnih vprašanj in drugih vprašanj,

- skrb za zunanje sodelavce posameznih interesnih dejavnosti,

- razstave v proizvodnih obratih . . .

Naštete in še druge kvalitete je mogoče doseči in utrditi na osnovi skupnega programiranja: šola — KS — OZD.

To bo vsekakor močan prispevek k uresničevanju vzgoje učencev za samoupravljanje in podružabljanje vzgojnoizobraževalnega dela.

7. Svetovalno in poklicno usmerjanje na šoli

Poklicni vzgoji so šole posvečale veliko pozornost. V ta namen so imele vse šole poverjenika za poklicno usmerjanje, na nekaterih pa tudi komisije. Učenci so dobili ustrezne poklicne informacije v obliki predavanj, reklamnih gradiv, z razstavami, filmi, zbiranjem slikovnih in tekstualnih materialov, razgovori s starši, anketiranjem in drugo. Posebej so bile šole pozorne na vpise v srednje šole. Poklicna vzgoja je prisotna tudi pri pouku na razredni in predmetni stopnji primerno psihofizičnim sposobnostim učencev. Vse šole ugotavljajo, da jim je v veliko pomoč skupnost za zaposlovanje, ki prav tako ugodno ocenjuje angažiranje šol pri poklicnem usmerjanju. Vpliv združenega dela na poklicne odločitve otrok pa je še vse prešibak.

8. Celodnevna šola in podaljšano bivanje

Po principih celodnevne organizacije dela in življenja sta delali dve šoli: razredna stopnja na Razkrižju in podružnična šola v Vučji Vasi. V 7 oddelkih je bilo vključenih 143 učencev, kar znaša 6,01 % osnovnošolske mladine (v SRS 10,29 %). Učenci teh oddelkov so dosegli 98,6 % učni uspeh. Urniki na teh šolah vsebujejo vse osnovne dejavnosti: pouk, odmori, samostojno učenje, prehrano, počitek in sprostitvene ter interesne dejavnosti.

1	2	3	4
KZ Ljutomer-Križevci TOZD Mursko polje, Veržej	10	10	20
KZ Ljutomer-Križevci TZO Kmetovalec	2	9	11
KZ Ljutomer-Križevci TZO Klas, Križevci pri Ljutomeru	2	2	4
KZ Ljutomer-Križevci DSSS	2	2	4
02 Kmetijstvo	16	23	39
Komgrad Ljutomer	4	3	7
Proizvodno gradbeno podjetje	28	15	43
05 Gradbeništvo	32	18	50
PTT — pošta Ljutomer	2	3	5
PTT — pošta Križevci pri Ljutomeru	—	1	1
06 Promet in zveze	2	4	6
Trgovsko podjetje Vesna	13	17	30
Feromoto TOZD Maloprodaja-prodajalna	1	—	1
07 Trgovina	14	17	31
Obrtna zadruga Prlekija	1	1	2
09 Obrt in osebne storitve	1	1	2
Ljubljanska banka PE Ljutomer	3	—	3
11 Finančno — teh. in poslov. storitve	3	—	3
GOSPODARSTVO SKUPAJ	208	173	381
OŠ Razkrižje	3	1	4
OŠ Ljutomer	—	4	4
OŠ Križevci pri Ljutomeru	—	5	5
OŠ Cezanjevci	1	2	3
OŠ Stročja vas	2	1	3
Delavska univerza	1	—	1
12 Izobraževanje, znanost in kultura	7	13	20
PZC TOZD Zdravstveni dom	4	4	8
Socialno varstveni zavod Lukavci	1	—	1
13 Zdravstvo in socialno varstvo	5	4	9
Skupščina občine	2	1	3
IS skupščine občine	—	1	1
Delovna skupnost SIS	—	1	1
Temeljno sodišče enota Ljutomer	1	2	3
Temeljno javno tožilstvo	1	—	1
SDK ekspozitura Ljutomer	1	—	1
14 DPO, SIS	5	5	10
NEGOSPODARSTVO SKUPAJ:	17	22	39
SKUPAJ:	225	195	420

Ljutomer, februar 1981.

IZVRŠNI SVET

POROČILO

O DELU IN STANJU VZGOJNOIZOBRAŽEVALNIH ORGANIZACIJ OBČINE

LJUTOMER

V ŠOLSKEM LETU 1979/80 ZAVODA ZA ŠOLSTVO SR SLOVENIJE, ORGANIZACIJSKE ENOTE MURSKA SOBOTA

A) VZGOJNOVARSTVENE ORGANIZACIJE

1. Vzgojnoizobraževalna dejavnost

V preteklem obdobju je bil dan velik poudarek izenačevanju pogojev za vstop v šolo, zato se je vzgojna dejavnost razvijala v tri smeri in sicer:

- vzgojnovarstvena dejavnost za otroke-varovance VVO
- skrajšana priprava otrok na šolo za nezajete otroke
- druge oblike vzgojne dejavnosti za 5-letne in nezajete otroke.

a) Vzgojnovarstvena organizacija Ljutomer ter vzgojnovarstvene enote pri osnovnih šolah občine Ljutomer so v preteklem šolskem letu obsegale 33 oddelkov s 707 otroki in sicer:

VVO Ljutomer	Ljutomer	12 oddelkov	226 otrok
	Železne dveri	1 oddelok	17 otrok
OŠ Veržej	VVE Veržej	4 oddelki	75 otrok
OŠ Križevci	VVE Križevci	4 oddelki	82 otrok
	VVE Vučja vas	1 oddelok	21 otrok
OŠ Bučkovci	VVE Bučkovci	2 oddelka	50 otrok
OŠ Cezanjevci	VVE Cezanjevci	1 oddelok	25 otrok
	VVE Stara cesta	1 oddelok	25 otrok
OŠ Ljutomer	VVE Cven	2 oddelka	39 otrok
OŠ Stročja vas	VVE Stročja vas	3 oddelki	71 otrok
OŠ Razkrižje	VVE Razkrižje	2 oddelka	36 otrok
Skupaj:		33 oddelkov	707 otrok

to je 20 oddelkov pri osnovnih šolah in 13 oddelkov v VVO Ljutomer.

b) Priprava otrok na šolo

Od vseh otrok zajetih v VVO je bilo 289 otrok v starejših oddelkih odnosno v celoletni pripravi otrok na šolo. Skrajšana priprava na šolo (120 ur in več) je potekala v 3 oddelkih (Križevci, Logarovci, Stročja vas) in zajemala 35 otrok. V celi občini je bilo torej vključenih v celotno pripravo na šolo 89,1 % otrok, v skrajšano pripravo pa 10,8 % otrok.

c) Za otroke, ki niso bili vključeni v VVO so vodstva VVO in OŠ z vzgojitelji pripravili 80-urni vzgojni program za 5-letne otroke in sicer v 4 oddelkih s 65 otroki, razne občasne vzgojne dejavnosti kot so ure pravljic ali lutkovne igre ter jih vabili k praznovanju in proslavam. V take občasne oblike vzgoje je bilo zajetih 285 otrok.

Vzgojnih dejavnosti so deležni tudi predšolski otroci občine Ljutomer, ki so bili hospitalizirani v otroški bolnici v Murski Soboti (120), čeprav je to dejavnost do sedaj plačevala izključno SOV Murska Sobota.

2. Kadrovska zasedba

Vseh 33 oddelkov vodi strokovno usposobljen kader in sicer 30 vzgojiteljic ter 3 medicinske sestre. Varstveno dejavnost opravlja 6 usposobljenih varuhinj in 10 nestrokovnih varuhinj.

Delo vzgojnovarstvenega osebja strokovno usmerjata in nadzirata ravnateljica VVO Ljutomer ter pedagoški vodja pri osnovnih šolah. Status pedagoškega vodje s formalno-pravnega stališča še ni zakonito rešen.

3. Materialni stroški

Mreža vzgojnovarstvenih organizacij je dokaj razvita, saj enakomerno pokriva področje cele občine, razen Logarovec ter premajhnih kapacitet v mestu Ljutomer in Križevcih. Z novim VVO Stročja vas bodo prostorski pogoji za vzgojnovarstveno dejavnost dokaj dobri in sodobni, ostaja pa še odprto vprašanje opremljenosti in založenosti s sodobnim didaktičnim materialom, otroško in strokovno literaturo ter opremljenost igrišč.

4. Vzgojnoizobraževalno delo

Preteklo obdobje označujemo kot uvaljalno obdobje za Vzgojni program, ki je izšel januarja 1980. S tem so dane vsebinske smernice ter postavljeni vzgojnoizobraževalni smotri za delo s predšolskimi otroci v vseh oblikah usmerjene vzgoje ter za vse starostne stopnje. Realizacijo Vzgojnega programa pogojuje le intenzivno strokovno izpopolnjevanje pedagoškega kadra, ki je bilo naslednje:

- 2 seminarja za vzgojiteljice — uvajanje vzgojnega programa
- 4 konference za isto temo
- 2 aktivna za vse vzgojiteljice posameznih starostnih stopenj
- 2 sestanka vodstvenega kadra VVO.

Prav tako je imel vzgojnovarstveni kader še druge oblike internega strokovnega usposabljanja od hospitacij do individualnega svetovanja. Z vzgojnim programom postavljeni

vzgojnovarstveni smotri so bili v globali doseženi, potrebno pa bo še nadalje skrbeti za kvalitetno pedagoško rast vzgojnovarstvenega kadra, predvsem vzgojiteljic pri osnovnih šolah.

Meseca februarja 1980 je izšel tudi nov Zakon za vzgojo in varstvo predšolskih otrok, ki celoviteje ter posodobljeno določa organizacijo in vzgojno dejavnost VVO.

Vzporedno z zakonom so izšli in še izhajajo tudi pripadajoči izvršilni predpisi, kar nalaga vsem samoupravnim interesnim skupnostim, svetom staršev in delavcev VVO skrb za uskladitev dejanskega stanja z novimi zakonitimi določili.

V luči novega zakona dobivajo sveti staršev in DPO ter TOZD odgovornejše naloge pri ustvarjanju pogojev za realizacijo družbeno postavljenih vzgojnovarstvenih smotrov, tako pri načrtovanju dejavnosti za vse predšolske otroke v občini kot tudi pri načrtovanju dejavnosti za vse predšolske otroke v občini kot tudi pri realizaciji delovnih programov posameznih VVO.

Samo s prizadevanji za dosledno realizacijo smotrov vzgojnega programa ter določil Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok se lahko zagotovi ob dosedanjem obsegu tudi zadovoljiva strokovna kvaliteta, podružbljenost vzgojnovarstvene dejavnosti in enakomerna skrb za vzgojo vseh predšolskih otrok v občini.

B) OSNOVNE ŠOLE

Delo in življenje osnovnih šol so v šolskem letu 1979/80 spremljale nekatera strokovna in politična stališča, ki so naravnale vzgojnoizobraževalno delo: elementi prometne, poklicne in zdravstvene vzgoje, negovanje in razvijanje revolucionarnih tradicij NOB, vzgoja za humane odnose med ljudmi s poudarkom na odnose med spoloma, naloge šole na področju družbene samozastite in SLO ter začetni koraki v smeri vzgoje otrok za koristno izrabo prostega časa. Ob uresničevanju družbenih vzgojnoizobraževalnih smotrov, ki jih opredeljujejo skupščinski dokumenti in resolucije kongresov ZKS in ZKJ, so to le nekateri elementi, ki so morali imeti usmerjevalno funkcijo v strokovnih, pa tudi samoupravnih organih šole.

1. Programiranje dela in realizacija delovnih programov šol

Na vseh šolah je vzgojnoizobraževalno in drugo delo potekalo po letnih delovnih načrtih, ki so jih obravnavali in sprejemali sveti šol, oz. zbori delavcev. Do 15. oktobra 1979 so jih šole poslale pedagoški službi, ki jih je ob splošnih pregledih analizirala in ocenila. Večina delovnih programov obsega delovne pogoje, delo samoupravnih organov šole, delo strokovnih in posvetovalnih organov, problematiko vzgoje in pouka (organizacija dela, učni načrti, dopolnilni in dodatni pouk...), organizacije učencev, hospitacijsko dejavnost, delo s starši, zdravstveno varstvo in prehrano učencev, naloge na področju ljudske obrambe in samozastite, stabilizacijska prizadevanja, povezanost z okoljem, delo družbenopolitičnih organizacij ter šolski kolendar. Iz obravnave o realizaciji delovnih planov sledi, da so programirane naloge v večini primerov uresničene. V Bučkovcih niso v celoti realizirali programirane hospitacijske dejavnosti. V Križevcih imajo že ves čas težave pri realizaciji programov prostovoljnih dejavnosti, ki izhajajo iz občutnega pomanjkanja prostora.

Na šoli v občinskem središču niso v celoti realizirali predvidene nabave učne tehnologije, nalog na področju knjižničarstva in socialne problematike ter programov pouka telesne vzgoje. Razlogi so v pomanjkanju sredstev in prostora.

V Stročji vasi niso v celoti uresničili nalog s področja interesnih dejavnosti otrok, ker jim ni uspelo pridobiti predvidenih zunanjih mentorjev. Sicer pa so šole namenile posebno pozornost urejanju pogojev dela in izobraževanju pedagoških delavcev (Bučkovci, Ljutomer), samoupravi otrok in uvajanju sodobnih oblik dela (Cezanjevci, Ljutomer) povezavi šole z družbenim okoljem in vzgojnoizobraževalne naloge šole v naravi (Ljutomer), jezikovni kulturi in ekološki vzgoji (Stročja vas), elementom COŠ (Razkrižje) ter interesnim dejavnostim otrok in oddelčnim konferencam (Veržej).

Letni delovni načrti so zagotavljali uresničevanje temeljnih vzgojnoizobraževalnih smotrov. Šole pa bodo morale še bolj težiti k večji konkretizaciji in izpopolnitvi nalog v smislu kdo, kaj, kako in do kdaj.

Ta pripomba velja tako za delo samoupravnih kot strokovnih teles na šoli, pa tudi individualnih nalog delavcev šole. Podru-

žabljanje pomeni tudi skupno načrtovanje vzgojnoizobraževalnega dela v šoli, krajevni skupnosti in temeljni organizaciji združenega dela ter vključevanje družbenih organizacij in društev v delovni načrt šole. Neposredno menjava dela je namreč potrebno razumeti nekoliko širše, tudi tako, da OZD opredelijo v delih in nalogah svojih kadrov mentorstvo pri razvoju tehnične vzgoje, telesnolokalne dejavnosti, kulturne vzgoje in razvijanju raziskovalne vedoželjnosti učencev v osnovnih šolah. Pri bodočem programiranju dela bodo šole morale ta družbeno verificirana stališča dosledno upoštevati in uveljavljati v vzgojnoizobraževalni praksi.

2. Materialni pogoji in vlaganja

Ob pomanjkanju osnovnega prostora ostaja še naprej problem pomanjkanja telovadnice, tehničnih delavnic in nekaterih specialnih učilnic.

Plan manjših vlaganj so uresničili v Bučkovcih (centralna kurjava), Cezanjevcih (pogoji za tehnično vzgojo in oprema za učilnico), v Križevcih (pogoji za oddelek podaljšanega bivanja), v Vučji vasi (asfaltiranje površin), v Ljutomeru (združitev sredstev za igrišča pri osnovni šoli Ivan Cankar), na Cvenu (centralna kurjava), v Stročji vasi (napeljava centralne kurjave v paviljonskem delu štirirazrednice), v Veržeu (pogoji za pouk tehnične vzgoje). Standard pogojev za uresničevanje vzgojnoizobraževalnih nalog se iz leta v leto izboljšuje, prepočasi pa se realizirajo programi nabave učil, pripomočkov in izobraževalne tehnologije.

3. Kadrovska politika

V šolskem letu 1979/80 je delalo na osnovnih šolah 141 pedagoških delavcev, kar je za 14 več kot leta prej. Predpisanih pogojev za delo ni imelo 16 pedagoških delavcev ali 11,3 %. Pri nadaljnjem izvanju štipendijske politike bi bilo potrebno upoštevati pomanjkanje učiteljev za nekatere predmetne skupine, zlasti za tehnično, glasbeno in likovno vzgojo ter gospodinjstvo.

4. Vzgojnoizobraževalni uspehi in problemi

Osnovno šolo je obiskovalo 2.381 osnovnošolcev, kar je za 21 učencev več kot leto prej. Število otrok po šolah je več ali manj na nivoju prejšnjih let, rahlo upadanje je opaziti v Bučkovcih, višanje pa v mestni šoli. Učenci so bili razporejeni v 97 oddelkih, to je en oddelek več kot v šolskem letu 1978/79. V občini sta dva kombinirana oddelka, ki pa ne predstavljata posebnega pedagoškega problema. Učni uspeh znaša 97,52 % in je za 0,62 % nižji kot prejšnje šolsko leto.

Iz leta v leto je več dopolnilnega pouka, ki je tudi bolje organiziran. Iz poročil šol je razvidno, da ga je bilo 3.686 ur, posvečen pa je bil odpravi vrzeli pri znanju slovenskega jezika, matematike in tujega jezika. Skrb za posebne in nadarjene pa razen individualizacije in diferenciacije še vedno ne najde svojega pravega mesta v vzgojnoizobraževalni praksi, saj konkretno število opravljenih ur tega pouka (61) navaja le šola Ljutomer. V tem letu so bili 3 primeri akceleracije, v Cezanjevcih (1) in Bučkovcih (2).

Najnižji uspeh je bil dosežen na osnovni šoli Bučkovci (91,03 %), najvišji pa na osnovni šoli Razkrižje (99,46 %). Za ostale šole je višina učnega uspeha razvidna iz priložene tabele.

Letošnji osip znaša 14,58 %. Osip se spreminja in v povprečju ne presega 15 %. Na nekoliko višji odstotek osipanih v primerjavi z ostalimi pomurskimi občinami vpliva osip OŠ Veržej (36,51 %), ki ga povečujejo gojenci vzgojnoizobraževalnega zavoda. Ob Veržeu je ta že kot nekaj let nazaj visok tudi na OŠ Bučkovci (22,58 %), (dokaj živa socialna problematika je edina šola brez oddelka podaljšanega...), medtem pa je že nakj časa najnižji na OŠ Križevci (3,23 %). Vsekakor pa osip ne more biti edini pravi pokazatelj uspešnosti učnovzgojnega dela na šoli. Pri večini učencev je prisotna želja, da bi uspešno končali osnovno šolo (v glavnem 8. razred).

Letos je bilo 33 teh učencev in vsi so uspešno končali razrede. Število negativnih ocen se iz leta v leto spreminja. V šolskem letu 1988/78 jih je bilo 171, leto za tem pa 124, v obravnavanem šolskem letu pa jih je bilo 133. Pri slovenskem jeziku je število teh na nivoju iz leta prej (37), za 19 pa jih je več pri matematiki in za 6 več pri tujem jeziku. Gibanje negativnih ocen sicer ni zaskrbljujoče, je pa vsekakor prav, da so strokovni zbori na ta pojav neprestano pozorni.

tedenski koledar

SOBOTA, 7. marec — Felicita NEDELJA, 8. marec — Dan žena
PONEDELJEK, 9. marec — Frančiška
TOREK, 10. marec — Makarij

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
8. marca ob 16. in 19. uri ameriški barvni kinemaskopski film: APOKALIPSA DANES“;
9. marca ob 18. in 20. uri domači barvni vstavistijski film: „SKRIVNOST NIKOLE TESLE“;
10. marca ob 18. in 20. uri italijanski barvni vstavistijski film: „PRIPRAVNA“; Ogled filma mladini do 16. leta ni dovoljen.

ČRENŠOVCI
7. in 8. marca barvni film: „VOHUN, KI ME JE LJUBIL“.

GORNJA RADGONA

7. marca ob 19. uri angleški film: „SMRT NA NILU“;
8. marca ob 9.30 uri „MUPPETI GREDO V HOLLYWOOD“ in ob 17. uri „SMRT NA NILU“.

prodam

KRAVO, staro 6 let, 5 mesecev brejo, prodam. Lončarovi 27. M—700
STISKALNICO ZA SENO „KODEL“, v odličnem stanju, prodam. Kranjec, Horiza-Ložič. M—701
PRIKOLICO ZA ŽIVINO PRODAM. Naslov v upravi lista. M—702
NOV LADO, neregistrirano, prodam. Telefon dopoldne: 21-670 M—703
16 AROV GOZDA, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M—704
SLADKO SENO — večjo količino, 80 l bojer za kopalnico, trajnogorečo peč in vhodna vrata, skoraj nova, po ugodni ceni prodam. Vanča vas 46, p. Tišina. M—705
FIAT 1300, letnik 1976 in audi 80, prodam. Moravci 53. M—706
KRAVO, staro 5 let, 6 mesecev brejo, prodam. Ludvik Vratar, Berkovi 3, p. Prosenjakovi. M—707
TOVORNI AVTO MERCEDES, tip LK 323, kiper, registriran do konca avgusta, prodam. Telefon 069 72-512. M—709
KRAVO, staro 7 let, 8 mesecev brejo, prodam. Šalamenci 9. M—710
STAREJŠO HIŠO z nekaj zemlje (novo gradbeno dovoljenje) in več parcel za vikende, prodam. Šalamenci 9. M—711
TRAKTOR STEYR 180 prodam. Domanjševci 74. M—712
TRAKTOR FERGUSON 35 prodam. Šalamenci 58. M—713
KOSO ZA TRAKTOR FERGUSON PRODAM. Martinec, Rakičan 82/A. M—714
POHIŠTVO SPALNICE PRODAM. Benko, Ul. 17. oktobra 11, M. Sobota, M—717
HRASTOVE PLOHE (cca 1.5 m²), prodam. Mladinska 58, Murska Sobota. M—719
ZASTAVO 101 KOMFORT, letnik 1980 in LADO 1600 — novo, neregistrirano, prodam. Jože Hartman, Mladinsko naselje n. h., Beltinci. M—720
TRAKTOR LINDNER 30 KS s koso, prodam. Vadarci 19, p. Bodonci. M—721
PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE, prodam. Krog 32. M—722
RENAULT 4, letnik 1974, v dobrem stanju, prodam. Ivan Prša, Bratovci, p. Beltinci. M—723
TRAKTOR FIAT, pogon 4 kolesa, s čelnim nakladalcom, prodam. Štefan Hubert, Nuskova 50, p. Rogoševci. M—724

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Štefan Sobočan, Janko Stojnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelk, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Od 1. 1. 1980 izhaja Vestnik kot poltednik ob torkih in petkih — Cena posamezne številke 4 dinarje. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

KVALITETNO SENO (1000 kg), prodam. Dokležovje 3, p. Beltinci. M—725
SENO — po ugodni ceni, prodam. Alojz Škodnik, Petanjci 62, p. Tišina. M—726
NOVO FREZO (1 m) za traktor, prodam. Ernest Kodila, Sebeborci 55, p. Martjanci. M—727
AMI, starejši letnik, z dobrim motorjem in JAWO 350, letnik 1978, vozen, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M—730
OPEL REKORD, letnik 1972, prodam. Veščica 50, telefon 22-154. M—731
ŠKODO 1000 MB, letnik 65, z rezervnimi deli, prodam. Ivan Oslaj, Filovci 22, p. Bogojina. M—732
ZASTAVO 101 PRODAM. Maučec, Gančani 123. M—733
MERCEDES 113, kiper, generalno popravljen, prodam. Makovec, Krašči 42, p. Cankova. M—735
PEUGEOT 304, ohranjen, dobro vzdrževan, garažiran, ugodno prodam. Telefon 23-003. M—736
OPEL REKORD, letnik 65, registrirano za leto 81, prodam. Ogled po 15. uri: Naselje Ljudske pravice 44, Murska Sobota. M—RK
VINOGRAD (12 arov) blizu Lendave z inventarjem in kletjo, prodam. Naslov na upravi Vestnika v M. Soboti in v Lendavi. Le-37
ZASTAVO 101, registrirano do novembra, ugodno prodam. Cena 44.000 din. Franc Stajanko, Ormoška 17, Ljutomer. Vi-76
TELICO, kontrola A, prodam. Kamovci 12. Le-38
DIANO 6, letnik 1979, ugodno prodam. Informacije po telefonu od 18. do 20. ure: 74-306. Vi-72
MOTORNO ŽAGO «TOMOS» PRODAM. Stanko Srša, Banovci 1, p. Veržej. Vi-73
ZASTAVO 101, letnik 1975, v dobrem stanju, prodam. Bučkovci 26/A. Vi-77

GOZD (cca 70 arov), iglavci, hrast in bukev, pri občinski cesti v Gornjih Ivanjih, prodam. Tišina 23. M—737
OTROŠKO STAJICO prodam. Slavica Šijanec, Staneta Rozmana 4, Murska Sobota. Informacije popoldne. M—738
SEJALNIK ZA KORUZO (4-redno), prodam. Štefan Cigut, Noršinci 62, p. Martjanci. M—739
DVE OTROŠKI POSTELJICI PRODAM. Temlinova 9, Murska Sobota. M—742
POHIŠTVO OTROŠKE SOBE — ugodno prodam. Kerčmar, Staneta Rozmana 6, prtiličje 2. M—744
FIAT 750, letnik 1974, dobro ohranjeni, naprodaj. Ogled: betonarna, Bakovska cesta, od 9. do 15. ure, popoldne pa Kous, Grajska 20, Murska Sobota. M—745
OPEL KADET, letnik 1974, dobro ohranjen, prodam. Vinko Domjan, Z. Velnarja 12, M. Sobota. M—656
BARVNI TELEVIZOR GORENJE SELEKTOMATIC — prodam. Naslov v upravi lista. M—665
FORD ESKORD, bele barve, letnik 1977, garažiran, v odličnem stanju, prodam. Tropovci 68. M—665
TRAKTOR STEYR 180 A, 30 KS, generalno popravljen, prodam. Vadarci 27. M—748
LADIJSKI POD ZA OSTREŠJE STANOVANJSKE HIŠE (cca 50 k. v. m.), prodam. Naslov na upravi lista. M—749
CISTERNO ZA OLJE (6700 l), 3 x 1,5 x 1,5 m, kovinska, prodam. Štefan Györek, Murski Črnci 45/A, p. Tišina. M—751
VINOGRAD pred Sv. Trojico, prodam. Lepa sončna lega in asfaltirana cesta do vinograda. Jože Horvat, Radmožanci 83, p. Dobrovnik. Le-30
ZASTAVO 101, letnik 1974, prodam. Cena 50.000 din. Filovci 83. M—729

Dragemu možu in očku JOZETU ROGANU iz Sotine, za dvojni praznik iskrene čestitke z željo, da bi praznoval še velikokrat v krogu svojih najdražjih — žena Jožica, hčerka Nataša in sin Oliver.

Vsem ženam in dekletom prodajalne »Borovo« M. Sobota, iskrene čestitke ob DNEVU ŽENA, moškemu osebju lep pozdrav, vsem pa lepa zahvala za dober in hvale vreden odnos do svojih vajencev. Renata.

Obveščamo vse simpatizerje fudbalskega kluba Partizan iz Beograda, da se lahko vključite v prostorih Špedtransa, Lendavska 18, Murska Sobota, telefon 21-984 ali 21-408, vsak dan od 6. do 15. ure.

OSEBNA AVTOMOBILA LADO STANDART in R4 prodam. Naslov na upravi lista ali telefon 71-028 (popoldan). M—687

kupim

HIŠO v Murski Soboti kupim. Naslov v upravi lista. M—715
TRAKTOR STEYR 188 ali ferguson 35, kupim. Naslov v upravi lista. M—718
TRAKTOR STEYR 18 KS s koso, kupim. Ciril Gerič, Gornja Bistrica 56, telefon popoldne 70-022. M—740
MOTORNO KOLO ZNAMKE BMW, kupim. Nemec Rene, Kančevci 33. M—743
BREJO KOŽO KUPIM, Naslov v upravi lista. M—OP

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA OSNOVNE ŠOLE TIŠINA RAZPISUJE PROSTA DELA IN NALOGE

čistilca-lke

za nedoločen čas.

Trimesečno poskusno delo.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa.

Aeroklub Murska Sobota objavlja javno dražbo za prodajo buldožerja, v nevoznom stanju. Izključna cena 40.000 din ter prodajo terenkega vozila GAS, v nevoznom stanju, izključna cena 12.000 din.

Ogled je možen vsak dan na letališču.

Javna licitacija bo v nedeljo, 8. marca 1981 ob 10. uri na letališču.

sobe

SOSTANOVALCA v centru Radenc, iščem. Informacije: telefon 73-138. M—616
ENOSOBNO STANOVANJE v Ljutomeru ali okolici, iščem. Naslov v upravi lista. M—74
SAMSKO, OPREMLJENO SOBO, oddam. Vegova 13, Murska Sobota. M—708
NEOPREMLJENO SOBO in kuhinjo, s posebnim vhodom, oddam. Naslov v upravi lista. M—728

razno

Denarnico z dokumenti sem izgubil 2. marca od gostilne Central do avtobusne postaje. Poštenega najditelja prosim, da mi najdeno vrne. Stanislav Gruškovnjak, D. Bistrica 160, p. Črenšovci. M—741
OTROKA sprejem v varstvo. Majda Kurbus, Trate — novi blok 2, srednji vhod, stanovanje 16, Gornja Radgona, telefon 74-815. M—JK

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Janez Toplak

upokojenec iz Turnišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem, ki ste dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Lepa hvala g. župniku za pogrebni obred, pevskega zboroma za odpete žalostinke in Jožetu Dravcu za poslovilne besede ob odprtem grobu. Iskrena hvala dr. Perkiču in vsem medicinskemu in strežnemu osebju pljučnega oddelka soboške bolnice, posebno dr. Zadravcu za lajšanje bolečin v času bolezni na domu.
Turnišče, 22. II. 81

Žalujoči: žena Ana, sin Štefan, hčerki Marija in Barica z družinami, bratje in sestra ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 61. letu starosti je zahrbtna bolezen iztrgala iz naše sredine dragega moža, očeta in starega očeta

Ludvika Kučana

iz Križevca v Prekmurju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga obiskovali v času bolezni in ga pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Lepa zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom tov. Kuronju in Romani Sabaty za poslovilne besede. Posebna zahvala kolektivoma Pletilstvo Prosenjakovi in Certus M. Sobota.

Žalujoči: žena Jolanka, sin Ludvik, sin Štefan z ženo Majdo in sinom Robertom, sestra Rozika, sestra Olga z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube žene, mame, stare mame in sestre

Emilije Kuzmič

iz Jurija

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in s cvetjem zasuli njen grob. Iskrena hvala tudi Mileninim sošolcem in razredničarki Saganovi za izraženo sožalje in darovano cvetje. Posebna zahvala velja dr. Kurtu Sonnenscheinu za dolgoletno zdravljenje. Prisrčna hvala tudi duhovniku za lepo opravljeni pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in godbi iz Bakovec.

Žalujoči: mož Franc, sinova Marjan in Franc ter hčerka Emilija z družinami, vnukinja Mileha in Slavko, brat Karel in sestra Gizela

Kolo napredka v rokah gasilcev

Prav spricho razgibane preteklosti se tako čisto vračamo med prebivalce Apaške doline. V pisanju namreč. Radi bi dognali, kaj se je v zadnjih nekaj letih spremenilo v tem delu gornjeradgonske občine, pa ne le navzven, temveč predvsem v miselnosti, željah in hotenjih. Da ne bo nespornost — delovni ljudje in občani so tod že marsikaj postorili in ravno na to želimo opozoriti. Tokrat smo izbrali Lutverce. Med devetimi vasi, kolikor jih združuje krajevna skupnost Apače — Apače, Črnci, Lešanje, Lutverci, Mahovci, Nasova, Plitvica, Segovci in Žepovci — sodijo Lutverci v nekaj nad 60 gospodinjstvi in okrog 300 prebivalci med srednje velike. Gasilski dom sredi vasi, obrtnik in nemara še kaj, in to je skoraj vse. Vsaj kar zadeva značilnosti. Zapisali smo skoraj, kajti če se pogledamo v probleme in uspehe vaščanov, terja to nekaj več časa in prostora.

NI VODOVODA, NE KANALIZACIJE

Obiskovalca najprej zboledejo v oči kotanjaste, na pol gramozirane vaške ceste, razen seveda tiste, ki se kot kača vije po Apaški dolini in je bila že pred leti asfaltrana. Odcep od Plitvice do Lutverc kar kriči po gramozu in utrditvi. In še bi lahko našli kakšen spotakljiv primer.

Vaščani bi seveda želeli asfalt, a kaj, ko se jim račun ne izide. Tudi sredstev iz sprejetega referendumskega programa bo bolj malo kaniilo. Vrh tega jih tare problematika vodovoda in kanalizacije, ki ju v Lutvercih še vedno nimajo. »Glavna žila je sicer potegnjena iz Apače, toda zmanjkalo je cevi za vodovodno omrežje.« pojasnjuje svoje zadrege vaščani Lutverc. Lahko se zgolj tolažijo, da jim bo v tem srednjeročnem obdobju vendarle uspelo urediti oboje.

»Nekdaj smo imeli pri nas trgovino. Če je bilo treba,

smo vsi poprijeli. Nihče ni spraševal, nihče dvomil, da ne bi dosegli, kar smo si zadali. Mladih moči ni manjkalo. Danes trgovine ni več. Ostala je le še gostilna. Tudi zgrabimo, kadar se pokaže potreba. Navzlic temu se nekako ne moremo najti.

Vsakdo gleda bolj zase, kar je po svoje razumljivo. Obremenjen je s problemi na delovnem mestu — večina domačinov nas je zaposlenih v organizacijah združenega dela v bližnji Gornji Radgoni — čakajo ga skrbi doma in tako le malo časa ostane za reševanje vaške oziroma krajevne problematike. No, treba pa je vsekakor poudariti, da, ko gre zares, nihče ne stoji ob strani.« so nam zagotovili v vasi.

ŽELJA VELIKO, SPODBUD MALO

Če kdo, potem so nesporno gasilci tisti, ki v Lutvercih drže v rokah kolo napredka.

Gasilsko društvo je namreč tisto, ki aktivno deluje ne le po družbenopolitični, temveč tudi društveni in nenazadnje kulturniški plati. So torej v najboljšem pomenu te besede nosilci napredka, združujejo pa stare in mlade. Slednjim to pride zelo prav, saj jim dosedaj še ni uspelo, da bi se organizirali in na ta način strnili svoje vrste v mladinsko organizacijo.

»Pred kakimi šestimi leti se je v tem delu Apaške doline marsikaj dogajalo. Imeli smo urejeno kulturno dvorano in prirejali številne kulturno-zabavne prireditve. Za tako živahen utrip vasi gre zahvala socialistični zvezi in njenem vaškem odboru. Z leti so se stvari spremenile in prvotna zagretost je kar nekam uplahnila. Tako kot je zob časa načel hram kulture, je načel tudi vnemost in prizadevnost.

Le gasilci niso zgubili volje in poguma, prej nasprotno. Vzele so vajeti v svoje roke in kljub razdrapani dvorani, kjer se zbira, ob vsakem

Gasilski dom resda sameva, a le na sliki, kajti prav tu je središče družbeno-političnega in društvenega delovanja vaščanov Lutverc v Apaški dolini.

večjem prazniku ali spominski obletnici pripravijo proslavo.« smo lahko slišali.

»Saj bi tudi vsi ostali v vaški skupnosti bolj poprijeli za delo. Želja je namreč nekoliko, manjka le spodbud, ki bi morale priti ne le iz apaške krajevne skupnosti, temveč kdaj pa kdaj tudi širše družbeno-politične skupnosti.« razmišljajo v Lutvercih. In treba je priznati, da imajo kar prav. Če jim že pri materialnih problemih ni mogoče

»od zunaj« priskočiti na pomoč, jim lahko vsaj pri organizacijskih in jasno da tudi ostalih, spremljajočih. Bilo bi to vsaj moralno zadoščenje.

To še toliko bolj, ker doslej menda ni bilo zbora občanov, ki ne bi bil dobro obiskan.

Torej dokaz več, da je mogoče na vaščane Lutverc v Apaški dolini računati ob vsakem času in v vsakršnih razmerah.

Branko Žunec.

V TEDNU BOJA PROTI RAKU

Občni zbor in seminar društva

Jutri se bo na občnem zboru sestalo pomursko društvo za boj proti raku. Člani in vsi ostali vabljeni, ki kakorkoli sodelujejo z društvom, bodo pregledali dosedanje delo in razrešili staro ter izvolili novo vodstvo. Oblikovali bodo tudi predlog programa dela društva za naslednje obdobje.

Po občnem zboru bodo predavanja o raku. Sestavljena iz naslednjih tem:

1. dr. Bojan Pirce: Onkologija na splošno
2. dr. Vera Pompe-Kirn: Rak v številkah
3. dr. Jurij Lindtner: Rak dojke
4. doc. dr. Andrej Kocijan: Ginekološki rak
5. doc. dr. Miha Debevc: Rak na pljučih
6. prof. dr. Franc Lukič: Rak prebavil
7. dr. Marija Vegelj-Pirc: Rehabilitacija v onkologiji

Gre za sodobno tematiko in bi bilo prav, da se seminarja udeležijo vsi tisti delavci, ki se ukvarjajo z zdravstvenim ali socialnim varstvom delavcev v organizacijah združenega dela.

—bž—

OBISK PRI NAJSTAREJŠIH PACIENTKAH NA OČESNEM ODDELKU V M. SOBOTI

Zdravje je naše največje bogastvo

Žal je to ugotovitev, ki se je ne zavedamo dovolj resno vselej in povsod, ko bi to bilo potrebno in koristno. Pa ne vsi, bi rekli nekateri, ki doživijo lepo starost. S tem razmišljanjem smo se tudi podali na obisk k najstarejšim pacientkam na očesni oddelku soboške bolnišnice. Pogovarjali smo se s 97-letno Barbaro Baligač iz Lipovec in 93-letno Terezijo Šijanec iz Čakove pri Vidmu ob Ščavnici. Zanimalo nas je, kako se počutita po uspešni operaciji oziroma zdravljenju. Čeprav se nista povsem okrevale, sta obe izražali izredno zadovoljstvo nad zdravljenjem, gostoljubnostjo in prizadevnostjo zdravstvenih delavcev na očesnem oddelku, zadovoljstvo nad uspešnim zdravljenjem pa se bilo mogoče razbrati tudi na obrazu vodje oddelka dr. Lei Talanyi-Pfeifer, saj je bila Barbara Baligač najstarejša pacientka, ki so jo doslej operirali na oddelku. Sicer pa sta nam obe naši sogovornici dovolj jasno izrazili željo, ki smo jo zapisali v naslovu, ozdraveti in živeti čim dlje.

BARBARA BALIGAČ — ZADOVOLJNA SEM, KER ZOPET VIDIM

Najstarejša bolnica na očesnem oddelku soboške

bolnišnice Barbara Baligač iz Lipovec je bila povsem slepa zaradi tako imenovane sive ali starostne mreže.

Otrok ni imela, že 37 let pa je vdova. Razgrnila nam je svoje težko življenje, saj pravi, da je prve čevlje in nogavice dobila, ko se je poročila. Velikokrat pa tudi kruha ni bilo. Dobro se spominja dogodkov iz prve in druge svetovne vojne, kakor tudi osvoboditve. Popolnoma slepa je postala pred dobrim mesecem, medtem ko na eno oko ni videla že več let. Za operacijo se je odločila na predlog

dr. Jožeta Zadravca iz Beltinec. Je med redkimi, ki jih operirajo na obe očesi. Sedaj je zadovoljna in hvaležna vsem, ki so ji pomagali, da je zopet zagledala svetlobo tega sveta. S tem pa se ji je tudi izpolnila njena največja želja. »Veste, nikoli si nisem mislila, da bom dočkala 30 let. Zdaj pa vidite, kako lepo starost sem dočkala in nazadnje se mi je še izpolnila želja, da vidim.« nam je za slovo povedala naša sogovornica.

TEREZIJA ŠIJANEC — NI HUIŠE BOLEZNI KOT JE SLEPOTA

Druga pacientka, ki smo jo obiskali Terezija Šijanec iz Čakove pri Vidmu ob Ščavnici pravi, da je stara 93 let in štiri mesece. Imela je samo eno hčerko, ki jih zdaj že ima 62 let, vendar je ne more obiskati, ker je bolna.

Mož ji je umrl pred 46 leti. Sedaj ima 8 vnukov in 16 pravnukov. Ti pa jo tudi redno obiskujejo, česar je zelo vesela. Že štiri leta je priklenjena na bolniško posteljo, ker jo je začela boleti noga, da ni mogla hoditi.

Izredno veliko je brala saj pravi, da ima naročenih kar šest časopisov, revij, med njimi tudi skrbno prebira Vestnik. Veliko je prebrala

tudi knjig. Pred štirimi leti, torej preden je morala v posteljo, jo je po očesu udarila veja, zaradi česar je oslepela. Pred dobrimi dvema tednoma pa jo je začelo boleti in otekati še drugo oko. Na pobudo domačih se je odločila za bolnišnico. Zdravljenje poteka uspešno, saj ne čuti več bolečin, vid pa se ji zboljšuje. Pravi, da ni huiše bolezni, kot je slepota.

Feri Maučec

Planika Turnišče osvaja tuje tržišče

Eden izmed tistih kolektivov, ki se lahko pohvalijo z dobrim poslovanjem v lanskem letu, je prav gotovo Planika iz Turnišča. Gre za temeljno organizacijo združenega dela, ki gre s svojimi prizadevanji po čimvečjem izvozu nenehno naprej. O tem smo se pogovarjali z direktorjem Jožetom Kolaricem, ki je povedal, da je Planika lani na tuje tržišče (izvažajo na skoraj vse kontinente) poslala kar 80 odstotkov proizvodnje in je tako pridobila 9 milijonov 134 tisoč 917 dolarjev. S svojo izvozno usmeritvijo je ta sicer mlad kolektiv, vendar pa s dolgoletno tradicijo (v Turnišču so že od nekaj čevljarji doma) precej pripomogel k primernim učinkom naših izvoznih prizadevanj in s tem k ustvarjanju trdne valute. Devize so nam pač potrebne ne le za odplačevanje naših deviznih dolgov v tujini, ampak tudi za nakup vrste reprodukcijskih materialov. Precej tega iz uvoza jemlje tudi turniška Planika, zlasti usnje, lepila, devize pa rabi tudi za nakup strojev, vendar s tem ni rečeno, da potroši vsa devizna sredstva sama. Nikakor! Na temelju samoupravnega sporazuma odstopa precej deviznih pravic nekaterim domačim dobaviteljem surovin, prav tako devizna sredstva, v določenem odstotku seveda, odstopa samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino, kajti tudi delavci Planike se zavedajo, da so pravice do koriščenja deviz potrebne tudi drugim. V prejšnjih dneh smo na primer veliko slišali tarnati kmetijce, ki ne morejo uvoziti umetnih gnojil, ker nimajo trdne valute.

Da je Planika iz Turnišča začela osvajati tuje tržišče, se ni zgodilo kar čez noč, ampak je to uspeh rezultat načrtnega dela. Vse kaže, da kupci veliko dajo na blagovno znamko, turniška Planika večino svojih izdelkov pošilja na tuje pod oznako »adidas«. Tega zvenecnega imena, ki pritegne kupca po svetu kjersibodi, pa seveda ni bilo lahko dobiti, še manj pa obdržati; zahtevalo je dobro organizacijo dela, kvaliteto, modnost izdelkov in seveda pristopno ceno. Navedli smo le nekatere pogoje. In ker delavci Planike vsem tem zahtevam sledijo oziroma jih izpolnjujejo, gre obutev dobro v prodajo. Seveda ne prodajajo direktno, ampak posredno preko prodajne službe Planike Kranj. Kranjska delovna skupnost skupnih služb opravlja za Turnišče tudi vrsto drugih opravil, za kar seveda Turniščani odštejejo lepo vsoto denarja, ampak ni

jim žal, saj so z delom DSSS zadovoljni. Ob obisku v Planiki smo se lahko na lastne oči prepričali, da tako imenovanih »režijcev« skorajda ni. So pač spoznali, da koder sežejo meje v zaposlovanju v »neproduktivnih« mestih. O tem imajo grenke izkušnje iz preteklosti, ko so prejšnja vodstva izvajala razne »eksperimente« z osamosvajanjem obrata (npr. v šestdesetih letih so tovarno poimenovali v INLO). Prišlo je celo do sanacijskih ukrepov. Ti so bili sila koristni, saj so pognali zdrave korenine. Zasluga za to ne želimo nikomur posebej obešati na ramena, le tole bi kazalo povedati: vse to, kar v Planiki Turnišče imajo, je rezultat trdega dela zdaj že 620 zaposlenih.

Planika Turnišče je lani izdelala 1 milijon 175 tisoč parov obutve, 53 tisoč zgornjih delov za obutev ter 43 tisoč copat. V primerjavi z letom prej je ta količina proizvodnje za 9,3 odstotke višja. Realizirali so jo kljub nekaterim težavam z reprodukcijskim materialom in drugim težjim pogojem gospodarjenja. Skupni prihodek v preteklem letu znaša 320 milijonov dinarjev (novih seveda).

Prihodek je višji za 57 odstotkov. Ostanek čistega dohodka pa znaša v lanskem letu 23 milijonov, v poslovni sklad so naložili 13 milijonov itd. V minulem letu so nekoliko povišali osebne dohodke, kar pa je bila nuja ne le zaradi nenehne druginje, ampak predvsem zavoljo tega, ker so bile »plače« (v primerjavi z rezultati dela) le nekam nizke. S povišanjem so sicer nekoliko prebili resolucijska določila, vendar spet ne tako hudo, da bi kazalo zaradi tega zganjati vik in krik, saj tudi povišani osebni dohodki niso previsoki; povprečje je 7.080,00 dinarjev. Bo tak osebni dohodek pritegnil nove delavce? V Planiki sicer napačno vse sile, da bi iz strojev iztisnili kar največ, vendar stroji sami vsega ne zmorejo, potrebni so ljudje. V tej tovarni se tako obeta zaposlitev predvsem ženskam, ki so večje (ali pa se bodo priučile) šivanja zgornjih delov obutve. Ob koncu tega srednjeročnega obdobja (81—85) bo predvidoma združevalo delo v Planiki 700 delavcev. Vse to pač zahteva širitev proizvodnje; letos, na primer, bodo po načrtu (zagotoveno pa tudi dejansko) izdelali kar 1 milijon 200 tisoč parov obutve. Več kot tridesetne je bo našlo kupce na tujem, kjer sicer boj s konkurenco ni lahek, toda Turniščani so se doslej potrdili kot zmagovalci.

Š. SOBOČAN

Boljša organizacija — boljše gospodarjenje

Gradbeno podjetje Graditelj iz Beltinec, ki trenutno zaposluje okrog 70 delavcev, je v lanskem letu dosegel presenetljivo dobre gospodarske rezultate. Dohodek se je v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 66 odstotkov, čisti dohodek pa za 62 odstotkov. To je za delovno organizacijo vsekakor zelo pomembno, saj je bila prejšnje leto celo kršitelj resolucije rasti osebnih dohodkov v primerjavi z dohodkom, medtem ko so si tokrat še napolnili sklade.

Dobre gospodarske rezultate so dosegli z večjo produktivnostjo, boljšo organizacijo in disciplino ter izvajanjem stabilizacijskega programa. V delovni organizaciji so ustanovili deset skupin, katere vodijo skupinovodje, ki predvsem skrbijo za dosledno izvajanje nalog na gradbišču. To se je pokazalo kot zelo koristno, kar so pokazali tudi gospodarski rezultati. Po besedah direktorja Antona Varge bodo s takim načinom dela nadaljevali tudi v letošnjem letu. Glede razvojnih možnosti potekajo razgovori z gradbenim podjetjem Konstruktor — Pomurje iz Murske Sobote, z delovno organizacijo Sobota, Projektiivnim birojem Murska Sobota in Zavodom za ekonomiko in urbanizem iz M. Sobote. Želja je, da bi v soboški občini gradbeništvo usposobili na takšen nivo, kot si ga občani želijo. Najprej se pogovarjajo o poslovnotehničnem sodelovanju, ne izključujejo pa tudi možnost integracije celotnega gradbeništva v soboški občini.

F. M.